

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**MESLEKİ EĞİTİMDE ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMENLERİNE
KARŞI GELİŞTİRDİKLERİ DAVRANIŞ FARKLILIKLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Birgül LOKMAN

İstanbul
Aralık, 2014

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**MESLEKİ EĞİTİMDE ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMENLERİNE
KARŞI GELİŞTİRDİKLERİ DAVRANIŞ FARKLILIKLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Birgöl LOKMAN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Latife ÇİMEN

İstanbul

Aralık, 2014

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan

Yrd. Doç. Dr. Latife KABAKLI ÇİMEN
(Danışman)

Üye

Yrd. Doç. Dr. Hatice VATANSEVER BAYRAKTAR

Üye

Yrd. Doç. Dr. Bilal YILDIRIM

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Bülent ARI

Enstitü Müdür V.

ÖNSÖZ

Mesleki ve teknik eğitim, genel eğitimden farklı olarak daha fazla ilgi ve olumlu davranış gerektiren bir eğitim türüdür. Öğrencilerde hem teorik bilgilerin hem de uygulama becerilerinin kazandırılmasının amaçlandığı bu eğitimin başarısında, öğrencilerin seçtikleri mesleğe yönelik ilgileri, tutumları önemli bir rol oynamaktadır.

Toplumun sağlık düzeyinin yükseltilmesi ve sağlıklı bir yaşam sürdürülebilmesinde, sağlık çalışanlarının büyük önemi vardır. Sağlık hizmetlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi için hekim kadar yardımcı sağlık personeli de gerekmektedir. Bu nedenle sağlık alanında yetişen öğrencilerin eğitimi büyük önem taşımaktadır. Mesleki niteliklere sahip sağlık elemanı yetiştirmek için, okullarda bulunan meslek ve kültür dersi öğretmenlerinin sorumlulukları yüksektir. Çünkü bu kişiler toplumsal kalkınma ve bilimsel gelişmenin ihtiyaç duyduğu vasıfta elemanları yetiştirecek olan kişilerdir.

Okullarda eğitim-öğretim faaliyetlerinin belirlenen amaçlara uygun olarak yürütülmesinde öğretmen-öğrenci iletişimi çok önemlidir. Bu araştırma Anadolu sağlık meslek liselerinde bulunan öğrencilerin öğretmenlerine karşı oluşturdukları davranış farklılıklarını ortaya koyarak elde edilen bulguların bu okullarda çalışan öğretmenlerimize faydalı olma gayesi düşünülmüştür.

Tez çalışmam boyunca yardımlarını ve desteğini esirgemeyen, değerli katkılarıyla bana yol gösteren tez danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Latife Kabaklı ÇİMEN Hanımefendi'ye çok teşekkür ediyorum.

Tez çalışmam sürecinde, her zaman beni destekleyen okul müdürüm Burhanettin AMİL hocama, çalışmamda bana yardımcı olan Elif ÇEVİKER arkadaşşıma, desteklerini esirgemeyen okul arkadaşlarıma, tezimin anket aşamasında çalışmama yardımcı olan sevgili eşim Gökhan LOKMAN'a teşekkür ediyorum.

Ayrıca çalışmam süresince sabır ve özveri ile beni destekleyen oğullarım Alperen ve Bilgehan'a da çok teşekkür ediyorum.

ÖZET

MESLEKİ EĞİTİMDE ÖĞRENCİLERİN ÖĞRETMENLERİNE KARŞI GELİŞTİRDİKLERİ DAVRANIŞ FARKLILIKLARI

Birgül LOKMAN

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Latife Kabaklı ÇİMEN

Aralık 2014

Bir ülkenin kalkınma seviyesini belirlemede kullanılan en önemli ölçütlerden biri, o ülkenin sahip olduğu insan kaynaklarının niteliğidir. Toplumsal kalkınmayı gerçekleştirebilecek nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi büyük oranda eğitim sisteminin görevidir. Eğitim sistemi, bu görevini yerine getirirken öğrencileri toplum yaşamına, meslekler dünyasına ya da ileri eğitime hazırlar. Bu süreçte en büyük görev öğretmenlere düşmektedir. Öğretmenler bu sorumluluklarını yerine getirirken birçok etkenden etkilenirler. Öğretmenlerin görev yaptığı okulun niteliği, kurumun mesleğe verdiği önem, iş doyumları, aile yaşamı, sağlık durumları, okulun diğer öğretmenleri ile olan ilişkileri bu etkenlerden bazılarıdır. Özellikle kültür dersi ve meslek dersi öğretmenleri olarak ayrıştırmanın olduğu okullarda, öğretmenlerin görevlerini yerine getirmelerine engel olan olumsuz etmenlerin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu gerekliliğe dayanılarak girilen bu çalışmada, Anadolu sağlık meslek liselerinde öğrencilerin kültür dersi ve meslek dersi öğretmenlerine karşı geliştirdikleri davranış farklılıklarının nedenlerinin bulunması amaçlanmıştır.

Bu araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim öğretim yılında, İstanbul ilinde bulunan, Bakırköy, Kadıköy, Üsküdar, Bağcılar ve Şişli İlçelerindeki 6 resmi, 1 özel Anadolu sağlık meslek lisesindeki öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise bu okullardan araştırmaya gönüllü olarak katılan 544 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin öğretmenlerine karşı oluşturdukları davranış farklılıklarını belirlemek üzere, Gül (2008)' ün geliştirdiği anket soruları araştırmacının izni ile bu

çalışmada kullanılmıştır. Bu anket “Kişisel Bilgiler” ve “Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Öğretmen Davranışları” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. İstatistiksel analizler için NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007&PASS (Power Analysis and Sample Size) 2008 Statistical Software (Utah, USA) programı kullanılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda Anadolu sağlık meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin, kültür dersleri ve meslek dersleri öğretmenlerine karşı oluşturdukları davranış farklılıklarının nedenleri bulunmaya çalışılmıştır. Ulaşılan bulgular sonuç ve öneriler kısmında verilmiştir.

Araştırma sonucunda, meslek dersi öğretmenlerinin, öğrencileri tanımaya, onların sorunlarını dinlemeye ve beceriye yönelik eğitimlere, uygulamaya daha fazla önem vermesi gerekliliği tespit edilmiştir. Sınıflarda katı bir disiplin yerine sevgi ve hoşgörünün daha fazla işe yarayacağı anlaşılmıştır. Kültür dersi öğretmenleri, öğrencilerin yüksek öğrenim konusunda beklentilerini karşılaması ve sınıflarda bireysel farklılıklara göre öğretimi düzenlemesi gerektiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Anadolu Sağlık Meslek Lisesi, meslek dersi öğretmeni, kültür dersi öğretmeni, davranış

ABSTRACT

THE BEHAVIORAL DIFFERENCES OF STUDENTS AGAINST THEIR TEACHERS IN VOCATIONAL EDUCATION

Birgöl LOKMAN

Graduate Study, Education Administration and Supervision

Thesis Advisor: Asist. Prof. Latife Kabaklı ÇİMEN

December 2014

One of the most important criteria used to determine the level of development of a country is the quality of human resources of this country. The training of qualified manpower to perform social development is mainly the task of the education system. While performing this task, education system prepares the students for social life and professions or further education. The biggest task in this process belongs to teachers. While fulfilling these responsibilities, teachers are influenced by many factors. The quality of the schools, the significance given from the organisation to the profession, job satisfaction, family life, health, and relationships with the other teachers in the school are some of these factors. Especially in the schools, where the teachers are distinguished as of cultural and vocational courses, the negative factors should be eliminated, that prevent them from fulfilling their duties. The purpose of this study, which was undertaken based on this requirement, is to find out the reasons of the behavioral differences of students developed against teachers of cultural and vocational courses in Anadolu vocational high schools of health.

The universe of this research is the students of 6 private and 1 public Anadolu Vocational High Schools of Health in Bakırköy, Kadıköy, Üsküdar, Bağcılar and Şişli in 2013-2014 education year. The sample group is 544 students, who participated voluntarily in the study. To determine students behavioral differences developed against their teachers, the questionnaire of Gül (2008) was used with her permission. This questionnaire has two parts; personal information and the behaviors

of the teachers that affects the behaviors of the students. NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 & PASS (Power Analysis and Sample Size) 2008 Statistical Software (Utah, USA) software was used for the statistical analysis. It was tried with the outputs to find out the behavioral differences of the students to the teachers of cultural and vocational courses in Anadolu Vocational High Schools of Health. The results can be found in the conclusions and recommendations section.

In this study, it was found out, that the teachers of vocational courses should give more emphasis to get to know the students, to listen to their problems and to give more importance to the training skills and practices. Love and tolerance instead of a strict discipline in the classroom serve more to the purpose. The teachers of cultural courses should meet the expectations of students about their academic studies and teach by considering the personal differences in the classroom.

Key Words: Anadolu Vocational High School of Health, vocational course teacher, cultural course teacher, behavior.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA NO
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ	x
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem	2
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar	6
1.6. Tanımlar	6
BÖLÜM II	8
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Mesleki ve Teknik Eğitim	8
2.1.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Türkiye'deki Konumu	8
2.1.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Temel Özellikleri	11
2.1.3. Meslek Dersleri Öğretmenleri	12
2.1.4. Kültür Dersleri Öğretmenleri	13
2.2. Eğitim-Okul-Sınıf İlişkisi	14
2.3. Sınıf Yönetimi	18
2.3.1. Sınıf Yönetiminin Tanımı	19
2.3.2. Sınıf Yönetiminin Amacı ve Önemi	24
2.3.3. Sınıf Yönetiminin İlkeleri	24
2.3.4. Sınıf Yönetimini Etkileyen Unsurlar	26
2.4. Sınıf Yönetiminde Öğretmen	27
2.4.1. Sınıf Yönetiminde Öğretmen Tutumları	28
2.4.2. Sınıf Denetiminde Öğretmen Tutumları	29

2.4.3. Sınıf Rehberliği ve Öğretmen Tutumları	30
2.5. Sınıf Yönetiminde Öğretmen-Öğrenci İlişkisi	30
2.5.1. Öğretmen-Öğrenci İlişkisinin Değişkenleri	30
2.5.1.1. Öz-Yeterlik Duygusu ve Öğrenciye İlişkin Beklentileri	31
2.5.1.2. Sınıf İklimi ve Disiplin Yapısı	33
2.5.1.3. Öğretmenlerin Liderlik Eğilimleri	35
2.5.1.4. Öğretmenin Sınıf İçi İletişim Yeteneği	35
2.5.2. Öğretmenlerin Öğrenciye Karşı Tutum ve Davranışları	36
2.5.2.1. Öğretmenin Öğrencinin Doğasına Karşı Gösterdiği Önyargıları	37
2.5.2.2. Öğretmenin Yakınlığı	37
2.5.2.3. Öğretmenin Farkında Olmadan Bulunduğu Davranışları	39
2.6. Sınıfta İletişim	40
2.6.1. Sınıfta İletişim Sürecinin İşleyişi	42
2.6.2. Sınıfta Etkili İletişim Sağlama Yolları	43
2.6.2.1. Etkili Öğretmen ve Öğrenci İlişkisi	43
2.6.2.2. Öğretmenin Etkili Dinleme Becerileri ve Dili Kullanımı	45
2.6.2.3. Öğrenciler Arasında Etkili İletişim Sağlama	47
2.6.3. Sınıfta İletişimi Etkileyen Faktörler	48
2.7. Sınıf İçi Öğretmen ve Öğrenci Davranışları	51
2.7.1. Öğretmenin Tanımı ve Özellikleri	51
2.7.1.1. Öğretmenin Model-Örnek Olması	53
2.7.1.2. Öğretmenin Nitelikleri	54
2.7.2. Etkili Öğretmen Davranışları	55
2.7.2.1. Öğrencileri Gütüleyebilmeye Yönelik Davranışlar	56
2.7.2.2. Öğrencilerin Başarılı Olabilmesine İlişkin Davranışlar	57
2.7.2.3. Mesleki Niteliklere İlişkin Davranışlar	58
2.7.3. Öğrenci Özellikleri, Davranışları ve Kişilik Oluşumu	60
2.7.3.1. Öğrencilerden Beklenen Davranışlar	61
2.7.3.2. Öğrencilerde İstenmeyen Davranışlar	62
2.7.3.3. Öğrenci Davranışını Etkileyen Etmenler	64
2.7.3.4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Stratejiler	67
2.8. İlgili Araştırmalar	70

BÖLÜM III	73
YÖNTEM	73
3.1. Araştırmanın Modeli	73
3.2. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	73
3.3. Veri Toplama Teknikleri	74
3.4. Verilerin Analizi	76
BÖLÜM IV	78
BULGULAR VE YORUM	78
4.1. Bulgular	78
4.1.1. Bağımsız Değişkenlerin Frekansları ve Katılım Yüzdeleri	78
4.1.2. Sorulara Verilen Cevapların Genel Değerlendirmesi	81
4.1.3. Kültür Dersi Öğretmenlerine İlişkin Verilen Cevapların Tanımlayıcı Özelliklere Göre Değerlendirilmesi	89
4.1.4. Meslek Dersi Öğretmenlerine İlişkin Verilen Cevapların Tanımlayıcı Özelliklere Göre Değerlendirilmesi	111
BÖLÜM V	135
SONUÇ VE ÖNERİLER	135
5.1. Sonuçlar	135
5.2. Öneriler	148
5.3. Araştırmacılara Öneriler	152
KAYNAKÇA	153
EKLER	161
ÖZGEÇMİŞ	169

TABLOLAR LİSTESİ

		SAYFA NO
Tablo 4.1.	Öğrencilerin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı	78
Tablo 4.2.	Öğrencilerin “Yaş” Değişkenine Göre Dağılımı	79
Tablo 4.3.	Öğrencilerin “Sınıf” Değişkenine Göre Dağılımı	79
Tablo 4.4.	Öğrencilerin “Okul Türü” Değişkenine Göre Dağılımı	79
Tablo 4.5.	Öğrencilerin “Branş” Değişkenine Göre Dağılımı	80
Tablo 4.6.	Öğrencilerin “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Dağılımı	80
Tablo 4.7.	Kültür Dersi Öğretmenlerine İlişkin Cevapların Dağılımları	81
Tablo 4.8.	Meslek Dersi Öğretmenlerine İlişkin Cevapların Dağılımları	83
Tablo 4.9.	Kültür ve Meslek Dersleri Öğretmenlerine İlişkin Sorulara Verilen Cevapların Soru Bazlı Değerlendirilmesi	85
Tablo 4.10.	Cinsiyete Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	90
Tablo 4.11.	Yaşa Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	92
Tablo 4.12.	Sınıfa Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	94
Tablo 4.13.	Okula Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	97
Tablo 4.14.	Branşa Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	99
Tablo 4.15.	Branş Değişkenine Göre Kültür Dersi Öğretmeniyle İlgili İfadelerin Mann Whitney U Testi ile İkili Karşılaştırmaları	101
Tablo 4.16.	Sınıf Mevcuduna Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	109
Tablo 4.17.	Cinsiyete Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	111
Tablo 4.18.	Yaşa Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	113
Tablo 4.19.	Sınıfa Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	115

Tablo 4.20.	Okula Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	118
Tablo 4.21.	Branşa Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	120
Tablo 4.22.	Branş Değişkenine Göre Meslek Dersi Öğretmeniyle İlgili İfadelerin Mann Whitney U Testi ile İkili Karşılaştırmaları	122
Tablo 4.23.	Sınıf Mevcuduna Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi	131

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim, insanın kalıtsal güçlerinin geliştirilip istenen özelliklerle donanmış bir kişiliğe kavuşması için kullanılacak en önemli araçtır. İnsanlara bilgi ve beceri kazandırmanın ötesinde eğitim; toplumun yaşamasını ve kalkınmasını devam ettirebilecek ölçüde ve nitelikte değer üretmek, var olan değerlerin dağılmasını önlemek, yeni ve eski değerleri kaynaştırmak sorumluluğunu taşır; bu değerler, öğrencilerin davranışlarını ve isteklerini eğitim yolu ile etkiler (Varış, 1998).

Eğitim, kişinin kendini tanımasına yardım eden, yaratılışını koruyan, onu geleceğe hazırlayan, sosyal uyum içinde yaşamasına zemin oluşturan çalışmalar bütünüdür (Çağlayan, 2004).

Eğitim en genel anlamıyla insanları belli amaçlarına göre yetiştirme sürecidir. Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Günümüzde okullar eğitim sürecinin en önemli kısmını oluşturur. Eğitim yalnız okullarda yapılmaz. Günlük hayatta eğitim denilince okul akla gelir. Oysa okul dışında gençleri mesleğe hazırlamak ve onların hayata uyumlarını kolaylaştırmak için açılmış kısa süreli eğitim veren kurumlar vardır. En geniş anlamı ile eğitim toplumdaki “kültürlenme” sürecinin bir parçasıdır (Fidan, 2012).

Kültürlenme ailede, sokakta, işyerinde her türlü seremoni ve merasimde bilinçli ya da bilinçsiz kendiliğinden oluşan ve bireysel olan her türlü öğrenmeleri de kapsar. Bu nedenle eğitim, “ kasıtlı kültürlenme süreci” olarak da tanımlanmaktadır.

Eğitimciler kültürlenmenin amaçlı olarak yapılanını formal eğitim olarak adlandırır. Formal eğitim, önceden hazırlanmış bir program çerçevesinde planlı

olarak yapılır, öğretim yoluyla gerçekleştirilir. Eğitim süreci öğretmen tarafından planlanır, uygulanır ve takip edilir.

Toplumlar geliştikçe iş bölümü çeşitlenir. Meslek yaşamı uzmanlaşmayı gerektirir. Birçok bilgi ve becerinin uzmanlarca verilmesi zorunluluk haline gelir. Toplumsallaşma süreci için gerekli bilgi beceri ve değerlerin herkese aynı şekilde verilmesi, herkesin ortak bir eğitim sürecinden geçirilmesi ile mümkün olur. Bu durum okulun kurumsallaşmasını ortaya çıkarmıştır.

Okul, genç bireyin yetişkin olarak oynayacağı rolü kabullenmesinde, iş alanına girmeye hazırlamada, toplumun sosyal ve kültürel değerlerinin kazandırılmasında, toplumsallaşmada geleneklerde, inançlarda, toplumda yaşamak için gereken yetenekleri geliştirmede ve gerekli konumlara getirmede, çeşitli iş kollarında mesleğe yönlendirmede bir araç olarak görülmüştür. Amaçların gerçekleşmesi için okul etkinlikleri planlanır, örgütlenir ve uygulanır. Bu etkinlikleri gerçekleştirmede en önemli görev ve sorumluluk öğretmene düşmektedir.

1.1. Problem

Her ulusun, toplumun, topluluğun gerçeği diğerininkiyle aynı değildir. Ayrıca bir toplumu oluşturan her topluluğun da gerçekleri bire bir aynı değildir. Türkiye gelişmekte olan bir toplumdur. Türkiye, çağdaş uygarlık düzeyine yetişip onu geçmek istiyorsa, ileri sanayi ve bilgi toplumu haline gelmek zorundadır. Hedef bu olunca, eğitim sistemi de bu hedefi gerçekleştirecek biçimde planlanıp, düzenlenip uygulanmalı; uygulama sonuçlarına göre sürekli değerlendirilip geliştirilmelidir. Eğitim, toplumsal değişimin itici gücü olduğu için, okulun bu süreçte anahtar rol üstlendiği söylenebilir.

Okul, eğitim sürecinin sistemli olarak düzenlendiği özel bir ortamdır. Okulda eğitim sürecinin uygulayıcısı olan öğretmen; öğrencisini etkin, yaratıcı ve yapıcı olarak yetiştirme sorumluluğunu yerine getirmek için tüm imkânlarını kullanmak zorundadır.

Öğrencilerin ve velilerin öğrenmesi gereken şeyler, değişen iş dünyasına girme, rekabet etme ve ilerlemelerini sağlayacak bilgi, beceri ve tutumlardır. Gerekli olan bu yeterlilikleri öğrenciler ancak, öğretmenlik mesleğinde örnek beceriler olan yaratıcı düşünme, mantık yürütme, kavrama, uygun iletişim, davranışlarda istenilen uyum, zamanı iyi ve etkili kullanabilme, kalıcı değişiklikleri gerçekleştirebilme gibi yeteneklerle donanmış öğretmenlerle kazanabilirler. Ayrıca öğretmenin öğreteceği konu alanı ile ilgili bilgi ve becerilerinin tam olması gerekir. Alanına hâkim olmayan, alanının perspektifini kazanmamış, alanındaki temel konuları ve ilişkileri yakalayamayan öğretmenin etkili olması mümkün değildir.

Etkili bir öğretmen gerektiği zaman öğrencileriyle arkadaşlık kurabilen kişidir. Bazı durumlarda da öğretmen ailenin yerini alır veya almak zorunda kalır. Öğretmenler istemeseler de alanları ne olursa olsun birtakım öğrenci sorunları ile yüz yüze gelirler (Özdemir, 2010).

Etkin bir öğretim için öğretmenin sınıf atmosferinde tüm iletişimlere açık olması gerekmektedir. Yine, öğretmenin tüm sınıfın düzeyinin aynı olmadığını bireysel farklılıkların bulunduğunu bilmesi gerekmektedir. Öğretmenden beklenen, öğretim sırasında bireysel farklılıkları göz önünde bulundurmasıdır.

Etkili bir öğrenme ortamı oluşturmak isteyen bir öğretmen, sınıfta problemlere yol açacak sözel ve sözel olmayan davranışların farkında olur. Öğrencilerden geri bildirim alarak uygun müdahale ve uyarlamalarda bulunur. Duygulara önem verir, öğrencileri önemser, bunu da hareketlerin ve sözlerin yardımıyla gösterebilir. Gerektiğinde ortamı rahatlatmak için espri yapar istekli anlatır.

Eğitim sisteminin öğretmenden sonra en temel ögesi öğrencidir. Öğrenci eğitim süreci içinde eğitim ve öğretim süreçlerini bir bütün olarak yaşayan ve bu yaşantı sonucunda bilişsel, duyuşsal, devinimsel davranışlar yanında törel davranışlarının da amaçlı ve olumlu yönde değiştirilmek istenen kişidir (Küçükahmet, 2004).

Eğitim sürecinde öğretmen “verici”, öğrenci “alıcı” durumundadır. Öğretmen mesajını başta sesi olmak üzere çeşitli görsel ve işitsel araçlar kullanarak değişik

yöntemlerle öğrencisine ulaştırır. Öğretmenin öğretim sırasında muhtevanın anlaşıldığını ve kavrandığına ilişkin tepkileri görmesi gerekir. Bu nedenle iyi bir öğretim ancak yüz yüze ilişkinin olduğu sınıf atmosferinde oluşur. Bu atmosferde öğrenciler öğretmenin yalnız sesinden değil, onun her türlü özelliklerinden etkilenmektedirler. Öğrenciler öğretmenin tutumlarından, duyarlılıklarından, ilgi ve ihtiyaçlarından, davranışlarından, kişilik özelliklerinden, değer yargılarından, inanışlarından etkilenmektedirler. Öğretmenin bu özelliklerinden, öğrencinin yalnız bilgi düzeyinin değil, tüm kişiliğinin etkilendiği de ortaya çıkmaktadır (Küçükahmet, 2009).

Toplumumuzun daha sağlıklı bir biçimde yaşaması için gerekli sağlık hizmetlerinin etkili olarak yapılabilmesi, hekim kadar iyi yetişmiş yardımcı sağlık personelinin de gerektirmektedir. Toplumsal kalkınmaya uyumlu olarak gelişen sağlık hizmetlerinin gerektirdiği yardımcı sağlık personelinin yetiştirilmesi sağlık meslek eğitiminin başlıca hedefidir. Yardımcı sağlık meslek personelinin yetiştirilmesi görevi üniversiteler ile beraber sağlık meslek liselerine verilmiştir. Sağlık meslek liseleri ilköğretimin bitiminde sınav ile girilebilen Anadolu liseleri statüsünde 4 yıllık mesleki ve teknik öğretim yapan orta dereceli okullardır.

Bu araştırmada; sağlık meslek liselerindeki öğrencilerin kültür ve meslek dersi öğretmenlerine karşı gösterdikleri tutum farklılıklarının nedenlerinin bulunması, ayrıca okulda öğretmenlerin öğrencilerine karşı sergiledikleri davranışların öğrenciler tarafından algılanma düzeyinin belirlenmesi ve veriler doğrultusunda sonuçlara ulaşılarak, görülen eksikliklere ilişkin öneriler getirilmesi planlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sağlık meslek liselerinde eğitim gören öğrencilerin öğretmenlerine ilişkin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesidir. Bu amacı ulaştırmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin meslek dersleri öğretmenlerine ilişkin memnuniyet düzeyleri nedir?
2. Öğrencilerin kültür dersleri öğretmenlerine ilişkin memnuniyet düzeyleri nedir?

3. Mesleki eğitimde öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerine karşı gösterdikleri öğretmen kaynaklı davranış farklılıkları cinsiyet, yaş, sınıf, okul türü, branş, sınıf mevcudu değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Mesleki eğitimde öğrencilerin kültür dersi öğretmenlerine karşı gösterdikleri öğretmen kaynaklı davranış farklılıkları cinsiyet, yaş, sınıf, okul türü, branş, sınıf mevcudu değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitim bir iletişim sürecidir. İletişimde bulunmaksızın eğitim yapmak neredeyse imkansızdır. Etkin bir öğretim için öğretmenin sınıf içinde tüm iletişimlere açık olması gerekir. Öğretmen öğrenci arasındaki iletişimin etkin ve verimli olup olmadığı, öğrencinin verilen muhtevanın anlaşılıp, kavrandığına ilişkin tepkisinin öğretmen tarafından görülmesi gerekir. Bu nedenle iyi bir öğretim ancak yüz yüze ilişkinin olduğu sınıf atmosferinde olur.

Öğretmen, sınıfın üyesi ve birey olarak öğrencilerin öğretmenidir. Öğretmen, öğrencileri için rehber, model ve onların lideridir.

Öğretmenin hem kişiliği hem de davranışları öğrencilerin davranışlarını etkiler. Öğretmenin samimi, anlayışlı sabırlı olması öğrenciyi olumlu düşünmeye sevk edecek aksi davranışlar ise öğrenci üzerinde olumsuz etki yaratacaktır. Öğretmenlerin problemlerinden arınarak sınıfa girmeleri daha etkili kararlar almalarını sağlayacaktır. Bu nedenle öğretmenler, davranışlarıyla sınıfta öğrenmeye uygun bir ortam sağlamaya çalışmalıdırlar. Öğrenmeye uygun ortam, birçok olumsuz öğrenci davranışlarını da ortadan kaldırır.

Sınıf ortamında öğretmen-öğrenci arasındaki sözlü ve sözsüz iletişimin öğrenci kişiliği ve okul başarısı üzerinde etkili olduğunu gösteren araştırmalar yapılmıştır. Öğretmenlerin tutum ve davranışları öğrencinin yalnız okul başarısını değil gelecek yaşantılarındaki davranışlarını etkileyecektir. Öğrencilerin insan haklarına saygılı,

demokratik yaşam kültürünü özümsemiş, öğrenen ve sorgulayan bireyler olarak yetişmesi, sınıf içerisinde öğretmenin sergileyeceği tutum farklılığı ile bağıntılıdır.

Bu araştırmanın sağlık meslek liselerinde yapılmasının amacı; bu okullarda, meslek dersi ve kültür dersi öğretmenleri diye ayrışmanın var olması ve öğrencilerin bu öğretmenlere karşı geliştirdikleri tutum farklılıklarının nedenlerinin belirlenmesi ile bu öğretmenlere etkili iletişimi gerçekleştirmenin yollarını bulmalarına yardımcı olabileceğinden önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

Anketleri dolduran öğrencilerin soruları içtenlikle ve yansız doldurdukları varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

- Bu araştırma, İstanbul ili Asya yakasında Kadıköy, Üsküdar ilçelerinde bulunan resmi üç Anadolu Sağlık Meslek Lisesi ve Avrupa yakasında Bakırköy, Bağcılar ve Şişli ilçelerinde bulunan yine resmi üç Anadolu Sağlık Meslek Lisesi ile bir Özel Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde eğitim gören 10. ve 11. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
- Bu araştırma, kullanılan veri toplama aracı ve bulgular ile sınırlıdır.
- Bu araştırma, araştırmaya katılan öğrencilerin verdiği görüşler ile sınırlıdır.
- Bu araştırma, İstanbul ilinde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında sağlık meslek liselerinde okuyan öğrencilerden elde edilen veriler ile sınırlandırılmıştır.

1.6. Tanımlar

Mesleki ve Teknik Eğitim: 8 yıllık ilköğretim veya İmam-hatip ortaokulu üzerine, ortaöğretime yerleştirmeye esas puanla tercih doğrultusunda, öğrenim süresi 4 yıl olan iş, hizmet ve sağlık alanlarında ihtiyaç duyulan ulusal ve uluslararası meslek standartlarına uygun nitelikte insan gücünün yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerin güncellenmesi, meslek etiği, iş sağlığı alışkanlıklarının kazandırıldığı okullardır (Milli Eğitim Bakanlığı, Mevzuat ,2014).

Bu çalışmada İstanbul ilinde Mesleki ve Teknik Öğretime bağlı Anadolu Sağlık Meslek Liseleri anlaşılmaktadır.

Anadolu Sağlık Meslek Lisesi: Sekiz yıllık ilköğretimden sonra merkezi sınavla öğrenci alan, 4 yıl süre ile Acil Tıp, Hemşirelik, Radyoloji Teknisyenliği, Anestezi Teknisyenliği ve Laboratuvar alanlarında öğrenim veren okullardır. Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde; Türk Milli Eğitiminin genel amaç ve temel İlkelerine uygun, ortaöğretim seviyesinde bilgi, sağlıkla ilgili ortak mesleki bilgi yanında mesleki bilgi ve beceri kazandıran, öğrencileri hayata ve yüksek öğrenime hazırlayan ortaöğretim okullarıdır (Milli Eğitim Bakanlığı, Mevzuat 2014).

Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi: Milli Eğitim Bakanlığı'nın özel sektöre izin vermesi ile; 2012-2013 eğitim yılından itibaren sağlık alanına eleman yetiştiren okullardır. Okullara girişte puan şartı aranmamaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı,2012). Bu araştırmada İstanbul'da açılan 1 Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi Çalışmaya dahil edilmiştir.

Kültür Dersi Öğretmeni: Meslek liselerinde, diğer tüm genel ve Anadolu liselerinde anlatılan edebiyat, matematik, fizik, tarih, yabancı dil, kimya coğrafya vb. dersleri anlatan eğitim fakültesi mezunu öğretmen. (Resmi Gazete, 1992:106).

Meslek Dersi Öğretmeni: Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında, mezun oldukları yüksek öğretim programları esas alınarak teorik ve uygulamalı derslerini, aylık ve ücret karşılığı okutmak, mesleki rehberlik, işletmelerde meslek eğitimi, sektörle işbirliği ve araştırma-geliştirme yapmakla görevli öğretmen (MEB. Mevzuat, 2009).

Davranış: Bir kimsenin içinde bulunduğu toplumsal, ekonomik ve kültürel koşullar dolayısıyla geliştirdiği ve onu aynı durumdaki kişilere yaklaştıran davranımlara verilen addır.

Sınıf: Öğrenciler ve öğretmenlerin, eğitsel amaçlara ulaşabilmek için, kendilerinde var olan çeşitli iletişim araçlarıyla sağladıkları bilgi ve yaşantıları, uygun bir düzenlenişle paylaştıkları ortamdır (Başar, 1998).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde mesleki ve teknik eğitim, eğitim-okul-sınıf ilişkisi her yönü ile ele alınmış, sınıf yönetimi, öğretmen öğrenci ilişkisi, iletişim ve sınıfta öğretmen öğrenci davranışları ile ilgili alan yazın incelemesi yer almaktadır. Ayrıca konu ile ilgili Türkiye’ de yapılan araştırmalara yer verilmektedir.

2.1. Mesleki ve Teknik Eğitim

Mesleki ve teknik eğitim en genel anlamı ile, bireysel ve toplumsal yaşam için zorunlu olan bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri, tavır ve meslek alışkanlıkları kazandırarak bireyi zihinsel, sosyal, duygusal, ekonomik ve kişisel yönleri ile dengeli biçimde geliştirme sürecidir (Şahinkesen, 1992).

Gelişmiş ülkeler, bireylere verilen mesleki ve teknik eğitimde bireylerin teknolojiyi anlayıp kullanabilecek temel becerilere, iletişim ve problem çözme becerilerine ve işbirliği içerisinde çalışabilecek disipline sahip olmasına önem vermektedirler. Eğitim yolu ile sektöre kazandırılan bireyler; üretken topluma faydalı ve sosyal ilişkiler kurabilen bireyler olacaklar ve üretkenliğin vermiş olduğu mutluluk ile mesleki doyuma ulaşacaklardır (Özerbaş, 2014).

Ekonomilerinin güçlü olması, nitelikli insan gücünü yetiştirmede eğitimin özellikle de geçmişten günümüze dünyada lider konumunda olan ülkelerin ekonomilerinin güçlü olması, mesleki ve teknik eğitimin teknoloji ile birleştirilmesinden kaynaklanmaktadır.

2.1.1. Mesleki ve Teknik Eğitimin Türkiye’deki Konumu

Türkiye’de verilen mesleki ve teknik eğitimde Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı’nın (2007-2013) önemi büyüktür. Bu plana göre meslek yüksek okulları ile

mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları arasında programlar arasında bir bütünlüğün olmaması, mesleki ve teknik eğitim kurumlarının sektörün ihtiyaç duyduğu nitelik ve kalitede işgücü yetiştirememesinden dolayı, bu okullardan mezun olanlar istihdam edilememekte ve bu okullara talep olmamasına neden olmaktadır. Bundan dolayı planda mesleki ve teknik eğitimde modüler ve esnek bir sisteme geçileceği, yüksek öğretim ile program bütünlüğünü esas alan tek bir yapıya dönüştürüleceği, mesleki eğitimde uygulamalı eğitime önem verileceği belirtilmiştir. Mesleki eğitim sisteminin, öğrencilere ekip halinde çalışabilme, sorumluluk alabilme, sektörün ihtiyaç duyduğu becerilere sahip olan öğrenciler yetiştireceğini vurgulanmıştır (Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2006: 40).

Kaliteli bir mesleki eğitimi, Türkiye’de ekonominin gelişmesine paralel olarak daha fazla önem kazanıyor. Gençlerimizin potansiyellerini gerçekleştirebilmeleri, toplumsal yaşama istedikleri şekilde, etkin bir şekilde katılmaları ve insana özgü çalışma olanaklarından istifada edebilmeleri için onlara kapsamlı eğitim sunulması gerekiyor. Nitelikli bir ortaöğretim çerçevesinde mesleğe özgü becerilerin kazandırıldığı eğitim programları ülkenin kalkınmasında öncelikli çözülmesi gereken bir durumdur.

Türkiye, oldukça genç bir nüfusa sahiptir. Türkiye İstatistik Kurumu (TUİK) 2010 verilerine göre, 15-24 yaş grubundaki gençlik, 74 milyon olan ülke nüfusunun % 17’sini oluşturmaktadır. 2020 yılında çalışma çağındaki (15-64 yaş grubu) toplam nüfusun % 68 ile en yüksek değerini alacaktır. Çalışma çağındaki nüfus oransal olarak azalsa da 2041 yılına kadar artarak devam ederek 65 milyona ulaşacaktır. Bu sayı 2041 yılından itibaren azalmaya başlayacaktır (Ergüder, 2012).

Demografik olarak nüfusun artış hızı yavaşlasa da, çalışabilir nüfusun hızlı artışı ekonomik olarak “fırsat penceresi” olarak görülmektedir. Benzer bir demografik görüntünün 1970 ve 1980’li yıllarda Doğu Asya ülkelerinin gerçekleştirmiş olduğu “ekonomik mucize” olarak tanımlanan kalkınma hamlelerinde görülmüştür.

Mesleki ve teknik eğitimin ekonomik kalkınmada son derece önemli bir yeri vardır. Son yıllarda Türkiye’de kalkınma planlarında mesleki ve teknik eğitime giderek artan

bir önem veriliyor. Gençleri bu okullara teşvik için özendirici politikalar ve mezuniyet sonrası insana yaraşır iş bulma olanakları, özel sektöründe katkıları ile devam ediyor.

Ülkemizde tüm öğrencilerin temel becerileri 8 yıllık ilköğretim boyunca kazanması beklenmektedir. Mesleki ve teknik eğitimin beceri kazanımları ise ortaöğretimde başlayarak, bireylerin en üst potansiyellerine ulaşmaları ve ülkenin nitelikli insan gücü ihtiyacını karşılaması isteniyor (Ergüder, 2012).

Mesleki ve teknik eğitim; bireysel ve toplumsal yaşam için gerekli olan bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri, tavır ve mesleki alışkanlıkları kazandırarak bireyi sosyal, ekonomik, ve kişisel yönleri ile dengeli bir biçimde geliştirme sürecidir (Şahinkesen, 1992: 691).

Ülkemizdeki mesleki ve teknik eğitim hizmetleri, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirilmektedir. Örgün eğitim kurumlarının dışında, çıraklık ve halk eğitim merkezleri de mesleki eğitim çalışmalarını yapmaktadır.

Ülkemizde mesleki ve teknik eğitimin gelişmesi, toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün artırılması için eğitim-öğretim programlarında, kurumsal yapıda yasal değişiklikler yapılarak okullara olan ilgi artırılmaya çalışılmıştır. 2000'li yıllardan bu yana yapılan değişikliklerin de etkisi ile mesleki ve teknik okullara ilgi artarak devam etmektedir. Bu okullardan özellikle Anadolu Sağlık Meslek Liselerine olan ilgi çok yüksektir.

Anadolu Sağlık Meslek Liseleri; sağlık hizmetleri alanında ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli sağlık insan gücünü yetiştiren, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı merkezi sınav sistemi ile öğrenci kabul eden örgün eğitim kurumlarıdır. 2011-2012 Milli Eğitim Bakanlığı örgün eğitim istatistiklerine göre; ülkemizde 424 Anadolu Sağlık Meslek Lisesi bulunmaktadır. 2009 yılında artan sağlık elemanı ihtiyacının karşılanması için özel sektöre de okul açma izni verilmiştir. 2013 yılında yalnızca İstanbul'da 24 özel sağlık meslek lisesi açılmıştır. İstanbul'da toplam 53 Anadolu Sağlık Meslek Lisesi bulunmaktadır. Bu okullardan resmi Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde 206 meslek

dersi öğretmeni bulunurken, özel Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde 96 meslek dersi öğretmeni bulunmaktadır (İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü, 2014).

2.1.2. Mesleki ve Teknik Eğitimin Temel Özellikleri

Günümüzde iş hayatındaki istihdam yapıları, rekabet, mal ve hizmet arz ve talebindeki gelişmeler dikkate alındığında mesleklerin hızla değişime uğradığı, birçok mesleğin ortadan kalktığı aynı zamanda ihtiyaçların birçok mesleğin ortaya çıktığı, bazı mesleklerin daraldığı görülmektedir. Bu yeni, farklı mesleklerinde öğretimini yapan programların esnek, değişimlere açık ve dinamik olmalarına işaret etmektedir. Ayrıca bugünün meslekleri beceriye değil, bilgiye dayanmaktadır.

İş hayatı bugünkü sistemin yetiştirdiği bireyleri istihdam ederken onları yeteri kadar donanımlı, üretici ve esnek bulmamaktadır. Bu nedenle aşağıdaki özelliklerin bulunması beklenmektedir. Mesleki ve teknik eğitimin;

- İşgücü piyasalarının ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi,
- Okul, kurum ve sektör işbirliği içerisinde katılımcı bir anlayışla yapılması,
- Öğrencilerinin, ulusal ve uluslararası istihdamlarına imkan sağlayacak şekilde yetiştirilmesi,
- Arz ve talep dengesi çerçevesinde yapılması, erişimine ilişkin tüm engellerin ortadan kaldırılması,
- Programları hazırlanırken ülke ihtiyaçlarının yanı sıra uluslararası standartların ve yeterliliklerin dikkate alınması,
- Sürekli geliştirilmesi ve kalitesinin yükseltilmesi gerekmektedir (MEB, 2013-2017).

İş piyasasının ihtiyaç duyduğu beceriler ise; mesleki ve teknik beceriler, iletişim becerileri, ekip çalışması, yönetim/liderlik becerileri, problem çözme, yabancı dil, iş ahlakı ve iş disiplini, yenilikçilik olarak belirtilmiştir (Türkiye'nin İnsan Kaynağının Belirlenmesi, 2013).

2.1.3. Meslek Dersleri Öğretmenleri

Anadolu Sağlık Meslek Liselerindeki hemşirelik, acil tıp teknisyenliği, radyoloji, tıbbi sekreter, ortopedi teknisyenliği vb. alanların derslerine giren öğretmenlerin tümü meslek ders öğretmeni olarak tanımlanmaktadır.

İş, hizmet ve sağlık alanlarında ihtiyaç duyulan ulusal ve uluslararası meslek standartlarına uygun nitelikte insan gücü yetiştirilmesi, mesleki bilgi ve becerilerin güncelleştirilmesi ve uygulanan programlarla girişimcilik bilinci, meslek etiği, iş sağlığı ve güvenliği kültürü ile iş alışkanlığının kazandırılmasını meslek dersi öğretmenlerinin görevidir (MEB, 2013).

Ülke genelinde mevcut bulunan Anadolu Sağlık Meslek Liselerinin eğitimci ihtiyacı, 1996 yılına kadar Sağlık Eğitim Enstitüsü mezunlarından karşılanıyordu. Sağlık Bakanlığı'na bağlı olan okulların eğitim süresi üç yıldır. Sağlık meslek lisesi mezunu olup sahada en az üç yıl başarı ile çalışmış ve iyi sicil almış olan sağlık personeli içerisinde seçilerek öğrenci alınmaktaydı. Sağlık eğitim enstitüleri 2005 yılında kapatılmıştır. Halen bu okullardan mezun olan öğretmenler öğrenci yetiştirmeye devam etmektedirler.

1996 yılında sağlık meslek liselerinin, sağlık eğitimcisi açığını kapatmak için, Ankara ve İstanbul'da sağlık eğitim fakülteleri açılmıştır. Ama bu okulların müfredat yapıları Anadolu Sağlık Meslek Liselerinin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanmadığı için başarılı olamayarak 2006 yılında kapatılmıştır.

Günümüzde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda eğitimci olabilmek için, dört yıllık lisans düzeyinde eğitim görmüş olmak, ayrıca formasyon belgesine sahip olmak yeterlidir. Sağlık meslek liselerinin hemşirelik bölümünde eğitimci olmak için dört yıllık hemşirelik, ebellek veya sağlık memurluğu bölümünü bitirmiş ve formasyon bilgisine sahip olmak yeterlidir.

Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde uygulanmakta olan eğitim örgün eğitimdir. Kültür dersleri ve meslek dersleri olarak eğitim devam etmektedir. Mesleki eğitim yapıldığı için dersler mesleki ağırlıklıdır. Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde verilen

meslek ve kültür derslerinin ağırlık derecesine bakıldığında; 1. sınıfta % 75 meslek dersleri, % 25 kültür dersleri; 2. sınıfta % 41 kültür dersleri, % 59 meslek dersleri; 3. sınıfta % 31 kültür dersleri, % 69 meslek dersleri; 4. sınıfta ise % 27 kültür dersleri, % 73 meslek dersleri olduğu saptanmıştır (Megep, 2014).

Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde mesleki eğitim, teorik ,laboratuvar uygulamaları ve klinik uygulamaları şeklinde verilmektedir. Laboratuvar ve hastane uygulamalarını teorik dersi veren eğitimciler vermektedir. Bu uygulamaların amacı bilimsel ve teknolojik gelişmelerden yararlanılarak, bilgiyi beceriye dönüştürecek davranışların kazandırılması öğrencilik dönemlerindeki uygulamalı eğitimin etkililiğine bağlıdır (Sağlık Bakanlığı - SEGM,1993).

Meslek dersleri öğretmenleri, öğrencileri hastane uygulamalarına çıkmadan önce servislerin özellikleri, rutinleri, farklı servislerde yapılan uygulama ile teorik bilgilerin ilişkileri, öğrencilerden beklentiler, özel işlemler ve genel hastane kuralları konusunda belli bir mesleki disiplin sağlayarak kliniğe gider.

Hastane uygulamalarında meslek dersleri öğretmenleri yaparak gösterme, uygulatma, gözlem, bireysel öğretim, grup öğretimi, vaka tartışması, sorun çözme, proje uygulama tekniklerini uygulayarak öğrencilerini mesleğe hazırlar.

2.1.4. Kültür Dersleri Öğretmenleri

Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde meslek dersleri dışında yer alan fen bilimleri ile sosyal bilimler kapsamındaki alan derslerini vermekle yükümlü dal öğretmenleridir.

Kültür dersi öğretmenleri; okulun diğer öğretmenleri ile öğrencilerin zihni, ahlaki, manevi, sosyal kültürel yönlerden geliştirmeyi, insan haklarına saygılı olmayı, zamanın gerektirdiği bilgi ve becerilerle donanmasını sağlayacak olan kişidir.

Kültür dersi öğretmenleri; öğrencileri ortaöğretim düzeyinde ortak bir genel kültür vererek yüksek öğretime, mesleğe hayata ve iş alanlarına hazırlayan kişidir. Ayrıca öğrencilere çalışma ve dayanışma alışkanlıkları kazandırmayı, öğrencilerin dünyadaki

gelişmeleri takip edecek düzeyde yabancı dil öğrenebilmelerini, öğrencilere yaratıcı ve eleştirel düşünebilen, sorgulayan bireyler yetiştiren kişidir (MEB, 2013).

2.2. Eğitim-Okul-Sınıf İlişkisi

Eğitim, insanlık tarihi boyunca bilim adamlarının tanımında anlaşamadıkları disiplin alanlarından birisidir. Antik Çağ Yunan Dönemi'nden günümüze kadar birçok eğitimci tarafından, aslında insan ve topluma özgü bir süreç olarak düşünülmekle birlikte, farklı açılardan yaklaşılan tanımlara gidilmiştir. Bu tanımlamalardan bazıları şöyledir: Çiçero, “Çocuğu insan haline getirme sanatı”; Eflatun, “Bedene ve ruha yetenekli olduğu güzelliği vermek”; E.Durkheim, “Yetişmiş nesiller tarafından, henüz sosyal hayat için olgun hale gelmemiş bulunan nesiller üzerine yapılan bir çeşit etki”; Herbert Spencer, “İnsanı mükemmel bir hayat yaşamaya hazırlamak” (Küçükahmet ve diğerleri, 2010).

Dictionary of Education'da eğitim, bireyin yaşadığı toplumda, uygulama değeri olan yetenek, yöneliş ve diğer davranış modellerini kazandığı süreçler toplamı olarak tanılanmakta; ayrıca eğitimin bireyin toplumsallaşmasında ve bireysel gelişiminin oluşmasında kontrollü bir çevreyi ve okul etkinliklerini içine alan bir süreç olduğu vurgulanmaktadır (Ocak ve diğerleri, 2013).

Türk Dil Kurumuna göre eğitim, çocukların ve gençlerin, toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine yardım etmektir.

Aldığı eğitimle bireyin devamlı ilerlemesi, yetersiz, eksik durumdan daha yeterli duruma gelmesi amaçlanmaktadır. Değişiklikler birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğretme ve öğrenmeler sonucunda gerçekleşmektedir. Öğrenmenin oluşmasını sağlayan her türlü etki eğitim sürecinin bir parçasıdır. Bireyin eğitimi doğumundan ölümüne kadar devam eden çok kapsamlı bir süreçtir (Çoban ve diğerleri, 2013).

Birbirini izleyen öğrenmelerin oluşturduğu sürece eğitim diyebilmemiz için öğrenmelerin belli bir hedefe ya da hedefler dizisine ulaşmak için yapılması gerekir.

Her öğrenme zincirini eğitim olarak belirtemeyiz (Özdemir, 2013). Eğitim sürecinin üç temel amacı vardır. Bunlar; insanı bireyselleştirme, toplumsallaştırma (kültürlenme+siyasallaştırma) ve üretken olmasını sağlama.

Eğitimin bireysel işlevi, insanın kalıtımla gelen özelliklerinin yönlendirilip açığa çıkarılması, geliştirilmesi ve bunları kendinin ve ailesinin, milletinin yararı için kullanabilme yeterliliğine ulaştırılması ve kişiliğinin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

Eğitimin toplumsal işlevi, nesilden nesile gelişerek artarak birikip gelen kültürün (örf, adet, gelenek ve değerlerinin) milletçe konulan yazılı ve yazılı olmayan kuralların yeni kuşaklara aktarılmasıdır. Aynı zamanda liderlik yapabilecek bireylerin yetiştirilmesi önemlidir.

Ekonomik işlevi ise ülke ekonomisinin gerektirdiği, ihtiyaç duyduğu sayı ve nitelikte insan gücünü, öğrencilerin ilgi yetenek ve isteklerini en akılcı biçimde değerlendirerek yetiştirilmesiyle ilgili görülmektedir (Küçükahmet, 2010).

Günümüzde bilgiye her zamankinden daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bulduğumuz çağın bilgi çağı olmasının nedeni var olanı anlamak ve kullanabilir hale getirebilmek için bilgiye olan ihtiyacın hızla artmasına bağlanabilir. Bilgi çağında birey; analiz, sentez, girişimcilik, araştırmacılık, yaratıcı düşünme, problem çözme, hızlı ve doğru karar verme, grup çalışması yapabilme özelliklerine sahip olmalıdır. Günümüzün sürekli değişen koşulları bireyleri ve örgütleri hiç olmadığı kadar etkilemiş, rekabet koşullarının dinamikleri yeni boyutlar kazanmıştır. Rekabetin merkezine de insan faktörünü yerleştirmiştir. Böylece insan gücünün niteliği ve kalitesi ön plana çıkmıştır (Şirin, 2007). Bilgi toplumunun insan gücünü yetiştirebilmesi için geleneksel eğitim yapısını yeniden yapılandırması vazgeçilemez bir ihtiyaçtır.

İnsan yaşamı boyunca, her yerde her ortamda plansız (informal) eğitim yoluyla bilgi, tutum ve beceriye dayanan davranışlar kazanabilir. Ancak gelişigüzel (sokak, aile, iş yaşamı, medya, arkadaşlık ve bilgisayar) edinilen bu tür informal (plansız) davranışlar olumlu olacağı gibi olumsuz da olabilir. Çünkü öğrenme rastlantısaldır

(Özden, 2013). Ancak yaşadığımız bilgi ve teknoloji çağında bireyin plansız olarak öğrendiği davranışları yetersiz kalabilir bu nedenle insan, bireysel ve toplumsal olarak planlı, organize eğitime (formal) ihtiyaç duyar. Formal eğitim planlı, programlı, örgütlü ve kontrollü olarak yürütülen eğitim faaliyetlerini kapsamaktadır. Formal eğitim, belli bir amaç doğrultusunda belirli bir mekânda uzman kişilerin rehberliğinde düzenlenen faaliyetlerdir (Çalık, 2013).

İnsanın öğrenme ihtiyacı tıpkı açlık, susuzluk gibi içgüdüselidir. Gerek bireysel gerekse toplumsal ihtiyaçlar bilimin ışığında; ancak planlı eğitim ile karşılanabilir.

Okul, bireyi toplumun beklentileri yönünden hayata hazırlayan ve yaşamın merkezinde bir kurum olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla okulda başarılı olan birey, genel kanı olarak, hayatın her alanında başarılı görülmektedir. Birey hayata hazırlanırken okuldaki başarılarını temel kabul ederek toplumun ona verdiği statü ve rolleri kabul eder (Fidan ve Erden, 1992; Ünal, 2001).

Okul, belirlediği amaçlar doğrultusunda bireyleri yetiştirerek, istedik davranışlar kazanmış bir şekilde topluma yeniden sunar. Aynı zamanda okul, toplumun var olan kültürünün, düzeninin yapısının bozulmadan sonraki nesillere aktarılmasında görevlidir. Okul, toplumu bulunduğu çağın gerektirdiği değişime hazırlamakla da sorumludur (Güçlü, 2002).

Okulların yüzyıllardır değişmeyen en önemli görevleri, toplumsal değerlerin ve kuralların çocuklara ve gençlere öğretilmesi ve benimsetilmesi olmuştur (Ergün, 2008).

Okul, içinde yer aldığı toplumun devamlılığını ve yenilenmesini sağlamaktadır. Okuldaki faaliyetler bir taraftan bireylerde çalışma, iş yapabilme yetenek ve becerilerini geliştirirken diğer taraftan da sosyal bütünleşmeyi sağlayacak bir toplumsal bilinç kazandırır. Okulun kendisine verilen öğrencileri belirli bilgi ve meslek dallarında yetiştirmesi, ekonomik yapının canlı ve ayakta kalması için şarttır (Cosin & Dale,1977). Ama okullarda meslek derslerinin ve bilgilerin dışında ve hatta üstünde bazı dersler ve yönlendirmeler de verilmelidir. Meşhur bazı örnek kişilerin

toplumsal rolleri yorumlama örnekleri, sosyal normlar ve toplumdaki sosyal ilişkiler gibi konular buna örnek gösterilebilir.

Nitelikli insan gücünün yetiştirildiği yer sistemin en işlevsel parçası olan okul ve sınıftır. Okul ve sınıfın amacı demokratik bir toplum oluşturmaktır. Böyle bir toplulukta birlikte yaşamak için herkes birbirine yardımcı olur, bireyler üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirir. Okul yaşantısını öğretmen, yönetici ve öğrenciler birlikte geliştirmeye çalışır (Çelik, 2012).

Okulun üç temel işlevi vardır. İlki, öğrencileri; öğretmenlerin rehberliğinde ve denetimlerinde, dış çevrenin zararlı etkilerinden korumak, hayatı kolaylaştırmaktır. İkincisi ise okulun dışında rastlanabilecek olan zararlı davranışları okuldan içeri sokmayarak öğrenci davranışlarını temizlemektir. İstenmeyen davranışları istedik davranışlara dönüştürme yeridir. Üçüncüsü, dengelemedir. Okulun dışındaki çevrede, toplumsal farklılıkların, gelişme döneminde olan bireyleri olumsuz etkilememesi için bunların okul bünyesinde barınmasına izin vermemektedir (Başer, 1999).

Bütün toplumlarda okulların görevi, geçmişten devralınan kültürel mirasın, gelecek nesillere aktarılmasıdır. Bu sayede toplumsal süreklilik sağlanmış olur. Geçmişte bilimsel, siyasal ve teknolojik gelişmeler sınırlı düzeyde kaldığı için, toplumsal devamlılığı sağlama ve ihtiyaç duyulan bireyleri yetiştirme görevini okullar üstlenmişlerdir (Kıncal, 2009). Bu sebepten dolayı okullar bir yandan toplumsal devamlılığı sağlamaya çalışırken diğer yandan toplumların süreklilik içerisinde yenileşmelerini sağlamaya çalışmaktadırlar.

Eğitim öğretim faaliyetleri genelde sınıf ortamında gerçekleşir. Sınıf, öğretim açısından etkililik ve amaca uygunluk esasına göre düzenlenir. Sınıf, ustaca düzenlenmiş bir çevre olmalıdır. Çünkü davranışı değiştirmenin en etkili yolu çevreyi değiştirmektir. Fiziksel yapı ve düzenlemenin çekiciliği, öğrenciyi zamanını okul içinde kullanmaya yöneltmeli, öğrenciyi sokağa yönelme gereksinimi duymamalı, bunun için okul etkinlikleri ders dışı zamanları da kapsamalıdır (Chapman, 1992).

Sınıf, ortak özelliklerinden dolayı bir araya getirilen öğrenci gruplarına, önceden belirlenmiş ortak davranışların kazandırılması için öğretim yapıldığı dersliktir (Çalık, 2003).

Eğitim öğretim faaliyetlerinde ortam düzeninin önemi çok büyüktür. Sınıf içi nesnelere insanla birleştiğinde değer kazanırken, öğretime katkı sağladığı sürece fonksiyonel olacaktır. Öğretmen öğrenci yaşamının önemli bir kısmının geçtiği sınıf içerisinde bir takım özellikleri barındırması gerekmektedir. Bunlar, öğrencide çalışma zemini ve ders yapma olanağı tanıyan işlevsellik, öğrencide öğrenme isteğini güdüleyici ortam, farklı amaçlara hizmet edecek esnekliğe sahip olmalıdır. Her durumda eldeki olanaklar ölçüsünde düzenlenebilecek en uygun sınıf ortamının sağlanması amaçlanmalıdır (Uludağ ve Odacı, 2002).

Sınıf, eğitim öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği bir yaşam alanıdır. 180 günlük öğrenim süresinin büyük bir kısmı sınıfta geçer. Bu süre içerisinde öğretmen ve öğrenciler, daha önceden belirlenen amaç ve program çerçevesinde bu ortak yaşama dâhil olurlar. Öğretmen, öğrenme ortamının ve yaşantıların düzenlenmesi, yönetilmesi sorumluluğunu alır (Aydın, 2012). Eğitim yönetiminin kalitesi büyük ölçüde sınıf yönetiminin kalitesine bağlıdır (Başar, 2003).

2.3. Sınıf Yönetimi

Türkiye’de eğitim sistemi ve okulların amaçları merkezi otoriteler tarafından belirlenmektedir. Bu amaçların nispeten istikrarlı ve değişmezliği kabul edilmektedir. Ancak gelişmiş ülkelerde bu konudaki genel eğilim amaçların belirli bir zaman dilimiyle sınırlı olarak görülmesi, yeniden yorumlanmaya açık olmasıdır. Eğitimin ulusal amaçları hemen her ülkede merkezi otoriteler tarafından belirlenmekte olup bunlar söz konusu olan ülkelerin var olma stratejileri ile yakından ilgilidir. Ancak okul düzeyinde okul yönetiminin, paydaşların da katılımıyla, okulun geleceği ile ilgili kararları belirleme yetkisi vardır (Şişman, 2011).

Eğitim yönetimi, milli eğitimin temel amaç ve ilkelerinde belirtilen genel amaçlarla okulun amaçlarını gerçekleştirmek üzere tüm kaynakların etkili ve verimli kullanımından, ekip ruhu anlayışı ile yönetiminden ve temsilinden birinci derece

sorumlu eğitim öğretim liderleri olarak belirtmektedir. Eğitim yöneticileri, eğitim ve öğretim ile yönetimde verimliliğin artırılması, kalitenin yükseltilmesi yönünde çaba gösterirler (Milli Eğitim Bakanlığı, 2001; Taymaz, 2011).

Eğitim ve okul yönetiminin temel amacı ilgili oldukları eğitim örgütünü, eğitim politikaları ve örgütün amaçları doğrultusunda yaşatmak, etkili bir biçimde işler durumda tutmaktır. Eğitim yönetiminin bir amacı ise, önceden hedeflenen davranışların öğrencilere planlı, programlı olarak kazandırılmasıdır. Yani niteliği yükselterek, çıktının girdiden daha değerli olmasını sağlamaktır (Baş, 2011).

Eğitim sisteminin temelini oluşturan alanlardan biri de sınıf yönetimidir. Sınıf yönetimi konusu uzun yıllardır tartışılmakta, bu tartışmaların akabinde ise zaman zaman açıklanan bilimsel çalışmalar ile çağdaş bir sınıf yönetimi sistemi hedeflenmektedir (Paliç ve Keleş, 2011).

2.3.1. Sınıf Yönetiminin Tanımı

Sınıf yönetimi, bireysel ve psikolojik gereksinimlerin belirlenmesine, sınıfta destekleyici koşullar yaratacak olumlu öğretmen, öğrenci, akran ilişkilerin düzenlenmesine, akademik ihtiyaçları karşılamaya dönük öğretim ilke ve yöntemlerinin kullanılmasına, sınıfın bir sistem ve grup olarak örgütlenmesine ve olumsuz öğrenci davranışlarının tespit edilip düzeltilmesine yarayan bilgi ve becerilerden oluşmaktadır (Jones, 2004).

Sınıf yönetimi, öğrencilerin zihinsel ve davranışsal açıdan özgürleşmelerine, özgüven duygularının ve eleştirel düşünme yeterliliklerini geliştirilmesine katkıda bulunan, eğitsel amaçların bu yönde gerçekleştirilmesine olanak sağlayan esnek bir sınıf ortamının yaratılması ve devamına ilişkin yöntem ve süreçleri kapsar (Girmen ve diğerleri 2006). Sınıf yönetimi, sınıf kurallarının belirlenmesi, uygun bir sınıf düzeninin ve ortamının sağlanması, öğretimin ve zamanın etkili bir şekilde yönetilmesi ve öğrenci davranışlarının denetlenerek olumlu bir öğrenme ortamının oluşturulmasıdır (Çelik, 2003). Sınıf yönetimini, öğretmen, öğrenci, program, içerik, zaman, mekân, teknoloji, yöntem arasında etkili bir eşgüdümleme gerçekleştirerek sınıfı öğrenmeye

elverişli bir ortama dönüştürmeye yönelik etkinliklerin tümü olarak tanımlanmaktadır (Sarıtaş, 2006).

Sınıf yönetimi, belirlenen eğitim amaçlarının gerçekleştirilmesi için planlama, örgütleme, uygulama ve değerlendirme işlevlerine ilişkin ilke, kavram, kuram, model ve tekniklerin sistematik ve bilinçli olarak uygulanması ile ilgili etkinliklerin tümü olarak tanımlanabilir (Erdoğan, 2001). Sınıf yönetimi, öğretmenlerin sadece, sınıf ortamında öğrencilerin olumsuz davranışlarını en aza indirmeye çalışmaları, bunun için öğrencileri işbirliği halinde çalışmalara yönlendirmeleri, olumsuz davranışlara hızlı müdahale etmeleri şeklinde değil de aynı zamanda öğrencilerin, öğrenme-öğretme sürecinde bütün yeteneklerine fırsat verilmesi öğrencilerin okuldaki tüm etkinliklere katılımlarını teşvik edecek, cesaretlendirecek şekilde düzenlenmesidir (Jones & Jones, 2004).

Sınıf yönetimi, sınıf yaşamının orkestrasıdır. Öğretimi planlama, teknik olarak stratejiler kurma, organize etme, çevreyi düzenleme, öğrenci gelişimini takip edip zamanında müdahale etme, potansiyel olarak ortaya çıkabilecek sorunları fark etmedir (Lemlech, 1988).

Öğretmenler sınıftaki eğitim öğretim etkinliklerini yönetirken öğrencilerin istenmeyen davranışlarını, öğretime ya da sınıftaki kurallara ilişkin olumsuz tutumlarını ve iletişim engellerini bir sorun olarak görür ve olumsuzlukların giderilmesine dair sınıf içi çözüm yolları geliştirirler. Sınıf yönetiminde öğrencilerin hedef davranışlara ulaşabilmesi için, sorunların belirlenmesi ve sınıf yönetiminde soruna neden olan durumların tanımlanmasına bağlıdır (Celep, 2002).

Sınıfta bulunan öğrenciler farklı geçmiş yaşantılara, farklı kişilik yapılarına, farklı ilgi ve yeteneklere sahip olarak heterojen bir yapı oluştururlar. Bu yapı sınıfta meydana getirilen öğrenme-öğretme faaliyetleri sırasında farklı davranışların meydana gelmesine ve farklı görüntülerin ortaya çıkmasına yol açabilir. Bazı öğrenciler öğretmeni dinlerken, bazıları not tutmayı tercih edebilirler, bazıları açık bir şekilde derse katılırken, bazıları istenmeyen davranışlarda bulunarak sınıfın ortamını bozmaya çalışabilirler. Bazı öğrenciler derste öğretilenleri ilginç ve önemli bulurken,

bazıları da son derece sıkıcı bulabilir ve bunu davranışlarıyla da belli edebilirler. Öğrencilerin farklı özelliklere sahip olması bunlara benzer birçok davranışta bulunmalarına neden olabilir (Öztürk, 2007).

Sınıf yönetimi etkinlikleri beş boyutta ele alınabilir. Bunlar; fiziksel ortamın yönetimi, öğretimin yönetimi, zaman yönetimi, sınıfta ilişki yönetimi ve öğrenci davranışları yönetimidir (Başar, 2007).

Birinci boyut, sınıf ortamının fiziksel düzenine ilişkin olanıdır. Sınıfın genişliği, sınıf alanının çeşitli etkinliklerin yapımı için bölünmesi, ısı, ışık, gürültü düzenekleri, renkler, ortamın temizliği, görsel estetik, eğitsel araçlar, oturma düzeni, öğrencilerin gruplanması bunların başlıcalarıdır (Başar, 1999).

Sınıf etkinliklerinin yer aldığı ortam, öğrencinin, öğretmenin en yakın çevresi, sürekli, etkileyici değişkenidir. Bu ortam öğrencinin motivasyonunu, öğretmen-öğrenci ilişkisinin kalitesini etkiler (Grubaugh and Houston, 1990). Sınıf ortamını etkileyen çok sayıda fiziksel faktör bulunmaktadır. Sınıfta öğrenci sayısının otuzun üstünde olması istenmeyen bir durumdur. Öğrenci sayısının az olduğu sınıflarda öğretmen öğrencilerle daha fazla ilgilenebilir (Başar,1999; Aydın, 2000) Küçük sınıflarda öğretmen zamanı daha etkin bir şekilde kullanır, öğretmen-öğrenci arasında daha güçlü bir iletişim kurulabilir. Aynı zamanda kalabalık sınıflar ailenin beklentilerini de olumsuz yönde etkilemektedir. Sınıfın fiziki değişkeni içinde en fazla göze çarpan faktör sınıf mevcududur. Eğer öğrenci sayısı az ise, o sınıfın daha başarılı olacağına inanılır (Erden, 2001).

Sınıf ortamını etkileyen faktörlerden bir diğeri ise, ışık ve ısı değişkenidir. Sınıf ısısının normal ısıda olması gerekir. Aşırı sıcak veya soğuk ortamı öğrencileri olumsuz yönde etkiler. Coğrafi açıdan kışların soğuk geçtiği bölgelerde ısınma daha ciddi bir sorun olarak ortaya çıkar. Işıktaki değişmelerin öğrencilerin başarı ve tutumları üzerinde fazla etkili olmadığı, ancak psikolojik yapılarını etkilediği belirlenmiştir. Sınıfta ışık doğrudan değil dolaylı gelmelidir (Çelik, 2012; Taylor, 1993).

Renkler öğrencilerin psikolojisini etkilememektedir. Ama sınıf ferah bir görünüme sahip olmalıdır. Duvarların açık renklere boyanmış olması, pencerelerin geniş, mobilyaların çekici olması ve öğretmenin masasının örtülü olması, sınıf ortamını daha çekici hale getirmektedir (Başar, 1999).

Gürültü, sınıfın fiziksel düzenini bozan bir değişkendir. Gürültünün kaynağı içsel ve dışsal olabilir. Eğer gürültü, sınıfın dışından geliyorsa, öğretmenin bu gürültü kaynağına müdahale etme imkânı pek yoktur. Sınıfın içinden kaynaklanan gürültüyü azaltmanın temel yolu, sınıf kurallarının, gürültüyü de içermesi, bu kurallara özenle uyulmasıdır.

Temizlik; öğrenci temizlik kurallarına uygun davranmalıdır. Sınıfı temiz tutmak bütün öğrencilerin görevi olmalıdır. Sıra ve masaların, eşyaların, havanın, yerlerin, duvarların temiz olması fiziksel ve düşünsel rahatlık açılarından gereklidir (Çelik, 2012).

Sınıf yönetimi etkinliklerinden ikinci boyut, plan-program etkinliklerinden oluşur. Öğretim, planlı bir etkinliktir. Öğretmen bir öğretim lideri olmalıdır. Öğretim lideri, en etkili öğretim yöntem ve tekniklerini kullanan kişidir. Öğretmen, bir yıl boyunca genel olarak yapacağı öğretilimsel etkinlikleri yıllık planda belirlemeye çalışır. Amaçlar esas alınarak, yıllık, ünite, günlük planların yapılması, kaynakların belirlenip dağılımının sağlanması, iş ve işlem süreçlerinin belirlenmesi, izlem ve değerlendirme bu bölümde yer alır (Erden, 2000). Bu etkinlikler, geçmiş ve var olan durumu ele alarak geleceği görme ve şekillendirme amaçlı etkinliklerdir (Başar, 1999).

Üçüncü boyut, zaman düzenine yönelik etkinliklerdir. Yapılan araştırmalar, öğretilimsel zamanın yönetimi ile öğrenci başarısı arasında güçlü bir ilişkinin bulunduğunu göstermiştir (Porter, 1993; Purkey ve Smith, 1983). Öğretilimsel zaman ile öğrenme düzeyi arasında da güçlü bir ilişki bulunmuştur. Etkili öğretim, öğrenmeye ayrılan zamanın çokluğuna etkili kullanımına ve öğretmenin zamanı iyi yönetmesine, derslerin güçlük ve kolaylık derecesini iyi belirlemesine bağlıdır. Sınıf yönetiminde zamanın doğru kullanımı ile öğrencilerin devamsızlıkları önenebilir.

Dördüncü boyut, sınıf içi ilişkilerin düzenlenmesini içerir. İyi bir sınıf yönetiminin temeli iletişime dayanır. Etkili iletişim becerilerini kullanmadığı sürece, öğretmenin iyi bir sınıf yönetimi ve olumlu bir öğrenme çevresi oluşturma çabaları sonuçsuz kalır ve genellikle bu çabalar kısa ömürlü olur. Sınıfta düzen ve disiplin, sınıf kurallarına bağlı olarak geliştirilir. Sınıf kuralları, öğrencilerin uymak zorunda oldukları kurallardır. Bu kurallar sınıfın düzeyine ve derse göre değişebilir. Örneğin müzik dersinde geçerli olan kurallar, matematik dersinde geçerli olmayabilir.

Sınıfta uyulması gereken kurallar öğretim dönemi başlamadan önce öğretmen tarafından geliştirilmelidir. Sınıfta hangi kuralların uygulanacağı konusunda planlama yapılmalı ve bu sürece öğretmen öğrencileri de katmaya çalışmalıdır (Çelik, 2012).

Beşinci boyut, davranış düzenlemelerinden oluşur. Sınıf ortamının istenen davranışı sağlayabilir hale getirilmesi, sınıf ikliminin olumlu hale getirilmesi, sorunların ortaya çıkmadan önce tahmin edilip gerekli önlemlerin alınması, sınıf kurallarına uyulmasının sağlanması, yapılmış olan istenmeyen davranışların değiştirilmesi bu boyuta ilişkin olarak söylenebilir (Başar, 1999). İstenmeyen davranışların önlenmesi için; istenen davranışları öne çıkararak tekrarlanmasını sağlamak, pekiştirmek, istenen davranışları ödüllendirmek, öğrencilerin zayıf ve güçlü yanlarını tanıyarak onları geliştirmek gerekmektedir. Bunun için öğrenciyi istenen davranışlara yönetmenin bir yolu; öğretmenin örnek, anlayışlı ve destekletici davranmasıdır.

Etkili sınıf yönetimini 12 temel ilkesi vardır. Bunlar;

1. Öğrencilerin kapasiteleri çok önemlidir.
2. Öğrenciler temel ihtiyaçları karşılandığında daha iyi öğrenirler.
3. Ödüllendirilen davranışlar daha çok tekrar etmektedir.
4. Değerlendirmenin başlıca amacı öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırmaktır.
5. Motivasyonlu öğrenciler diğerlerinden daha kolay öğrenirler.
6. Yaratılıştan gelen motivasyon, dış etkilerle yaratılan motivasyondan daha çok tercih edilmektedir.
7. Sık hatırlatmalar okunanların hatırlanması için önemlidir.
8. Öğretmenlerin pozitif beklentileri olduğunda öğrenciler daha iyi öğrenirler.

9. Öğrencilere daha fazla zaman verildiğinde daha iyi öğrenirler.
10. Öğrencilerin öğrenim modelleri birbirlerine uygun hale geldiğinde daha iyi öğrenirler.
11. Öğrencilerden bir konu hakkında açıklama istendiğinde daha iyi öğrenirler.
12. Öğrenciler kendileri için genelleştirmeleri ortaya çıkarınca daha iyi öğrenirler.

2.3.2. Sınıf Yönetiminin Amacı ve Önemi

Sınıf yönetiminin amacı, sınıfta; planlı, programlı, disiplinli, demokratik yapılanmaya önem ve öncelik veren, bireysel ayrılıklar ilkesine uygun, etkin öğrenmeyi sağlamak için en uygun sınıf ortamının ve atmosferinin oluşturulmasına hizmet edecek gerekli çalışma, etkinlik ve düzenlemelerin kurallar içerisinde hayata geçirilmesidir (Erdoğan, 2001).

Sınıf yönetimi; bireysel ve psikolojik gereksinmelerin belirlenmesine; sınıfta destekleyici koşullar yaratacak olumlu öğretmen, öğrenci ve akran ilişkilerinin düzenlenmesine; akademik gereksinmeleri karşılamaya dönük öğretim ilke ve yöntemlerinin kullanılmasına; sınıfın bir sistem ve grup olarak örgütlenmesine ilişkin bilgi ve becerilerden oluşmaktadır (Jones, 2004).

İyi bir sınıf yönetimi ve organizasyon becerisi, öğretmenleri karşılaştıkları birçok zorluktan kurtaracağı gibi, öğrencilerin eğitsel yaşantıları kazanabilmeleri, sınıfın başarılı bir biçimde yönetilmesini sağlar (Başar, 2004).

2.3.3. Sınıf Yönetiminin İlkeleri

Sınıfta öğrenme ortamının ve yaşantılarının düzenlenmesi ve yönetilmesi öğretmenin sorumluluğundadır. Bu nedenle öğretmenin, sınıf yönetiminin ilke ve yöntemlerini bilmesi gerekir. Böylece sınıf içi yaşam, daha sıcak, verimli ve yararlı olur. Öğretmenin sınıfta yapması gereken en önemli şey, eğitimin gerektirdiği fiziksel ve psikolojik ortamı sağlamaktır. Sınıf yönetiminin başarılı bir biçimde gerçekleştirilebilmesi, öğretmenin insan ilişkileri alanında duyarlı ve bilgili olmasına bağlıdır (Aydın, 2012).

Sınıf yönetimi uygulamalarının başarıya ulaşması için Brophy (1999)'e göre etkili sınıf yönetimi ilkelerinden bazıları şunlardır (Akt: Celep, 2007):

- Öğrenci büyük ölçüde anladığı ve kabul ettiği kurallara uymaya özen gösterir. Bu nedenle, sınıfta öğrencilerin uyacakları kurallar öğrencilerle birlikte belirlendiği takdirde, öğrenciler bu kurallara uymaya daha çok özen gösterirler.
- Öğrenci ilgi ve yeteneğine yönelik anlamlı etkinliklere düzenli olarak yönlendirildiğinde, disiplin sorunları en alt düzeye indirgenebilir.
- Yönetim istenmeyen davranışları olumsuz bir biçimde denetim altına almaktan çok, öğrencinin zamanının üretici etkinliklere yönetilmesini en üst düzeye çıkaracak bir yol izlemelidir.
- Öğretmenin amacı, öğrencinin üzerinde bütünüyle denetim kurmak değil, öğrencinin kendi kendini kontrol etme becerisini geliştirmesini sağlamak olmalıdır.

Sınıf yönetimi ilkeleri öğretmen ve öğrenci ilişkilerini içerir. Sınıf yönetiminde başarılı olmak isteyen öğretmenin aşağıdaki davranış biçimlerini sergilemesi gerekir (Üstündağ, 2004):

- Öğrencilere karşı olumlu tutumlar geliştirmek,
- Bazen disiplin suçu yaratan öğrencilere karşı bile olumlu davranış şekilleri geliştirmek,
- Sınıf yönetimi konusunda mantıklı ve iyimser yaklaşım geliştirmek,
- Kontrol yerine, önlemeye dayalı sınıf yönetimi uygulamalarını kullanmak,
- Uygun davranışa olumlu yaklaşarak sınıfta iyi niyet oluşturmak,
- Sınıftaki öğrencilere farklı ilgi göstermekten sakınmak,
- Öğretimi en az kesinti ve en az gecikme olacak şekilde düzenlemek,
- Objektif, mantıklı ve uyumlu olmak,
- Sınıf kurallarını oluştururken öğrenci katılımını sağlamak,
- Sınıf kurallarının nedenlerini açıklamak,
- Olabildiğince az kural koymak ve bu kuralları herkesin anlayacağı şekilde yazmak,
- Sınıf kurallarına uyan öğrencilere olumlu pekiştirme vermek,
- Öğrenci üzerine değil, kabul edilmeyen davranış üzerine odaklaşmak,

- Uygunsuz davranışın olumsuz boyutlarını açıklamak,
- İlgi çekmeye yönelik küçük yanlışları görmezden gelmek,
- Öğrencileri ceza ile tehdit etmemek, cezalandırmaktan kaçınmak,
- Öğrencilerle asla alay etmemek,
- Olumsuz eleştirilerden kaçınmak,
- Öğrencileri etiketlemekten kaçınmak
- Büyük boyutlu olumsuz davranışları, rehber öğretmen ve diğer öğretmenlerle işbirliği yaparak düzeltmeye çalışmaktır.

2.3.4. Sınıf Yönetimini Etkileyen Unsurlar

Eğitimde temel amaç, etkinliğin ve verimliliğin artırılmasına yönelik faaliyetlerin bilimsel bir temele oturtulmasıdır. Bu da uygun öğretme-öğrenme ortamlarında gerçekleşir. Bunun için sınıf yönetimi, geçmişte olduğu gibi bugün de öğretmenlerin en önemli sorunlarının başında gelmektedir (Ada, 2000).

Sınıf yönetimi, genellikle sınıfta disiplini sağlama olarak algılanmaktadır. Ancak günümüzde sınıf yönetimi, sınıf yöneticisi olan öğretmenin disiplini sağlamakla birlikte, sınıf ortamının fiziksel düzenini sağlamasını, öğretim faaliyetlerini sınıfın fiziksel olanaklarına göre planlamasını, sınıf içi iletişimi düzenlemesini kısacası sınıfta eğitim öğretim etkinlikleri için olumlu iklimin oluşturulmasını içerir (Aydın, 2000).

Her sınıfın kendine özgü bir doğası vardır. Sınıf ortamı kendine has bazı özelliklerinden dolayı diğer sosyal ortamlardan ayrılmaktadır. Sınıf ortamında çok boyutluluk, eş zamanlılık, çabukluk, tahmin edilemezlik gibi birçok boyut olabilmektedir (Küçükahmet, 2009).

Sınıf yönetimini etkileyen sınıf içi ve sınıf dışı unsurlar vardır. Sınıf yönetimini etkileyen iç unsurlar arasında öğretmen, öğrenci, dersliğin genişliği, duvarların rengi, sınıftaki öğrenci sayısı, ısı ve ışık gelmektedir. Bu unsurların en önemlisinin öğretmen olduğu söylenebilir. Öğretmenin öğrencilerine karşı davranışı, samimiyeti, fiziksel özellikleri, sesini ve vücut dilini kullanması, konuya hakimiyeti, genel

kültürü, öğretim yöntemi, öğrenci velisiyle işbirliği içinde olması öğretmenin sınıfı etkili bir şekilde yönetmesi için kendisinde bulunması gerekli özelliklerdir (Denkdemir, 2007).

Sınıf yönetimini etkileyen sınıf dışı faktörlerin başında okul gelmektedir. Okulun fiziki yapısı, sınıfların düzeni, gerekli araç-gereçlerin bulunması etkili sınıf yönetimi için gerekli görülmektedir (Gürsoy, 2001). Sınıf yönetimini etkileyen dış unsurlar arasında aile ve çevre de yer alır. Çevrenin sosyo-kültürel yapısı, eğitim seviyesi, algıları ve değerleri, öğrencilerin kişilik özelliklerini oluşturmaktadır (Dönmez & Cömert, 2009). Ailenin ekonomik durumu, çocuğu ile olan ilişkisi, aile ve öğretmen arasındaki durum sınıf yönetimini etkiler (<http://www.aof.anadolu.edu.tr>).

2.4. Sınıf Yönetiminde Öğretmen

Öğretim sürecinde amaçlara ulaşılmasında en büyük sorumluluk öğretmene düşmektedir ve bu sorumluluk öğretmene çeşitli görevler yüklemektedir. Bu görevlerin en önemlilerinden biri olan etkili sınıf yönetimi ve pozitif sınıf ortamı öğrencilerin akademik ve sosyal başarılarında yükselmeye neden olmaktadır. Sınıf yönetimi için gerekli olan eğitim süreçlerinin düzenlenmesinden ve yürütülmesinden öğretmen sorumludur (Akgün & Dinçer, 2011). Öğretmenlerin öğretim etkinliklerini gerçekleştirirken kural koyma, çocuklarla sağlıklı iletişim kurma, etkili zaman yönetimi, davranış değiştirme, sınıf düzeni gibi sınıf yönetimi konularında beceri sahibi olmaları gerekmektedir. Öğretmenin sınıfta pozitif atmosfer yaratmak için takınacağı rol, iyi organize edilmiş bir sınıf yönetimine dayanmaktadır. Öğretmenlerin sınıfı iyi yönetmesi; öğrencilerin okula karşı olumlu tavır geliştirmeleri ve başarıları üzerinde etkilidir (Çelik, 2012; Norris, 2003).

Etkili sınıf yönetiminin oluşturulmasında en önemli görev öğretmene düşmektedir. Öğretmenin esas görevi öğrencilerde belirlenen amaçlar doğrultusunda istenilen yönde davranış değişikliği meydana getirmektir. Bunun için öğretmenin etkili bir sınıf yönetim becerisine sahip olması şarttır. Ancak günümüzde öğretmenlerin önemli bir bölümünün sınıf yönetimi konusunda kendi deneyimlerinden çıkardıkları dersler çerçevesinde yeterlilik kazandıklarını, sınıf yönetimi alanındaki becerilerini sınıma-

yanılma yoluyla edindiklerini göstermektedir (Türnüklü, 2000; Şentürk & Oral, 2008).

2.4.1. Sınıf Yönetiminde Öğretmen Tutumları

Bir öğretmen, öğretimini etkin kılmak için sınıf yönetiminde kullanabileceği birkaç önemli yöntem vardır. Bununla beraber, her sınıfta her yöntemin kullanılamayacağı da bilinmektedir. Öğretmen kendi öğrencilerinin karakterlerini dikkate alarak en uygun yöntemi belirlemelidir.

Sınıf yönetiminde çok sayıda yaklaşım kullanılmaktadır. Ancak, bu yaklaşımlardan üçü yaygın olarak kullanılmaktadır:

Demokratik Öğretmen Tutumu: Öğrenciler, kuralların oluşturulmasından uygulanmasına kadar olan tüm süreçte yer alırken, öğretmen rehberlikte bulunarak öğrencilerin kuralları anlamasına yardımcı olur (Edwards, 1997). Demokratik öğretmen tutumunda öğretmen aşağılama ve hakaretlerden kaçınır, sorumlulukları bir takım olma ruhu içinde paylaştırarak öğrencilerin kendilerine olan güvenlerini geliştirmeye çalışır (Erdoğan, 2001). Demokratik sınıfta öğretmen, öğrencilerine ilgi ve sevgisini açık bir şekilde göstermekten kaçınmaz. Olumsuz davranışlardan çok olumlu davranışlara önem verilir. Demokratik öğretmen farklılıkların farkındadır. Öğrencilerin farklılıklarını zenginlik olarak görür, kınamaz, yargılamaz, kızmaz. Sınıfta farklı düşünen, yaşayan, davranan öğrenciyi anlamaya çalışır. Demokratik sınıf ortamında bulunan öğrencilerin, sorumluluk anlayışları, demokrasi bilinci, yüksek özsaygı ve özgüven duygularının geliştiği, uyumlu kişilik özelliklerinin olduğu söylenebilir (Aydın, 2013).

Otokratik Öğretmen Tutumu: Güce dayanan ilke ve kuralların uygulanmasıyla oluşur. Otokratik öğretmen gücünü öğrencileriyle paylaşmaz, verdiği kararların koşulsuz yerine getirilmesini bekler (Erdoğan, 2001). Öğretmen belirlediği hedeflere öğrencilerin ulaşmasını sağlamak için sık sık fiziksel ve psikolojik cezalara ve tehditlere başvurma eğilimi gösterir. Otokratik tutum benimseyen öğretmen, eğitimde bilgiyi esas aldığı için, öğrencilerin ilgi ve beklentileri, istekleri ikinci plana itilmiştir. Bu anlayışta öğrencilerin görüş ve düşüncelerini açıklamasına, kendisini ifade

etmesine izin vermez (Dönmezer, 1999). Otokratik yönetim biçiminde bireylerin kısa dönemde başarı düzeylerinin yüksek olduğu ancak uzun dönemde başarılarının düştüğü görülmüştür (Plunket, 1998).

İlgisiz Öğretmen Tutumu: Sınıf içi etkinliklerde belirsizliğin, güçsüzlüğün, düzensizliğin, başıboşluğun ve yönlendirme yetersizliğinin olduğu öğretmen tutumudur. İlgisiz sınıf öğretmeni öğrencileri güdülemek, etkilemek ya da özendirmek için hiçbir girişimde bulunmaz, elindeki yetkileri kullanmazlar. İlgisiz sınıflarda öğrenciler, kendi amaçlarını kendileri belirler, bu amaçlara ulaşmak için kendi belirledikleri eylemleri gerçekleştirmeye çalışırlar ve sorunları kendileri çözmeye çalışırlar. Öğretmen ise bu sürece ancak kendisine başvurulduğu zaman sınırlı olarak müdahale eder (Erdoğan, 2001).

2.4.2. Sınıf Denetiminde Öğretmen Tutumları

Sınıf içindeki denetimde üç ayrı öğretmen tutumu vardır. Bunlar:

Demokratik Denetim: Öğretmenler sınıfta karar alırken öğrencilerin görüşünü alır, onlara söz hakkı tanır. Öğrenciler kuralların oluşturulmasında ve uygulanmasında söz sahibidir. Kuralların işletilmesinde ödül ve ceza, nesnel biçimde konuya ve davranışa yönelik olarak öğrencinin kişiliğinde yıkım yaratmadan verilir. Öğretmen, sınıfın nabzını elinde tutan bir hekim, hayatın kurallarına göre oynanmasını sağlayan bir hakem, sınıf içerisinde uyum ve ahengi gerçekleştiren bir orkestra şefidir (Jones & Jones, 1982).

Otokratik Denetim: Sınıfın tek hakimi ve dersin tek yöneticisi durumundadır. Öğrenciler için en iyisine o karar verir. Kayıtsız şartsız itaat ister. Ceza sistemine sık sık başvurur. Notu bir silah olarak kullanır. Öğrencinin görüş ve düşüncelerine önem vermez. En küçük sorun ya da eksiklikte öğrenciyi suçlama davranışı görülür. Öğrenci, genellikle korkak çekingendir, bağımsız düşünce ve karar verme davranışları geç oluşabilir.

İlgisiz Denetim: Öğretmenin yönetsel ve öğretimsel etkinliklerde bulunmaması, öğrencilerde okula yabancılaşma, ihtiyaç duymama gibi ortamların doğmasına neden

olur. Sınıfta başıbozukluk hâkimdir, herkes gönlünce hareket eder (Başaran, 2001). İlgisiz denetim ortamında bulunan öğrencilerin, iç denetimden yoksun, doyumsuz, demokratik toplum kurallarına uymada güçlük çeken, paylaşma ve işbirliği yönünden yetersiz oldukları söylenebilir (Dönmezer, 1999).

2.4.3. Sınıf Rehberliği ve Öğretmen Tutumları

Her öğretmen, öğrencinin gelişim özelliklerini izlemeli, öğrencilerinin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate almalıdır. Öğrencilerin ilgi ve dikkatleri doğrultusunda onlara rehberlik yapmalıdır. Öğrencilerini iyi tanıyan öğretmen, onların akademik beklentilerini de daha iyi karşılayarak, öğrencilerinin başarılı olmasına ve gelişimine katkı sağlamalıdır (Sarpkaya, 2012).

Öğretmenler, sınıf ortamında istenmeyen davranışta bulunan öğrencilerin sorununu anlamaya çalışır, onlara kendilerini daha iyi anlamaları, yetişkinlerle işbirliği yapmaları ve daha üretici olmaları için rehberlik yapar. Bu davranış şekli demokratik öğretmen tutumuna sahip sınıf yöneticisine aittir.

Otokratik ortamda rehberlik ise; öğrencilerin bireysel farklılıkları, ilgi ve ihtiyaçları, beklentileri geri plana itilmiştir. Öğretmenin fazlaca baskıcı olmasından dolayı öğrenciler kendilerini denetleme yerine itaat etmeyi öğrenmektedirler. İtaat anlayışıyla yetiştirilen bireyler özerk bir kişilik geliştirmekten yoksun kalarak bağımlılık ilişkisi içinde yaşamlarını devam ettirirler (Kaya,2013).

2.5. Sınıf Yönetiminde Öğretmen-Öğrenci İlişkisi

2.5.1. Öğretmen-Öğrenci İlişkisinin Değişkenleri

Öğretmen ve öğrenci okulda öğretim sürecinin iki önemli ögesidir. Sınıf içinde en önemli iletişim öğretmen ve öğrenci arasında yaşanmaktadır (Kaya, 2013). Sınıf içi ilişkilerinde üç önemli değişken vardır. Bunlar öğretmenlerin öz-yeterlik duygusu ve öğrencilere ilişkin beklentileri; sınıfın disiplin yapısı ve öğretmenlerin sahip oldukları liderlik eğilimleri; sınıf iklimi ile öğretmenlerin sınıf içi iletişim yeteneği değişkenleridir.

2.5.1.1. Öz-Yeterlik Duygusu ve Öğrenciye İlişkin Beklentileri

Öğretmen öz-yeterliği, Sosyal Öğrenme Kuramı'na dayanmaktadır. Bandura'ya göre öz-yeterlik, davranışların oluşmasında etkili olan bir niteliktir ve “bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip, başarılı olarak yapma kapasitesi hakkında kendine ilişkin yargısı” olarak tanımlanmaktadır (Bandura, 1997, akt: Umay, 2002). Alanında yetkin olmayan bir öğretmenin öğrencilerine güven vermesi ve sınıfta saygıya dayalı bir otorite oluşturması beklenemez (Umay, 2002).

Öğretmen öz-yeterlik inancı, öğretmenlerin öğrencilerin performanslarını etkileme kapasitelerine veya görevlerini başarılı bir şekilde yerine getirebilmek için gerekli davranışları gösterebilecekleri konusundaki inançları olarak da tanımlanmaktadır (Aston, 1984, akt: Ekici, 2006). Öğretmenlerin kendi meslek kapasitelerine inanmaları ve öğrencinin başarısını artırmaları onların mesleklerinde yeterli olduklarının bir göstergesidir. Bu noktada onların kendi mesleki yeterliliklerine olan inançları başarılarını etkileten en önemli kişisel faktördür.

Yeterlik inancı yüksek ve düşük olan öğretmenler arasında öğretimsel yenilikleri uygulamaya çalışma, öğretime daha fazla zaman ayırma, sınıfta istenmeyen öğrenci davranışlarını önleme, öğrenme zorluğu çeken öğrenciye geri bildirim verme, sınıf yönetimi becerilerine sahip olma açısından fark vardır.

Mesleki bağlılık, etkili öğretmen gibi konularda davranış farklılıklarının olduğunu ve bununla öğrenci motivasyonunu ve başarısını etkilediği görülmektedir (Cömert ve arkadaşları, 2009).

Öğretmenin sınıf içi davranışlarını yönlendiren temel öğelerden birisi, öğrencilere yönelik geliştirmiş olduğu beklentilerdir. Bu beklentilerin oluşmasında öğrenci fiziksel görünüm, cinsiyet, sosyal sınıf, iletişim, liderlik özellikleri, önceki akademik başarı rol oynamaktadır. Öğretmenler bu özelliklere bağlı olarak öğrencilere yönelik iki tür beklenti geliştirir: Yüksek beklenti (başarılı) ve düşük beklenti (başarısız) (Jakson, 1998). Öğretmen bu beklenti faktörlerine göre öğrencilerin eğitim sürecinde nasıl bir başarı geliştireceklerine yönelik bir kanaat oluşturur ve öğrencilerine olan davranışlarını bu beklentiler çerçevesinde geliştirir. Öğretmenlerin yüksek başarı

beklentisi geliştirdikleri öğrencilere, düşük başarı beklentisi geliştirdikleri öğrencilere göre farklı davrandıkları tespit edilmiştir (Harris & Rosental, 1990).

Öğretmenler yüksek başarı bekledikleri öğrencilere daha sıcak davranırlar gülümseyerek onları daha fazla teşvik ederler. Bu öğrencileri daha fazla ödüllendirir ve daha az eleştirirler. Onların öğrenme ortamlarına daha fazla katkı ve zaman ayırırlar. Bu gruptaki öğrencilerin sorular karşında tereddüt ettiklerinde onları cesaretlendirip doğru cevabı bulmaları için ipuçları verirler. Üzerinde düşünüp kendilerini geliştirebilecekleri daha zor ev ödevi ve sınıf çalışmaları verirler (Jussim ve ark.,1998; Harris & Rosental, 1990).

Öğretmenlerin düşük başarı beklentisi geliştirdikleri öğrencilere daha farklı davranırlar. Bu öğrencileri sınıfın arkalarında oturtmak, daha az ilgilenmek, çok az göz teması kurmak, onlara daha az söz hakkı vermek, olumsuz davranışlarından dolayı daha çok eleştirmek, sınıf etkinliklerine daha az katmak ve bu öğrencilerin başarılarına daha az duyarlı olmak gösterilebilir (Jones & Jones, 2001; akt: İpek, 2003).

Öđretmenler, sahip oldukları beklentinin öğrencilere karşı davranışlarını etkilediğinin her zaman farkında olmasalar da öğrenciler bunun her zaman farkındadırlar. Bu konuda yapılan araştırmalara bakıldığında, öğretmenlerin başarılı öğrencilere daha çok ilgi gösterdiklerini, onlara daha fazla fırsat ve seçenek sunduklarını, başarısız öğrencilere ise daha çok olumsuz geri bildirimde bulduklarını, kuralları ihlal ettiklerinde daha fazla cezalandırma yollarına girdikleri görülmüştür (Good & Brophy, 2000; akt: İpek, 2003). Aktörler geçek duygularını saklamayı başarabilirler. Ama öğretmenler bunu yapamazlar. Bu nedenle öğrencilerin birçoğu öğretmenlerini bir kitap gibi okuyabilmektedirler. Öđretmenlerin ses tonu, mimikleri, yüz ifadesi, duruşu, göz teması, kısacası vücut dilini kullanma şekli, öğrenciler ačiusından öğretmenin gerçek beklentilerini ortaya koyan mesajlardır (Babad, 1998).

Öğretmen her öğrencinin geliştirilebilecek potansiyeli olduğuna, aynı düzeyde olmasa da başarılı olabileğine inanmalıdır (Tatar, 2009).

2.5.1.2. Sınıf İklimi Ve Disiplin Yapısı

Sınıf, öğretmen ve öğrencilerin bir araya gelerek öğrenme ve öğretme etkinliklerini gerçekleştirdikleri, öğrencilerin kişiliklerini oluşturdukları, yaşama hazırladıkları, sahip oldukları her türlü bilgi ve yaşantılarını paylaştıkları toplumsal bir ortamdır. Sınıf içindeki tüm bu ilişki ve etkileşimler beraberinde toplumsal bir çevrenin oluşmasına neden olmaktadır. Sınıf ortamında gerçekleşen öğretmen öğrenci ve öğrencilerin kendi aralarındaki karşılıklı ilişkiler sınıfta psikolojik bir hava yaratır (Gürsel, 2004). Bu nedenle her sınıf ve her ders birbirinden farklıdır. Bu sınıftan oluşan iklimden kaynaklanır. Bazı sınıflar hareketli, bazıları neşeli, bazıları gergin ve stresli, bazıları huzurlu, bazıları da rahattır. Öğrenme-öğretme etkinliklerinin tümü böyle oluşan psikolojik ortamlarda gerçekleşir (Açıkgöz, 2003).

Her sınıfa egemen olan bir sınıf iklimi vardır. Öğrenciler diğer derslerden doğan gerginliklerini, endişelerini, kızgınlıklarını sınıfa taşırlar. Ancak bütün bunlara rağmen sınıf ikliminin oluşmasını belirleyen etmen öğretmendir. Öğretmenin sınıf içerisinde gerçekleştirmeyi amaçladığı hedeflerin başarısı sınıf iklimine bağlıdır.

Her öğretmen, kendi sınıfının iklimini, kendi yaklaşımları çerçevesinde değerlendirerek, öğrencilere yakınlık ve destek göstererek, öğrenciler arasında gerektiğinde rekabeti ve işbirliğini destekleyerek, öğrencileri sürekli aktif tutan metotlar yaratabilir (Çakmak, 2000).

Öğrenciler için olumlu bir öğrenme ortamı yaratmada sınıf iklimi önemlidir. Sınıftaki öğrencilerin bir kişiliğe ihtiyacı vardır. Sınıf ortamında öğrenci beğenilmek, takdir edilmek, sevilme, değerli olmak, başarı, güven gibi birçok gereksinimini karşılamaya çalışır.

Öğrenci sınıf içerisinde varlığını devam ettirebilmek için yaşadığı ortama ve koşullara uygun bir biçimde gereksinimlerini karşılamak zorundadır (Dönmez, 2004; Başar, 2008).

Öğrenciler, sınıf içerisindeki öğrenme etkinliklerinde zorluklarla karşılaştığında; öğretmenlerinden yardım alacaklarına ve çabalarının destekleneceğine inanırlarsa

öğrenmeye karşı daha istekli olurlar. Olumlu sınıf ikliminde bulunan öğrenciler, sınıfa karşı aidiyet duygusu geliştirecekleri gibi, bu ortamda bulunmaktan mutluluk duyacaklardır.

Öğrenciler, öğretmenlerinin kendi yeteneklerinin farkına vardıklarını anladıkları zaman daha çok çalışırlar. Öğrenciye karşı olumlu öğretmen beklentileri, öğrencilerin sorumluluklarını daha iyi yerine getirmelerini, yeni görevler üstlenmelerini ve yeni amaçlar edinmelerini sağlamaktadır. Öğretmenler, öğrencilerle olumlu beklentilerle iletişim kurarak, bazen ödüller vererek olumlu bir sınıf iklimi geliştirebilirler. Olumlu bir iklim yaratmada övgülerde oldukça önemlidir. İyi kullanıldığı zaman öğrenciyi yüceltir ve cesaretlendirir (Sarpaya, 2007).

Sağlıklı sınıf ikliminin oluşturulduğu sınıflarda, birlik, dayanışma ve iş birliğinin hâkim olduğu, düşünmenin, yaratıcılığın ve çalışmanın ön plana alındığı, başarının teşvik edildiği, ödüllendirildiği, engelleyici katı kurallar yerine sorunların çözümünde yol gösterici olan yapıcı ve öğrenciyi destekleyici ortamlardaki öğrencilerin daha fazla başarılı oldukları araştırmalarla ortaya konmuştur. Sınıf ikliminin başarılı olduğu sınıflarda başarıyla birlikte öğrencilerin devamsızlıklarının azaldığı ve davranış problemleri gösteren öğrencilerin uyumlarının çok daha iyi olduğu tespit edilmiştir (Sarpkaya, 2007).

Sınıf içinde gerçekleştirilen eğitim öğretim etkinliklerinin amaçlarına ulaşabilmesi için sınıfta etkili öğrenmeyi kolaylaştırıcı bir ortamın oluşturulması ve sınıf içi kuralların sağlıklı işlemesi gerekmektedir. Aksi durumda, sınıfta eğitim öğretim etkinliklerinden beklenen yarar istenilen seviyede olmayabilir.

Sınıf disiplini, sınıf içinde kurallar oluşturarak öğrenmeyi kolaylaştırmak ve istenmeyen davranışları en alt seviyeye indirmek olarak tanımlanabilir. Sınıf disiplininin temel amacı, öğrenmeyi kolaylaştırmak ve öğretimi etkili hale getirmektir. Bu anlamda sınıf disiplini, öğrencileri kontrol etmeye yönelik bir eylem, ya da öğrencilerin olumsuz davranışlarına odaklanma veya istenmeyen davranış şekillerinde cezalandırma değildir (Babaoğlu, 2008; Erdoğan, 2008; Çelik, 2012). Öğretim programında yer alan ve öğrencilere kazandırılması hedeflenen bilgi, tutum,

değer, alışkanlık ve becerilerin kazandırılmasında, sınıf disiplini öğretmen tarafından etkili bir şekilde uygulanmalıdır.

2.5.1.3. Öğretmenlerin Liderlik Eğilimleri

Öğretmen görevi gereği sınıfın yöneticisidir, lideridir. Liderlik görevi öğrenme-öğretme sürecinde öğretmene yol gösterme, yönlendirme ve güdüleme görevi vermektedir. Öğretmenin sınıfta, problemler ortaya çıkmadan görmesi, problemin çözümü üzerinde odaklanması ve bu amaçla sınıfı topluca harekete geçirmesi gerekir. Sınıfın lideri olan öğretmen, her koşulda, öncelikle kendisinden ne beklediğinin de farkındadır (Kelly, 1970; akt: Aydın, 2013).

Öğretmenin, sınıfta lider olabilmesi için öğrenciler tarafından lider olarak algılanması ve benimsenmesi gerekir. Sınıf lideri olan öğretmenin, problem çözme becerisinin gelişmiş olması, ileri görüşlü olması, doğru ve yerinde karar vermesi, kendine güvenmesi ve sınıfın üyeleriyle etkili iletişim kurabilmesi gerekir. Ayrıca kişilik özellikleri açısından öğretmenin, soğukkanlı, zorluklara karşı dayanıklı, olumsuz duygularını kontrol edebilen, dürüst, samimi, açık sözlü, zeki, iş başarma yeteneğine sahip olmalıdır (Erden, 2008).

Öğretmenin sınıfta liderlik etme biçimi de oldukça önemlidir. Demokratik öğretmenler sınıfta karar alırken öğrencilerin görüşünü alır, onlara söz hakkı tanır, grubu belirlenen amaçlara erişmek için güdüler. Otoriter öğretmenler ise sınıfın tek hakimi kendisiymiş gibi davranır, tüm kararları kendisi alır, görev dağılımında kendi tercihleri ön plandadır. İlgisiz öğretmen, öğrencilerin liderlik görevini üstlenmelerini bekler ve hiçbir şekilde rehberlik yapmaz (Erden, 2008; Aydın, 2013). Öğretmenin sınıf yönetiminde başarılı olabilmesi için gerektiği yerde demokratik, gerektiği yerde otoriter olması gerekir. Toplumda yaygın olarak kullanılan tatlı-sert ifadesi öğretmenler için çok uygundur (Erden, 2008).

2.5.1.4. Öğretmenin Sınıf İçi İletişim Yeteneği

İletişim, insanlar arasındaki düşünce ve duygu alışverişidir. İletişimin amacı, alan ve veren arasındaki düşünce ve tutum ortaklığı yaratmaktır (Cüceloğlu, 2002). İletişim neyin, ne zaman, nasıl söylenmesi gerektiğinin bilinmesidir. İletişimin en önemli

özelliklerinden biri, birlikteliği esas almasıdır. İletişim tek başına kurulan bir ilişki değil, karşılıklı etkileşim ve beraberliğe dayalıdır (Çalışkan & Karadağ, 2006).

Eğitim sisteminde iyi bir eğitimci olmak için iletişim sürecini çok iyi bilmek gerekir. Öğretmen ve öğrenci okulda öğretim sürecinin iki önemli ögesidir. Sınıf içerisinde en yoğun iletişim öğretmen ile öğrenci arasında geçer. İletişimlerdeki nitelik hem sınıf yönetimini hem de sınıf içindeki olumlu havanın doğmasına neden olur. Öğretmenin sınıfta olumlu hava yaratması ve öğrenciler ile iyi bir iletişim sağlaması, öğrencilerin derse etkin bir şekilde katılımına katkıda bulunur.

Öğretmenler öğrenci ile iletişimde, onların önemli olduklarını, kabul gördüklerini, değer verildiklerini hissettirir, onların dilek ve düşüncelerine önem verir, derse katılımlarını cesaretlendirir ve onları anlamaya çalışırsa aralarındaki etkileşim daha güçlü olmaktadır (Çakmak, 2000).

Öğretmenleri ile kurdukları iletişimde öğrencilerin, öğretmenlerinin en çok beden hareketlerinden, daha sonra ses ve konuşma özelliklerinden ve sözel davranışlarından etkilendikleri görülmüştür. Sınıfta öğrencilerle kurulan iletişimde, derse hazırlıklı gelen öğretmenlerin yüz ifadeleri konuşmalarındaki kararlılık ve etkililik, jest ve mimik hareketleri, mizah anlayışları, iletişimde derse hazırlıksız gelen öğretmenlerinkinden daha etkili olmaktadır (Yeşilmen, 1983).

2.5.2. Öğretmenlerin Öğrenciye Karşı Tutum ve Davranışları

Okulun olumlu öğrenme ortamı haline getirilmesinde öğretmenlerin öğrencilere karşı tutum ve davranışları büyük önem taşır. Öğrenmeyi kolaylaştıran öğretmenlerin öğrencilere olan tutumları üç grupta incelenir. Bunlar; kendisi olma, ödüllendirme-kabullenme-inanma ve duygulara katılarak anlamadır (Kaya, 2013).

Kendisi olma; öğretmen yapmacık tavırlar takınmadan öğrencisi ile iletişime girdiğinde öğretimde çok daha fazla etkili olabilmektedir. Öğretmen öğrenci ilişkisi daha insancıl hale gelmektedir.

Ödüllendirme, kabullenme, inanma; öğrenen kişiyi ödüllendirme, onun duygularını, fikirlerini ve kişiliğini ödüllendirmez. Bir problemle karşılaşan öğrencinin, korku ve endişelerini gördüğü gibi, başarılarından aldığı doyumunu da kabul eder. Öğretmen aynı zamanda öğrencisinin hedeflerine ulaşması için gösterdiği disiplini veya arada umursamazlığı kabul eder (Kaya, 2013).

Duygulara katılarak anlama; öğretmen, öğrencilerinin nelere ilgi duyduklarını, neleri amaçladıklarını, niyetlerinin ve tutumlarının nasıl olduğunu bilmelidir. Öğrenci, öğretmeni duygusal olarak kendisini anlayan birisi olarak algılayarsa, öğrenmede kendi kendine kolaylaşır.

Öğretmen öğrencilerine ilgi göstermeli, sözel ve davranışsal ödüller vermeli, yardım etme konusunda istekli olduğunu belli etmeli, nazik ve seviyeli davranışlarıyla öğrenciye model olmalıdır. Ancak öğretmenlerin, öğrencilere yardım etme konusundaki davranışlarında dikkatli olmalıdırlar. Öğrenci kendi üzerine düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmede isteksiz olmaya, hep başkalarından yardım bekleme eğilimi göstermeye başlayabilir. Özgüven geliştirmesinde böyle davranışlar sorun olabilir (Sarpkaya, 2007).

2.5.2.1. Öğretmenin Öğrencinin Doğasına Karşı Gösterdiği Önyargıları

Her türlü sosyal grupta bireylerin karşılıklı davranış beklentileri, iletişimin niteliğini belirler. Öğretmen ve öğrencilerin birbirlerinden ne beklediklerini açık, gerçekçi ve anlaşılabilir bir biçimde ifade etmeleri gerekir. Öğretmen davranışlarıyla bir yandan öğrencilerden neler beklediğini belirtirken, diğer taraftan onların davranışta bulunma biçimlerini etkiler. Taraflar bu beklentilere uygun davranırlarsa bir sorun çıkmaz yani, öğrenciler öğretmenlerinin kendilerinden olumlu davranışlar beklediklerini düşünürlerse, bu beklentiye uygun davranma olasılıkları yüksektir (Kounin & Sherman, 1979). Ancak bu düşüncenin aksi de her zaman mümkündür.

2.5.2.2. Öğretmen Yakınlığı

Öğretmenin sınıftaki rollerini etkili bir şekilde gerçekleştirebilmesi ve sınıfta iyi bir öğrenme ortamı oluşturabilmesi için öğrencilerle iyi ilişkiler geliştirmesi gereklidir. Bu durumda öğrenci-öğretmen ilişki ve iletişimlerinde yakınlık kavramı ortaya çıkar.

Yakınlık öğrencilerin öğretmenlerine ilişkin olumlu duyguları sonucunda ortaya çıkan bir bağlıdır. Öğrenciler öğretmenlerini sevdiklerinde ve güvendiklerinde, öğretmenlerde öğrencilerini sevdiklerinde ve onlara inandıklarında ortaya çıkan yakınlık, sınıf yönetimini kolaylaştırarak, öğretmenin fazladan çaba harcamasına gerek kalmayacaktır.

Öğretmen-öğrenci arasında meydana gelen yakınlık aşağıdaki pozitif sonuçları doğurur:

- Yüksek motivasyon: Öğrenciler öğretmenleriyle yakınlık kurduğunda derse ilişkin motivasyonları daha yüksek olur.
- Artan rahatlık / azalan kaygı: Olumlu bir sınıf ortamı sağlandığında, öğrenciler daha özgürce sorular sorarak öğretmenlerine karşı daha açık olurlar.
- Doyum: Öğrencilerin derse ilişkin doyum düzeyleri artar.
- Etkili iletişim: Öğretmen ve öğrenciler birbirlerini daha iyi anlarlar.
- Güven: Etkili bir ortam sağlandığında, öğretmen-öğrenci arasında güven artar.

Öğretmen öğrenci etkileşiminde yakınlık, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu ve derse olan ilgilerini arttırmakta, öğretilen konuyu öğrenmeye daha hazır ve istekli olmalarını gerçekleştirmektedir.

Öğretmenlerin öğrencilerle iyi bir etkileşim kurmak için dört unsura önem vermeleri gerekir:

- Öğrencileri tanıma; öğretmenlerinden kendilerini tanımalarını beklerler. Öğrenciler öğretmenlerinin kendilerine isimleri ile hitap etmelerini isterler. Aynı zamanda kişisel özelliklerinin ve karakterlerinin de bilinmesini isterler.
- Öğrencileri dinleme; ders içinde onların paylaşımlarını almak, öğrencilerin etkinliklere hangi seviyede katıldığını veya ilgisiz olduğunu gözlemek önemlidir. Sınıfta beden dilini iyi kullanmalı ve onlarla sık sık göz teması kurmak gereklidir.
- Öğrencileri tanıma; hangi yaşta olursa olsun öğrenciler, öğretmenlerinin kendileri hakkında bir şeyleri hatırlamalarından mutlu olurlar, özellikle isimleri.

- Öğrencilere saygılı olma; öğrencileri sürekli eleştirmek ya da övmek öğrenciler üzerinde olumsuz etkiler bırakabilir. Öğrencilerin istenmeyen davranışlarında, öğrencinin benlik duygusuna veya özgüvenini zedeleyecek davranışlar, öğrencinin kişiliğinde onarılamaz tahribatlar bırakabilir. İstenmeyen davranışları düzeltirken onlara saygılı davranmak oldukça önemlidir (Akbaşlı, 2009).

2.5.2.3. Öğretmenin Farkında Olmadan Bulunduğu Davranışları

Sınıf yönetimi, öğretmenlik bilgi ve becerilerinin tamamını kullanmayı gerektiren bir süreçtir. Bu nedenle öğretmen ne kadar donanımlı ve becerikli olursa sınıfta o kadar başarılı olur. Sınıflarını iyi yöneten öğretmenler mesleklerinden o kadar keyif alırlar. Sınıfta öğrenmeyi ve öğrenci davranışlarını etkileyen birçok faktör vardır. Bunlardan bir tanesi de öğretmen davranışlarıdır. Öğretmenler bu davranışlarının da çoğu kere farkında olmadan, doğru olmadığını düşündükleri halde gerçekleştirirler (Yılmaz, 2013).

Birçok öğretmende sorunsuz ve sessiz sınıf beklentisi vardır. Öğretmenin sorunsuz bir sınıf olmayacağını ve sessizliğin istenilen bir şey olmaması gerektiğini iyi bilmelidir. Sorunları çözmekle uğraşmak istemeyen öğretmenler sorunların ortaya çıkmasına engel olurlar. Sınıfa hakim olmanın sorun engelleyici etkisi vardır (Yılmaz, 2013).

Dersleri çok fazla teorik işlemek öğretmenleri farkında olmadan yaptıkları hatalı tutumlardan biridir. Öğretmen öğretilen konu ile ilgili yaşamdan kesitler sunup konuyu öğrencilerin ilgi ve beklentilerine uygun hale getirebilir, hayatta karşılaşılan sorunlarla nasıl baş edecekleri konusunda onları yönlendirmelidir.

Öğrencilerin istenmeyen davranışlarına karşı sözlü uyarıları çok kullanmak öğretmenlerin sık düştüğü hatalardan birisidir. Öğretmen düzeni sağlamak için sözlü uyarılardan çok, sessiz kalmayı veya beden dilini tercih etmelidir. Bazen bir bakış saatlerce konuşmaktan daha etkilidir.

Çok fazla kuralı olan öğretmenler öğrenciler tarafından sıkıcı bulunabilir. Sıkıcı öğretmenlerin derslerinden öğrencilerin keyif almaları beklenemez. Dersten keyif almayan öğrenciler sınıf düzenini bozmaya meyilli olurlar (Yılmaz, 2013).

Öğretmen uzun süre arkasını öğrencilere dönmemelidir. Bir yandan yazı tahtası veya akıllı tahtayı kullanırken diğer yandan sınıfı kontrol edebilecek şekilde yan durmalı ve arada mutlaka öğrencilerin arasında dolaşmalıdır.

Öğretmenlerden bazıları sınıfta bir grup öğrenci ile dersi işlemek ve sadece onlarla ilgilenmek gibi hatalara düşebilirler. Bu durumda sınıfın geri kalanında ihmal edilme ve yetersizlik duygusu gelişir. Bu durumdaki öğrenciler başka işlerle meşgul olmaya başlarlar. Öğretmenlerden kaynaklanan istenmeyen bir davranış sınıfa yansımış olur (Yılmaz, 2013).

Öğrencilerin istenmeyen davranışlarına zamanında müdahale etmemek, başarılarını görmezden gelmek, her olumsuz davranışı ceza ile kontrol altına almaya çalışmak, kendini her alanda söz sahibi görmek sıklıkla görülen hatalı davranışlardır. Öğretmenlerin kendi hatalarının farkına varmaları sınıf yönetiminde daha başarılı olmalarını sağlayacaktır (Yılmaz,2013).

2.6. Sınıfta İletişim

İletişim, insanların duygu, düşünce, inanç, tutum ve davranışlarını sözlü, yazılı ve sözsüz olarak iletilmesidir. İletişim kaynaktan hedefe bilgi ve anlamların aktarılmasıdır. İletişim semboller yolu ile anlamların iletilmesidir. İletişim bilginin, fikirlerin duyguların, becerilerin simgeler kullanarak iletilmesidir. Aynı zamanda iletişim, kişilerin kendini ifade edebilme ve kendilerini dinletme gereksinimleri sonucunda ortaya çıkar (Kaya, 2013).

İletişim sayesinde insanlar, zihinlerindeki kavram ve fikirleri açığa vurma, onları paylaşma ve değerlendirme olanağı elde ederler. Başkalarını etkileme ve onlardan etkilenme ve yararlanma, yararlı olma iletişim sayesinde gerçekleşir. Öğrenmek, öğretmek, anlamak anlatmak paylaşmak ve sahip olmak için iletişim kurma zorunluluğu vardır (Akbaşı, 2012).

İletişimde bulunan kişilerin geçmiş öğrenme yaşantıları, kişilik özellikleri, cinsiyetleri, zihinsel ve algılama düzeyleri, duyguları değerleri ve daha pek çok özelliği iletişim sürecini olumlu ya da olumsuz biçimde etkilemektedir (Kaya, 2011).

Bireysel özelliklerin yanında iletişim ortamının fiziksel nitelikleri, mekânın özellikleri ve ortamdaki kültürel özellikler de iletişimi öyle veya böyle etkilemektedir. Kültür, bir toplumun tüm hayat biçimi ve bir grubun yaşama biçimidir (Güvenç, 1984).

İnsan içinde yaşadığı kültürü etkileyip değiştirmeye çalışır. Geliştirmeye çalışırken aynı zamanda o kültürden de etkilenir. Kültür; bireye belli düşünme biçimlerini, alışkanlıklarını, davranış kalıplarını sunar ve bireyden bunlarla uyumlu davranışlar sergilemesini bekler. Bu davranışlar, kültürün bireysel davranışlar üzerindeki belirleyici etkileridir.

Bireylerin iletişim becerilerine sahip olmaları; aile içi ilişkilerinde, eşyle olan ilişkilerinde, arkadaşlık, öğretmen-öğrenci ilişkilerinde, işyerinde çalışma arkadaşları ile olan ilişkilerinde sağlıklı ve uzun süreli ilişkilerin geliştirilmesine ve sürdürülmesine olanak sağlar (Kaya, 2011).

İletişimin sağlıklı olması, iyi ve etkili bir iletişim kurabilmek için uyulması gereken bazı kurallar vardır (Kaya, 2011). Bunlar;

- Bireyin kendisine ve iletişimde bulunduğu kişilere saygı duyması,
- Empatik anlayışla yaklaşım, etkin dinlemeyi sağlaması,
- Uygun biçimde kendini ifade edip, somut konuşması,
- “Ben” dilini kullanması,
- Duygu, düşünce ve davranışların tutarlı olması,
- Saygıyı temel alarak, maske takmadan kendini olduğu gibi gösterebilmek,
- Sözel ve sözel olmayan davranışların birbiriyle uyumlu olması gerekir (Şahin, 2008).

Öğretmen ve öğrenci okulda öğretim sürecinin iki önemli ögesidir. Sınıf içinde en yoğun iletişim öğretmen ve öğrenci arasında yaşanmaktadır. Öğrencileri ile olumlu iletişim kurabilen, öğrencilerine etkili geri bildirim veren öğretmenler sınıfta sıcak bir iklim yaratarak olumlu davranışları da artırabilirler (Eroğlu, 2008).

2.6.1. Sınıfta İletişim Sürecinin İşleyişi

Etkili iletişim iyi bir sınıf yönetiminin temelini oluşturur. İyi bir sınıf yönetimi ise sınıfta etkili bir iletişim ortamının oluşturulmasıyla gerçekleşebilir (Şapel & Zabel, 1996). Etkili bir iletişimin olmadığı bir sınıfta, olumlu öğrenme ortamı oluşturmak için yapılan tüm girişimler etkisiz kalacak ve bu girişimlerin amaçlanan etkileri kısa süreli olacaktır. Etkili iletişim öğrencilerle daha doğal, samimi ve içten ilişkiler kurulmasına yardım eder. Aynı zamanda öğrenme-öğretme etkinliklerini anlamlı, zevkli ve tatminkâr olmasını sağlar (Jones & Jones, 2001).

Öğrenciler sınıf ortamında fiziksel güvenliğin yanında duygusal olarak da kendilerini güvende hissetmek isterler. Bu rahatlık onlara kendilerini rahatça ifade edebilmelerini, bir grubun üyesi olarak değer görmelerini en önemlisi de kendilerini değerli hissetmelerini sağlar. Öğretmenler; oluşturdukları iletişim ortamıyla, öğrencilerin kendilerini ifade etmeleri ve bir birey olarak değerli olduklarını hissetmeleri konusunda en önemli etkidir.

Etkili öğretmen öğrenci iletişiminin kurulmasında öğretmenin üç temel iletişim becerisine sahip olması gerekir (Kısaç, 2012):

- Açık ve saydam olma becerisi: Öğretmenler, sınıfta meydana gelen olaylarla ilgili duygularını açık bir şekilde ortaya koyarlar,
- Konuşma ve aktarma becerileri: Öğrencilerin akademik performansı hakkında geri bildirimlerde bulunmak ve iletişim becerilerini iyi kullanmak,
- Alma ve dinleme becerileri: İletişimde öğretmen nasıl dinleyeceğini ve dinlerken nelere dikkat edeceğini bilir.

Eğitim ortamında iletişimin başarıya ulaşması, öğretmen-öğrenci etkileşiminin yönüne bağlı olarak değişebilmektedir. Sınıf içi etkileşimin yönü ve süreci Lingren'e göre öğretmen ile öğrencileri arasında çift yönlü iletişim şeklinde gerçekleşmektedir (Köklü, 2000).

Öğretmenin bilgiyi ve doğruyu kendi tekelinde görmesi tek yönlü bir iletişime yol açacaktır. Oysa iletişimi kimi zaman öğretmenin, kimi zamanda öğrencinin başlattığı ve karşılıklı mesaj alışverişinin olduğu, çift yönlü iletişimin olduğu ortamda taraflar birbirini daha iyi anlayabilirler (Ergin, 2008).

2.6.2. Sınıfta Etkili İletişim Sağlama Yolları

Etkili iletişim becerisine sahip olan öğretmen, okul ortamında öğrencilerle olumlu ve etkileşimi geliştirilmesinde şu yolları izleyebilir (Çelik, 2012):

- Sıcakkanlı ve arkadaşça bir davranış sergilemeli ve öğrencilerle olan ilişkilerinden keyif almalıdır.
- Öğrencilerin istek ve ihtiyaçlarını sınıf ortamında açıklamalarına yardımcı olmalıdır.
- Öğrencileri anlamalı, kabul etmeli ve öğrencilerin daha çok olumlu duygular yaşamalarına fırsatlar tanımalıdır.
- Öğrenci duygularını anlamalı ve öğrencilerle ilgilenme konusunda uygun ortamlar oluşturmalıdır. Öğrencilere daha çok olumlu cevaplar vermeye çalışmalıdır.

Öğretmenlerin, öğrencilerin bazı özellikleri hakkında bilgi sahibi olması öğrencilerle daha etkili ve yakın ilişkiler kurmasına yardım eder. Genellikle öğrenciler, kendilerini tanıyan ve onların bazı özel bilgilerini bilen öğretmenleri kendilerine daha yakın hissederler.

Öğretmenin sınıf içinde öğrencilerle etkili iletişim kurma derecesi, geçek anlamda o öğretmenin öğrencileri ile iletişim kurmada gösterdiği beceri düzeyi ve gösterdiği iletişim çeşitliliği ile değerlendirilir (Hoşgörür, 2013).

2.6.2.1. Etkili Öğretmen ve Öğrenci İlişkisi

“Bir insanın yüksek performans göstermesini istiyorsanız, zayıf yönlerini ya da hatalarını belirtmekten kaçınınız. Daha iyi işler yapmasını istiyorsanız, güçlü yanları üzerinde odaklanınız ve giderek daha ısrarlı bir biçimde o yönleri geliştirmesini görün” Steven W. Vannoy.

Etkili bir öğretmen, öğrencilerin hayattaki amaçlarını gerçekleştirmek için motive edilmeleri gerektiğinin bilincinde olan ve bunu sağlamaya gayret eden öğretmendir. Kendini öğretmeye adanmış, sabır ve öğrencilerle samimi olarak ilgilenme, etkili öğretmen nitelikleridir (Özdemir ve ark., 2004). Etkili bir öğretmenin sahip olması gereken yeterlilikler şöyle sıralanabilir (Gutek, 2001):

- Öğrenciler için kültürün ve gerçekliğin yansıtıcısı olmalıdır.
- İnsan kişiliği konusunda uzman olmalıdır.
- Öğrenme sürecini çok iyi bilmeli ve bu becerisini aktarabilme yeteneğine sahip olmalıdır.
- Öğrencilerle arkadaş olmayı becerebilmelidir.
- Öğrencilerde öğrenme isteği uyandırabilmeli, öğrenmeye karşı motivasyon oluşturabilmelidir.
- Öğretimin ahlaki öneminin, mükemmel insanlar yetiştirme hedefinde yoğunlaştığının bilincinde olmalıdır.
- Her yeni nesildeki kültürel doğuşun öncüsü ve aktarıcısı olabilmelidir.

Öğrenciler zamanlarının büyük bir çoğunluğunu okulda öğretmenleri ve arkadaşları ile geçirmektedir. Bu nedenle öğretmen öğrenci ilişkisi, eğitimin niteliği ve öğrencilerin başarıları üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Öğretmenler, öğrencilerin gelişiminde büyük öneme sahiptir. Nitelikli bir öğretmene sahip olmak öğrencilerin kendilerine güvenlerini, öğrenme becerilerini artırabilirken, niteliksiz bir öğretmene sahip olmak, onların kendilerine güvenlerini ve öğrenmeye duyulan isteği yok edebilir. Öğrenciler ve öğretmenler kurdukları ilişkinin niteliğine göre birbirlerini iyi ya da kötü olarak tanımlayabilirler. Aslında ne kötü öğrenci ne de kötü öğretmen vardır. İyi ve kötü ile belirtilmek istenen öğretmen-öğrenci arasındaki ilişkinin niteliğidir. Bir sınıfta eğitim ve öğretimin etkili bir şekilde yürütülebilmesi için, öğretmen ve öğrencilerin çok iyi anlaşmaları gerekmektedir. Öğretmen, nefret edilen biri değil, öğrenciler tarafından sevilen, sınıfta sürekli aranan ve beklenen biri olmalıdır (Buder,2000; alıntı, Milli Eğitim Dergisi).

Öğretmen bir yandan bilgi, beceri ve tutumlarıyla öğrencilerin eğitimi görevini yürütürken diğer yandan davranışları ile onları etkiler. Öğretmenin samimi, anlayışlı, sabırlı olması öğrenciyi olumlu düşünmeye sevk edecek aksi davranışlar ise öğrenci üzerinde olumsuz etki yaratacaktır (Güçlü, 2000).

Öğretmen, öğrencilerin davranış sorunlarını ortadan kaldırmak ve öğretme-öğrenme çevresinin yaratılması ve sürdürülmesi için gerekli olan hazırlıkları yaparak uygulamalı ve sürdürebilmelidir. Öğretmen-öğrenci ilişkilerinin geliştirilmesi ve ortaya çıkabilecek olumsuz davranışları engelleyebilmek için (Özdemir ve ark, 2004);

- Öğrencilerinizle dostluk kurun,
- Sınıfın moral düzeyini ve bağlılığını artırın,
- Öğrencilerle ilişkilerde ve değişik durumlarda tutarlı bir tavır sergileyin,
- Yanlış bir davranışı kişiselleştirmeyin
- Öğrencilerle etkili iletişim kurun,
- Yanlış davranışın nedenini belirleyin,
- Kurallar, belirli bazı şartlar altında öğrenci davranışlarını değiştirebilir,
- Öğretim ortamını amaca uygun düzenleyin.

Öğretmenleri ile kurdukları iletişimde öğrencilerin, öğretmenlerinin en çok beden hareketlerinden, daha sonra ses ve konuşma özelliklerinden ve en son olarak onların sözel davranışlarından etkilendikleri görülmüştür (Yeşilmen,1983). Sınıfta öğrencilerle kurulan iletişimde, derse hazırlıklı gelen öğretmenlerin yüz ifadeleri, jest ve mimikleri, konuşmadaki etkililik ve kararlılığı, gülümseme biçimleri iletişimde derse hazırlıksız gelen öğretmenlerinkinden iki kat daha etkili olmaktadır.

2.6.2.2. Öğretmenin Etkili Dinleme Becerileri ve Dili Kullanımı

Bireyler arasında etkili ve anlamlı ilişkiler kurmada önemli bir beceri de karşımızdaki kişiyi etkin dinleyebilmektir (Ersanlı & Balcı, 1998). Dinlemek karşımızdaki kişiye değer verildiğinin ve saygı duyulduğunun bir göstergesidir (Cüceloğlu, 1996). Etkin dinlemek, fiziksel ve psikolojik olarak empatik bir anlayışla aktif dinlemeyi içermektedir. Dinleme sürecinde dört temel unsur vardır. Bunlar; işitme, dikkat, anlama ve hatırlamadır (Tubbs, & Moss, 1991; Gamble & Gamble, 1990).

İşitme: Duyma yeteneğinin olması ve işitilenlerin seslere, sözcüklere ve anlamlı mesajlara dönüşmesi gerekir.

Dikkat: Söylenileni işitme, dikkat etme, anlama ve hatırlamayı içeren bir süreçtir. Yüz ifadesi, vücut dili, göz kontağı önemlidir.

Anlama: Dinleme süreci, konuşan kişinin söylediği içeriği, duygularını ve düşüncelerini anlamayı gerektirir.

Hatırlama: Dinleyicinin kendi değer yargıları, inançları ve önyargıları önem kazanır. Dinleyen kişi sunulan bilgileri bir süzgeçten geçirir ve özümser. Etkin dinlemenin en fazla çaba gerektiren aşamasıdır (Özdemir, 2007).

Kişilerarası ilişkilerde etkin dinlemek çok önemli bir iletişim becerisidir. Ancak, insanlar her zaman etkin dinlemeyi gösteremeyebilirler. Konuşmacıya karşı önyargılı olmak, yorgun- üzüntülü olmak, karşısındaki kişiden çekinmek, korkmak, bir konuya saplanıp kalmak, dinlemek yerine ne söyleneceğini zihninde tasarlamak, dinlemiş gibi görünmek gibi çeşitli nedenlerden dolayı etkin dinleme sağlanamayabilir (Şahin,2011).

Sınıf içinde etkin dinlemeyi uygulayabilmek için öğretmenlerin dikkat etmesi gerekenler şu şekilde özetlenebilir (Gordon, 2009).

- Öğretmen, öğrencinin kendi sorunlarını çözebileceğine inanmalıdır.
- Öğretmen, öğrencinin dile getirdiği duygu ve düşüncelerini gerçekten kabul etmelidir.
- Öğretmen, duyguların anlık ve geçici olduğunu bilmelidir.
- Öğretmen, bunun için zaman ayırmalıdır.
- Öğretmen, öğrencinin sorunlarının gizliliğine önem vermelidir.

Etkin dinleme yöntemini kullanan öğretmenler;

- Öğrencileri belirli konular üzerinde tartışmaya cesaretlendirir.

- Öğrenmeye direnci ortadan kaldırır.
- Bağımlı ve boyun eğen öğrencilere yardım eder.
- Öğrencilerin olumsuz olaylarla ilgili duygularını açıkça tartışmalarını teşvik eder.

Dil, bilgi aktarımında en önemli bir iletişim aracıdır. İnsanın duygu, düşünce bilgi, kültürel aktarımlarda ve iş birliklerinde dil önemli bir etkidir. Birey, bulunduğu yerin dilini öğrenir ve çevresi ile iletişimde bulunur.

2.6.2.3. Öğrenciler Arasında Etkili İletişim Sağlama

Sınıf içindeki iletişimde öğretmen ve öğrenci ön plana çıkar. Sınıfta öğretmeni ile iletişim kurup öğrenen öğrenci, aynı zamanda sınıfta bulunan diğer akranları ile de iletişim kurarak onlarla da birçok şeyi paylaşmakta ve dolaylı olarak öğrenmeye devam etmektedir. Ergenlikte akran ilişkileri son derece önemlidir. Akranların bireyin davranışları üzerinde olumlu etkileri olabileceği gibi olumsuz etkileri de olabilmektedir. Akran baskısı; bireyin ait olduğu grupların aktivitelerinde bir şeyi yapmak için bireye baskı kurması veya zorlamasıdır. Bu baskı sözel ya da davranışsal mesajlarla iletilebilir ve ergen sorgulama ve yargılama yapmadan uymak zorunda kalabilir (Santor & Messevey, & Kusumakar, 2000).

Akran ilişkileri ergenlerin kimlik ve benlik saygısı geliştirmelerinde temel rolü oynamaktadır. Öğrencilerin birbirleriyle ilişkileri kendi fikirlerini ve değerlerini geliştirmelerini sağlar. Bazı öğrencilerin başkaları ile iletişimde bulunmak kolay olmayabilir. Ergenlerin kişiler arası ilişkilerini geliştirmeye yardım etmek için etkileşim grupları oluşturulabilir. Bu gruplar sosyal becerilerin ve benlik saygısının gelişimini sağlamaktadır (Koon, 1997).

Sınıfta öğrenciler kendi aralarında kurdukları iletişimle kendilerini geliştirmeleri yanında, sınıflarına özgü değer ve normlarda oluştururlar. Öğrenciler sınıfta aralarında kurdukları iletişimle kendilerine uygun alt gruplar da oluştururlar. Her grup genellikle birbirine benzer duygu, davranış ve aynı düşünce doğrultusunda hareket eden bireylerden oluşur. Öğretmenin olumlu bir sınıf atmosferi kültürü oluşturabilmek için bu alt gruplar konusunda dikkatli olması gerekir. Öğretmenin

farklı özelliklere sahip öğrencilerin bir arada olmalarını ve iletişimlerini sağlamak amacıyla, benzer alt grupları dağıtması ve kontrolü altında farklı özelliklerden gruplar oluşturması sınıf yönetimini kolaylaştırır (Hoşgörür, 2013).

2.6.3. Sınıfta İletişimi Etkileyen Faktörler

İletişimin tam olarak gerçekleşmesi için göndericinin, alıcının, aracın, kanalın ve ortamın kendi işlevlerini yerine getirmeleri gerekir. Bunların herhangi birinden kaynaklanan bir aksama iletişimi bozar (Akbaşlı, 2012). İletişim engelleri, bir mesajın verilmesini ve alınmasını olumsuz yönde etkileyen tüm faktörlerdir.

Sınıf yönetiminde iletişim eksikliği ya da kötü iletişim, eğitimin kalitesini düşürmektedir. Fakat birçok öğretmen, ya öğrencileriyle nasıl iletişim kuracağını bilemez ya da tek taraflı iletişim kurarak iletişimi en baştan engeller. Gordon'a (1998) göre iletişimin 12 engeli vardır:

1. Emir vermek-yönlendirmek,
2. Uyarmak, gözdağı vermek,
3. Ahlak dersi vermek,
4. Öğüt vermek, çözüm ve öneri getirmek,
5. Öğretmek, nutuk çekmek, mantıklı düşünceler önermek,
6. Yargılamak, eleştirmek, suçlamak,
7. Ad takmak, alay etmek,
8. Yorumlamak, analiz etmek,
9. Övmek, aynı düşüncede olmak, olumlu değerlendirme yapmak,
10. Güven vermek, desteklemek, avutmak, duygularını paylaşmak,
11. Soru sormak, sınamak, sorguya çekmek, çapraz sorgulamak,
12. Sözümden dönmek, oyalamak, alay etmek, şakacı davranmak, konuyu saptırmak.

Bu on iki iletişim engeli sonucunda sorunun nedeni tam olarak anlaşılamamakta, sorunlu davranış tam olarak ortaya konamamaktadır. Ayrıca öğrencilere öğretmenlerin bu tarz yaklaşımları öğrencinin kendisini olumsuz değerlendirmesine ve yetersiz hissetmesine yol açar.

Sınıf içi iletişimdeki engellerden en önemlisi, öğrenci iletilerinin öğretmen tarafından yeterince dinlenilmemesidir. Öğrenci öncelikli olarak anlaşılacak istiyor. Öğretmenin öğrencilerin görüşlerini dikkate almaması ya da onları dinleme gereği duymaması, öğretmen-öğrenci iletişimini olumsuz etkiler, istenmeyen sorunların oluşmasına yol açabilir (Çelik,2012).

Sınıfta öğretmenden kaynaklanan iletişim engelleri şu şekilde sıralanabilir (Ergin, 2008):

- Öğrencilerini iyi tanımaması.
- Alanında yeterli bilgi birikimine sahip olamaması.
- Öğrenciler tarafından inanılır, güvenilir ve çekici bulunmaması.
- Derse hazırlıksız gelmesi.
- Mesajlarını sadece sözel yolla iletmeye çalışması.
- Kelimelerini seçerken öğrencilerin anlamlarını bilmediği kelimelere yer vermesi.
- Öğrencileri derse çekecek yöntem ve tekniklerini kullanmaması.
- Sınıf ortamının fiziksel yetersizliği.
- Araç gereç kaynak yetersizliği.
- İletişim becerileri konusundaki yetersizlikleri.
- Kendi iletişim becerilerinin öğrenciler üzerindeki etkisi konusunda farkındalığının düşük olması.

Sınıfta öğrenciden kaynaklanan iletişim engelleri şu şekilde sıralanabilir (Ergin, 2008):

- Sınıfta bulunma amacının farkında olmaması.
- Derste hayal kurması.
- Öğretmenin mesajına tepkiler verme sorumluluğundan kaçması.
- Motivasyon eksikliği.
- Etkili iletişim becerilerine sahip olmaması.

Öğretmen öğrenci arasında geri bildirim istenilen seviyede olmamasının öğrenci ve öğretmenden kaynaklanan sebepleri bulunmaktadır. Öğrencinin sınıf içindeki geri

bildirimleri; konuyu anlamadığı için soru sorma, örnek verme, düşüncesini söyleme veya sınıfta fikir beyan etme davranışlarını içermektedir. Ancak öğrenciler zamanı iyi kullanamama, kendine güvenememe, kaygı ya da öğretmenden korkma gibi nedenlerle sınıf içinde her zaman etkili geri bildirimlerde bulunamamaktadırlar.

Öğretmenlerden kaynaklanan engellerin başında ise, öğretmenlerin öğrenci davranışlarını kabul edip etmemesi gelmektedir. Her öğretmenin bir kabul seviyesi vardır. Öğretmenin hangi öğrenci davranışını kabul edip, hangilerini etmeyeceğini gösteren ve öğretmene göre değişebilen hayali bir çizgidir. Kabul çizgisi zaman zaman öğrenciye, çevreye ve duruma göre değişebilmektedir (Gökdağ,2008).

Öğretmen-öğrenci arasında etkili iletişim için esas sorumluluk öğretmenlerdedir. Etkili öğretmen-öğrenci iletişimi için öğretmene düşen birtakım görevler bulunmaktadır. Sağlıklı bir iletişim için öğretmenin yapması gerekenler şu şekilde sıralanabilir (Ergin, 2008):

- Derste işlenecek konulara ilişkin ön hazırlık yapılmalı.
- Ders süresinin başlama ve bitiş süresine özen gösterilmeli.
- Dersin işlenmesi sonrasında öğrencilerden beklenenler açıklanmalı.
- Derslerde öğretmenin güçlü bir diksiyonu olmalı; ses tonu etkili, sözcük dağarcığı zengin, vurgulamaları yerinde olmalı, öğrencilerin dikkatleri çekilmelidir.
- Konuşmalarda açık ifadeler kullanılmalı.
- Doğal olunmalı, yapmacık ifadeler kullanılmamalı.
- Öğrencilerin bilgi düzeylerinin altında iletişim kurulmamalı.
- Öğrenciler soru sormaya teşvik edilmeli, soruları dinlenilmeli ve sorulara açık ve net cevaplar verilmeli.
- Konuşurken jestlere yer verilmeli, öğrencilerle göz teması kurulmalı.
- Öğrencilere isimleri ile hitap edilmeli, hiçbir öğrenci ihmal edilmemeli.
- Öğrencilerin hatalarına karşı anlayışlı olunmalı.
- Öğrencilere güven duyulmalı ve ders dışında öğrencilere görüşme zamanı ayrılmalı.

2.7. Sınıf İçi Öğretmen ve Öğrenci Davranışları

2.7.1. Öğretmenin Tanımı ve Özellikleri

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesinde; "Öğretmenlik mesleği, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan bir ihtisas mesleği" olarak tanımlanmaktadır. Buna bağlı olarak devletin öğretmenlerden temel beklentisi, "Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitimi'nin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifade etmekle yükümlüdürler" biçiminde özetlenmiştir.

Öğretmen öğrenme aracıdır, güvenilir kişidir, yedek velidir, öğrenci danışmanı ve toplumsal katılımcıdır. Bir ülkenin geleceğinin mimarı, öğretmenlerdir. Doktorunu, hemşiresini, ebesini, mühendisini, avukatını, öğretmenini, askerini, polisini kısacası toplumun her kesiminde ihtiyaç duyulan hizmeti verenleri yetiştiren hep öğretmenlerdir (Çelikten ve Can, 2003).

Ülkelerin kaderlerinde öğretmenler her zaman çok önemli roller üstlenmişlerdir. Öğretmenler eğitim sisteminin en temel ögesidir. Bir ülkenin kalkınmasında, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde, toplumdaki huzur ve barışın sağlanmasında, bireylerin sosyalleşmesi ve toplumsal hayata hazırlanmalarında, toplumun kültür ve değerlerinin genç kuşaklara aktarılmasında öğretmenlerin başrolü oynamaları beklenmektedir (Özden, 1999). Yeni nesillerin niteliği de kuşkusuz onu yetiştiren öğretmenlerin becerisi ve niteliği ile yakından ilişkilidir.

Öğretmende bulunması gereken özellikler çok çeşitlidir. Öğrencilerin, öğretmenlerin daha çok kişisel ve sosyal açıdan öğretim davranışları üzerinde durduklarını ve entelektüel davranışları önemsemedikleri saptanmıştır.

Senemoğlu'nun (2001) yaptığı araştırmada "En iyi öğretmen kimdir?" sorusunun cevabı;

- Kendilerine saygı ve sevgi duyan,
- Onlara arkadaşça davranan,
- Sorunların çözümünde yardımcı olan,
- Onları öğrenmeye güdüleyen,

- Dersine hazırlıklı gelen,
- Dersi aktif yürüten ve derste araç-gereç kullanan,
- Gerçek yaşamdan örnekler verilmesini sağlayan,
- Sınıfta herkese eşit ve adil davranan,
- Onlara öğrenmenin yollarını gösteren öğretmen en iyi öğretmendir.

Yapılan araştırmalar göstermektedir ki öğretmenlik sadece mesleki bilgiye hâkim olmakla sınırlı bir meslek olmayıp aynı zamanda duygusal ve toplumsal açıdan birtakım niteliklere sahip olmayı gerektirmektedir. Özbay (2003)'a göre öğretmenin sahip olması gereken özelliklere bakıldığında öğretmen;

- Bir psikoloğun sahip olduğu bilgi düzeyine yakın psikoloji bilgisine sahip olmalıdır.
- Öğretmenin kendisi duygusal, sosyal ve fizyolojik açıdan sağlıklı olmalıdır.
- Problem çözmede uzman olmalıdır.
- Toplumun sosyokültürel özelliklerini yansıtan ve yeni hedefleri belirleyen kişi olmalıdır.
- Sosyal ve insancıl olmalıdır.
- Bilgi satıcısı değil; bilgi acısı olmalıdır.
- Değişime açık olmalıdır.
- İnsan sevgisine ve herkese hoşgörü sahibi olmalıdır.
- Yardımsever ve sosyal olarak verici olmalıdır.
- Öğrencilere demokrasiyi öğreten değil yaşatan ve onlarla öğrenen olmalıdır.
- Yaşamı seven ve sevdiiren bir sanatçı olmalıdır.
- İleri düzeyde sosyallik ve iletişim becerilerine sahip olmalıdır.
- Toplumda saygı duyulan ve saygılı olan kişi olmalıdır.
- Kendini gerçekleştirerek, mevcut şartları aşabilecek güçte olmalıdır.
- Aynı zamanda kendine özgü ve yaratıcı olmalıdır.
- Öğrenmeyi öğreten kişi olmalıdır.

Öğretmenler gelecek kuşaklara yeni değerler geliştiren, kaynak arayan, güçlükleri ve sorunları görebilen, insan ilişkilerini geliştiren, mesleki uygulamalar ve bireysel uğraşlar üzerinde danışmanlık yapan, mesleğe hazırlıkta öğrencilere yardımcı olan ve

eldeki bilgilerden azami ölçüde yararlanmasını bilen bir kişi olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle geleceğin öğretmen özellikleri dikkate alınarak, bu özelliklere uygun öğretmenler yetiştirilmeye çalışılmalıdır (Ünal ve Ada, 2007).

2.7.1.1. Öğretmenin Model-Örnek Olması

Eğitsel amaçlara ulaşmanın araçlarından bir tanesi de görgüdür. Öğrenci; bilginin somut yansıması olan görüntüler yoluyla, davranışların örneklerini takip ederek davranış kazanma ve davranış değiştirmeyi öğrenebilir.

Öğrencinin göstermesi gereken davranışlar konusunda ona en yakın örnek görüntü, öğretmeninden gelmelidir. Öğretmenlerin davranış şekillerinin, öğrencilerin yönelimlerinde etkili oldukları belirlenmiştir. Öğretmen, her davranışı ile öğrencilerin kendisini örnek alacağını bilmeli ve bu sorumlulukla davranışlarını gerçekleştirmelidir. İlköğretimden başlayarak öğrenciler, giyiminden yürüyüşüne, tavır ve davranışlarından konuşmasına kadar her tutumunu örnek alır. Bu sebeple, öğrencilerin karşısına mümkün olduğu kadar temiz, düzenli, bakımlı ve iyi giyimli olarak çıkmak, saç bakımına özen gösterilmesi önemli rol oynar. Çünkü insan; giyim, kuşam, jest, mimik, duruşu ile statüsünü gösterir. Giyim-kuşam öğretmenin eğitim başarısını tek başına etkileyen faktör değildir, ancak bir öğretmenin genel görünümünde toplam etkisine katkı sağlayan bir mozaik taşıdır (Çalışkan ve Yeşil, 2005).

Öğretmenin öğretici olarak iyi bir rol model olması ve öğrenciyi etkilemesi; öğrencinin gelecekte iyi bir kariyer planı yapmasında etkili olur. Öğrencilerin okula, öğrenmeye, araştırmaya, mesleklerine ve müfredatta ifade edilen davranışlara yönelik, olumlu tutum sahibi olmasını sağlar. Öğrenci, öğretmeninden değer ve inanç sistemi geliştirme gibi durumlarda da etkilenir. Yani öğretmenlerin, öğrencilerin davranışlarını ve geleceklerini oluşturma da çok fazla etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Öğretmen, öğretim ortamında sergilediği tutum ve davranışlarla da öğrenciler üzerinde etkili olur. Özellikle öğretim ortamlarındaki duruşu, tepki biçimi, problem çözme anlayışı, olaylara yaklaşımları ile öğrencileri etkiler. Öğretmen öğrencilerin

öğrenmeye, mesleğe ilişkin olumlu algıya sahip olmasını sağlar. Özellikle meslek liselerinde öğretmenlerin tutum ve davranışları, öğrencilerin gelecekteki meslek algılarını şekillendirmekte çok etkilidir (Squires, 1999). Öğretmenlerin, öğrencilere kendileri için bir bakış açısı geliştirme, kendi değer yargılarını oluşturmalarında rehber ve yönlendirici olmaları gerektiğini ifade etmektedir.

2.7.1.2. Öğretmenin Nitelikleri

Geçmişten geleceğe doğru baktığımızda süreç içerisinde öğretmenlerin rolleri ve sorumlulukları değişmiş değişmeye de devam etmektedir. Geleneksel anlayışta öğretmen, bilginin kaynağı ve onu aktaracak görevli, kitaplar ise bilgiyi depolayan araçlar olarak görülmektedir. Oysa günümüzde bilgi her yerde vardır ve öğretmen bilgiyi ileten konumundan, bilgiye ulaştıran konumuna geçmiştir. Bu nedenle öğretmenin rolleriyle birlikte nitelikleri de değişmiştir (Ocak, 2008).

Günümüzde yaşam, bilgi ve teknolojinin en üst seviyede kullanımını gerektirmektedir. Bu nedenle de öğrenme-öğretme yaşantılarının en verimli şekilde düzenlenmesi ve gerçekleştirilmesi giderek önem kazanmaktadır. Öğrenmedeki gecikmeler, düzeltmeler, tekrarlar için harcanan zaman, emek ve ödenekler öğretimin maliyetini artıracak için bunlar istenen durumlar değildir. Öğretmen, öğretim materyallerinin en aza indirilmesi için bilgi kaynaklarını, bilgiye ulaşma yollarını, bilgileri kullanmayı kolaylaştırmalıdır (Zembat, 2009).

Öğretmenler, öğrencilerin gereksinimlerini karşılama, bilgi ve teknolojiye yeni gelişmeleri anlama ve öğretimi buna göre planlama ve düzenlemede yeterli olabilmesi için çağdaş gelişmelere uygun yetiştirilmelidir. Karagözlü (1993'den akt: Ünal & Ada, 2007) yirmi birinci yüzyılın öğretmenlerinin niteliklerini şöyle sıralamaktadır:

- İleri görüşlü, demokratik, kültürel, ekonomik, toplumsal ve çevre sorunlarıyla ilgili, insan sevgisiyle dolu olmalıdır.
- Tekrar ve rutin bir şekilde ders anlatmak yerine, zekice, yetenek ve deneyimlerini kullanarak öğretmeyi gerçekleştirmelidir.
- Konuşma kadar dinlemek konusunda da iyi iletişim becerilerine sahip ve etkili bir güdüleyici olmalıdır.
- Sabırlı, hoşgörülü, yenilikçi, samimi ve esnek olmalıdır.

- Öğrencilerin bireysel farklılıklarını iyi tespit edip eğitim-öğretim ortamlarını buna göre planlamalıdır.
- En son çıkan teknoloji hakkında bilgi sahibi olmalı ve onları eğitim-öğretim ortamlarında kullanmaya özen göstermelidir.
- Öğrencilere danışmanlık ve rehberlik yapmayı hiçbir zaman ihmal etmemelidir.

2.7.2. Etkili Öğretmen Davranışları

Etkili öğretmen en az sürede en kalıcı öğrenmeyi, öğrenciye öğrenme zevkini tattırarak öğrenmeyi gerçekleştiren öğretmendir. Etkin öğretmenlik genel olarak sınıfın dışında kişilik özellikleriyle örnek olma, sınıf içinde konusuna hâkim; uygun sınıf yönetimi, rehberlik yapma, iletişim kurma, karar verme becerilerini etkin bir şekilde kullanan öğretmendir (Ocak, 2008). Etkili öğretmen bütün bu becerileri kendisi kullandığı gibi öğrencilerinde de iletişim kurma, problem çözme, araştırma yapma, eleştirel düşünme, karar verme gibi becerilerini geliştirme çabası içindedir. Yapılan araştırmalarda etkili öğretmenlik davranışları aşağıdaki gibidir:

- Okul içinde ve dışında eğitim ile ilgili konularda öğretmenlerle ve öğrencilerle işbirliği yapar,
- Dersin planlama aşamasında öğrencilerinin karara katılmasını destekler,
- Mesleki olarak sürekli gelişme çabası içindedir, gelişmeleri sürekli takip eder.
- Öğrencileri için iyi bir model olur,
- Sorumluluk duygusu en üst seviyededir,
- Öğrencilerinin beklenti ve ihtiyaçlarının farkında olur,
- Öğrencilerinin öğrenmesini sürekli izler, gerekli düzeltmeleri yapar,
- Düzenli bir sınıf ve öğrenme iklimi oluşturur,
- Öğrenci başarısında beklentileri yüksektir,
- Öğrencilerini kendi öğrenmelerinden sorumlu hale getirir,
- Onların öğrenmelerinde gerekli ortamları hazırlar,
- Öğrencilerin belirli bir konudaki fikir ve önerilerini dinler,
- Öğretim sürecinde öğrencilerin isteklerini, ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alır,
- Öğrenmeyi gerçek hayatın içinden örneklerle yapar,
- Öğrenciler arasında farklı özellikte gruplar oluşturarak işbirliği ve paylaşımaya dayalı öğrenmeye önem verir,

- Eğitim teknolojisini en üst düzeyde kullanır,
- Öğrencilerin başarısızlıklarından ziyade başarılarını değerlendirirler.

Gerçekte tüm öğretmenlerin çabası; derslerini etkili hale getirmek, öğrencilerinin sorunlarını çözebilmek, öğrencilerin kazanımlarını yaşam becerisi haline getirmektir.

2.7.2.1.Öğrencilerini GÜdüleyebilmeye Yönelik Davranışlar

Etili öğretmenler güdüleyici ve teşvik edici bir kişiliğe sahiptir. Güdüleyici bir kişiliğe sahip öğretmenlerin üç özelliği vardır: İsteklilik, yakınlık ve mizah duygusu ve güvenilirlik.

İsteklilik: İstekli öğretmenler öğrencilerine güvenen, onlara saygı duyan, öğrencilerde öğrendikleri konuların değerli ve zevkli olduğu hissini yaratan, işini gerçekten seven öğretmenlerdir. İstekli öğretmenler, öğrencilere, görevlerini eksiksiz yapmaları konusunda yardımcı olur, onları cesaretlendirir, öğrenme isteklerine ve mutluluklarına liderlik eder.

İsteklilik, konuşma yüz ifadeleri, el ve kol hareketlerindeki çeşitlilik yoluyla da kendini gösterir. Coşkulu öğretmenler, sınıfta bir şey öğretirken dolaşırlar, vurgu yapmaları gereken yerlerde el, kol, baş ve omuzlarını kullanırlar. Bütün öğrencileriyle göz teması kurmaya çalışır ve onları derse katılmaları yönünde cesaretlendirirler. Arada bir ses tonlarını değiştirerek onların ilgilerini çekerler.

Yakınlık ve Mizah: Öğretmenin yakınlık ve mizah kullanabilmesi; destekleyici, rahat, mutlu edici ve eğitimsel olarak verimli bir sınıf ortamı için önemli unsurlardır. Yakınlık ve mizah, güvenli ve verimli bir ortama katkı sağlayarak dolaylı olarak öğrenmeyi artırır.

Yakınlık: Bir öğretmenin içtenliği öğrencileriyle olan olumlu, destekleyici ilişkilerle kendini belli eder. Öğretmenin öğrencileriyle bir arkadaş gibi ilgilenmesi, onlara karşı olumlu tavır sergilemesi, onlarla bir şeyler yapma konusunda açık ve istekli görünmesi sınıf içi ilişkileri destekleyen olumlu öğretmen davranışlarıdır.

Mizah: Mizah duygusuna sahip öğretmenler, öğrenmeyi eğlenceli kılar. Mizah, tansiyonu ortadan kaldırır, öğretmenin güvenilirlik ve kendine güvenini açığa vurur, güven ortamı sağlar ve disiplin problemlerini azaltır. Ayrıca, mizahın etkili kullanımı öğrenmeyi pekiştirir ve uzun süreli kalıcılığını artırır.

Güvenirlilik: Öğrenciler etkili öğretmenlerini güvenilir ve güvenmeye değer bulurlar. Öğretmenlerin, öğrencilerin gözünde güvenilirliğini gerçekleştiren üç unsur vardır. Öğretmenin kimliği, öğrencilere verdiği mesajlar ve onlara davranışları. Güvenirlilik: öğretmenin öğrencileriyle ilişkilerinde açık ve dürüst olması, onlara eşit davranması, öğrencilerin yorum ya da eleştirilerini dikkate alması, beklentilerini tanımlaması ve mesajlardaki netlik, onların başarılarıyla gurur duyma öğretmene duyulan güvenirliliği ortaya çıkarır.

2.7.2.2. Öğrencilerin Başarılı Olabilmesine İlişkin Davranışlar

Etkili öğretmenler, genelde öğrencilerinin öğrenme yeteneklerine ve kendilerini öğrencilerinin başarılı olmalarına yardımcı olacak yeteneğe sahip olduklarına inanırlar. Daha da önemlisi, bu duygularını öğrencilerine taşırlar. Etkili öğretmenler, öğrencileri hakkında yüksek başarı beklentisine sahiptirler ve öğrencilerini başarılı olabilecekleri konusunda cesaretlendirirler.

Etkili öğretmenler, samimi olarak bütün öğrencilerin tam öğrenmeyi gerçekleştirebileceklerine ve kendilerinin de bu öğrenmeyi sağlama yeteneğine sahip olduklarına inanırlar. Gerçekten de, öğretmen beklentileri öğrenme üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Araştırmalar öğretmen beklentisi ne kadar yüksek tutulursa, öğrenci öğrenmelerinin o kadar arttığını göstermektedir.

Öğrenciler kendileri hakkında öğretmen beklentilerinin ipuçlarını algılamada oldukça beceriklidirler. Eğer öğretmen, belirli bir öğrenci için düşük beklentiye sahipse, sadece o öğrenci değil; diğer öğrencilerde bunun farkına varacak ve kendi beklenti ve algılarını bu davranışa göre ayarlayacaklardır. Kısaca, öğrenciler, sürekli olarak öğretmen davranışlarını izlerler ve bu davranışların gerisinde yatan beklentilerin ve tutumların farkına varmaya çalışırlar.

Etkili öğretmenler, sadece öğrencileri hakkında değil kendileri hakkında da yüksek beklentilere sahiptirler. Öğretmenlerin kendi yüksek kişisel standartları derse iyi hazırlanmak, ders süresini etkili kullanmak ve kapsamlı öğrencilere geri bildirimlerde bulunmak gibi davranışları içerir. Etkili öğretmen, konu alanına hakim, kendine güvenen, soğukkanlı, temiz ve düzgün giyimli, konuşması profesyonel ve mesleki yeterliliğini sürekli geliştirmeye çalışan öğretmendir.

2.7.2.3. Mesleki Niteliklere İlişkin Davranışlar

Etkili öğretmenlerin bireysel özellikleri ve niteliklerinin yanı sıra mesleki bilgi ve becerilerine dönük nitelikler de çok önemlidir. Öğretmenlerin bu nitelikleri eğitim yoluyla kazandırılabilir; yani öğretmenlik meslek bilgisinin teknik yönü bu yolla geliştirilebilir. Öğretmenlerin mesleksi gelişimlerini sağlama yaklaşımları arasında kısa kurslar, atölye çalışmaları, okula dayalı gelişim önemlidir. Okula dayalı gelişim, bireyin ve okulun ihtiyaçlarını birlikte ele almaktır. Okul geliştirme bağlamında öğretmenin mesleki gelişmesi önemli bir yaklaşımdır.

Her öğretmenin göstermesi gereken mesleki nitelikleri altı grupta toplamak mümkündür:

1. Öğretim Etkinliklerini Planlama: Eğitimde planlama, öğretim etkinliklerinin en akılcı ve düzenli bir şekilde nasıl öğretileceğinin ortaya konulmasıdır. Yıllık, ünite ve ders planları yapmanın yanı sıra derste kullanacağı araç-gereç seçme, temin etme ve sınıf çalışmalarının etkili bir şekilde yapılmasını sağlama işlerinde etkili olabilmek için öğretmenlerin öğretim etkinliklerini çok iyi planlamaları gerekmektedir.
2. Öğretim Yöntem Ve Tekniklerinden Yararlanma: Sınıf içindeki öğrenme-öğretme faaliyetlerinin etkili olabilmesi uygun yöntem ve tekniklerinin seçimi ile mümkündür. Öğrencilerin düzeylerine, yaşlarına ve yeteneklerine uygun seçimler yaparken, öğretmenlerimizin zengin yöntem ve teknik bilgisine sahip olması gerekir.
3. Etkili İletişim Kurma: İyi iletişim kurmak için açık ve kolay anlaşılabilir bir dil kullanmak önemlidir. Açıklamaların ve sunuların anlaşılır olması, öğretmenlerin sunuş becerilerini kullanma niteliği açısından çok önemlidir. Öğretmenin ses tonu, gözle iletişim ve vücut diliyle iletişim de önemlidir.

Öğrencilerin derse katılımını sağlaması açısından da sınıf içi iletişim önemli bir nitelik olarak görülmektedir.

4. **Sınıf Yönetimi:** Günümüzde sınıf yönetimi öğrenmeyi sağlayıcı bir sınıf ortamı olarak kabul edilmektedir. Diğer bir anlatımla, sınıfta öğrenme için olumlu bir havanın sağlanması, öğretmenin alan bilgisine hâkim olması ve mesleki deneyiminin olmasıyla sağlanabileceği kabul edilmektedir. Bu nedenle öğretmenlerin yönetim kuramları, grup dinamikleri, iletişim ve eğitim psikolojisi alanlarında çok iyi yetişmiş olması gerekmektedir.
5. **Zamanı Etkili Kullanma:** Zamanı etkili kullanmanın en önemli şartı planlı-programlı olmaktır. Sınıfında etkili olan bir öğretmen, tüm öğrenme-öğretme etkinliklerini önceden planlayan öğretmendir. Bu nedenle sınıfta geçen zamanın öğrenme etkinlikleriyle geçirilmesine dikkat eder.
6. **Öğrenmeleri Değerlendirme:** Değerlendirme öğretimin ayrılmaz bir parçasıdır. Her öğrenmenin sonunda bir kontrol görevinin yerine getirilmesi ve yapılan kontrol sonucunun değerlendirilmesi gerekir. En etkili değerlendirmenin girişte, öğretim sürecinde ve sonunda yapılması önerilmektedir (Demirel, 2012).

Etkili öğretmenler; yukardaki özellikler dışında profesyonel davranışlara sahiptir. Etkili öğretmenler, ciddi, planlı ve göreve dönük, fakat öğrencilerin başarısına yardımcı olmak için gerektiğinde esnek davranabilen öğretmenlerdir (Özdemir, Yalın ve Sezgin, 2010).

Ciddi ve sistemli olma: Etkili öğretmenlerin ortak bir özelliği, göreve dönük, ciddi sınıf davranışlarına sahip olmalarıdır. Yapılan araştırmalara göre öğrenciler, ciddi ve sistemli öğretmenleri daha sıcak ve kendilerine daha yakın bulmaktadırlar. Öğrencilerin işi öğrenmektir. Sistemli bir öğretmen, öğrenci öğrenmelerine en fazla yardımcı etkinliklere yer veren öğretmendir. Ciddi öğretmen, sorumluluk hisseden, düzenli, amaçlı istekli bir öğretmendir.

Amaçlı Olma: Etkili öğretmenler, açık, anlaşılır, gerçekçi ve belirgin hedefler gösterirler ve bunları öğrencileriyle paylaşırlar. Etkili öğretmenler, öğretimlerini dikkatlice planlar ve planlanan bütün etkinlikleri zamanında, doğru ve tam olarak

gerçekleştirirler. Öğretmen, öğrencilerin bir konuyu anlamadıklarını fark ettiği zaman, etkinlikleri duruma uygun olarak yeniden uyarlar. Amaçlara ulaşana kadar öğretmen, etkili ve sistematik yollarla öğretimi planlar ve yürütür.

Esnek Olma: Esneklik, öğretmenin değişim gerekip gerekmediğinin farkına varması ve kendini bu değişikliklere adapte edebilmesi anlamına gelir. Etkili öğretmenler, kendilerini değişik durum ya da koşullara uyum sağlayacak şekilde hazırlarlar.

Bilgili Olma: Etkili öğretmenler, öğretmeye çalıştığı konu alanına tam hâkimiyeti vardır. Ancak, konu alanı bilgisi önemli olmakla birlikte, etkili öğretim açısından yeterli değildir. Konu alan bilgisinden daha önemli olan, öğretmenin öğretim becerisi ve bunu öğrencileri hakkındaki bilgisi ile birleştirebilmesidir. Öğretim becerisi ve öğrenenlerin bilgisi, öğretmene, öğrenenlere en uygun öğretimi seçme ve uygulamasında yardımcı olur (Özdemir, Yalın ve Sezgin, 2010).

2.7.3. Öğrenci Özellikleri, Davranışları ve Kişilik Oluşumu

Eğitim faaliyetlerinin merkezinde öğrencinin bulunması gerekmektedir. Öğrenciyi merkeze almayan bir eğitim uygulamasının başarıya ulaşması mümkün değildir. Öğretimin en önemli ögesi olan öğrenci, eğitim ihtiyacı olan ve bu ihtiyacını karşılamak için eğitim kurumlarına devam eden bireydir. Okullarda devam eden bütün eğitim öğretim faaliyetleri öğrenciye yöneliktir. Eğitim-öğretim sürecine giren her öğrenci bir bireydir ve ona bir birey gibi davranılmalıdır. Okulda, öğrenciye yönelik faaliyetler yürütülürken, öğrencilerin özellikleri öncelikle ele alınmalıdır (Yiğit, 2008).

Öğretimin bireye göre düzenlenmesi, öğrencilerin seviyesine uygun olarak eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi ve öğretimin bireyselleştirilmesi şeklinde gerçekleştirilebilir. Eğitim-öğretimin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak düzenlenmesi, her şeyden önce öğrencilerin içinde buldukları yaş ve gelişim düzeyinin belirlenmesiyle gerçekleştirilebilir. Çocuk ve gelişim psikolojisinin ortaya koyduğu gibi, öğrencilerin seviyelerine göre ruhi- manevi gelişimleri, ilgi ve yaşantı biçimleri, görüş ve düşünce şekilleri ile duygu ve beklentileri, istekleri değişmektedir.

Benzer yaş gruplarında bulunan öğrenciler, belirli bireysel farklılıklara rağmen oldukça fazla ortak özelliklere sahiptirler ki böylece genel olarak “gelişim seviyeleri” den söz edilebilmektedir. Bu nedenle aynı yaş grubunun bütün öğrencilerini “seviyeye uygunluk” ilkesine göre bir sınıf içerisinde toplanabilmektedir. Bu ilkenin olumsuz yönü, tek tek öğrencilerin ilgi ve yetenekleri istenilen düzeyde dikkate almamasıdır.

Sınıf ortamında bulunan bütün öğrenciler diğerlerinden farklı kişilik özelliklerine sahiptir ve sınıf içerisinde gösterdikleri davranışların büyük bir kısmı bu özelliklerden kaynaklanmaktadır. Kendisine güveni zayıf olan ve kendi yeterliliğini düşük gören öğrenci kendini önemli hissetmediği için, faaliyetlerde sorumluluk almaktan korkar. Başarısız olmaktan ve kendisiyle alay edilmesinden çekindiği için, sınıf içindeki etkinliklerde görev almamaya çalışır veya mazeretler öne sürerek uzak durur. Bazı öğrenciler ise tam aksi, kendini lider olarak gören, aşırı aktif, sınıfı kendi etki alanına almaya çalışan bir kişilik özelliği gösterebilir. Farklı yaşam ve çevre koşullarına, alışkanlıklarına sahip öğrenciler, sınıf ortamında farklı davranışlar gösterirler. Öğrencilerin ortak gelişim özelliklerinin yanında fiziksel, zihinsel, sosyal özellikleri, ilgi, yetenek ve zekâ farklılıkları sınıf ortamında istenmeyen davranışlara neden olabilir (Yiğit, 2008).

Sınıf içerisinde öğretmenlerin ortaya koydukları davranışlar, öğrencilerin gelişim dönemlerinde onları etkileyebilir. Bu nedenle öğretmenler, sınıf içerisinde öğrencilere karşı demokratik bir tutum sergilemelidir. Ancak demokratik tutum sayesinde öğrencilerin kişilik gelişimlerine destek sağlayabilirler. Demokratik tutum sınıftaki korku ve kaygıları ortadan kaldıracak ve öğrenciler çalışmalarda istekli, başarılı olmak için daha gayretli olacaklardır (Karaman, Sardoğan, 2011).

2.7.3.1. Öğrencilerden Beklenen Davranışlar

Sınıf yapay olarak oluşturulmuş bir topluluğun bulunduğu cansız bir ortam değildir. Tam tersi, kendine özgü dinamiklere sahip, sosyal ve psikolojik yapısı etkin olan bir ilişkiler sistemidir. Bu yapı öğrenci davranışları üzerinde önemli bir etkiye sahiptir ve onların davranışlarında etkilidir.

Sınıftaki öğrenciler farklı yaşantıları, kişilik yapıları, ilgi ve yetenekleri ile heterojen bir yapı oluştururlar. Bu yapı, sınıfta meydana getirilen öğrenme-öğretme faaliyetleri sırasında farklı davranışların ortaya çıkmasına neden olabilir. Bazı öğrenciler öğretmeni dinleyip not alırken bazıları açık bir şekilde derse katılırken, bazıları da öğretmenin istemediği davranışlarda bulunabilir. Bazı öğrenciler derste anlatılanları kendileri için son derece önemli bulurken, konu bazı öğrencilere sıkıcı ve önemsiz gelebilir. Öğrencilerin farklı özelliklere sahip olması bunlara benzer birçok davranışta bulunmalarına neden olabilir (Öztürk, 2012).

Öğrencilerin sınıfta, okulda ve okul dışında gösterdikleri eğitim-öğretimle ilgili tüm davranışlar, öğrenci davranışı olarak kabul edilir. Okulların ve öğretmenlerin öğrencilerden bekledikleri davranışlar birbirinden farklı olmakla birlikte, tüm okul ve öğretmenlerin, okuldaki rolleri gereği aşağıdaki davranışları göstermeleri beklenir (Erden, 2008). Öğrencilerin;

- Okula zamanında ve düzenli gelmeleri,
- Okul araç-gereç ve materyallerini eksiksiz sınıfa getirmeleri,
- Sınıf ve ev ödevlerini düzenli olarak yapmaları,
- Sınıftaki etkinliklere katılmaları,
- Dersi aktif bir şekilde dinlemeleri,
- Okulun ve sınıfın kurallarına uymaları öğrencilerden beklenen davranışlardır.

2.7.3.2. Öğrencilerde İstenmeyen Davranışlar

Öğretmenlerin beklentileri dışında, diğer bir deyişle istenmedik, yanlış ya da disiplinsiz olarak nitelendirilen davranışlar, olumsuz öğrenci davranışları olarak tanımlanmaktadır (Erden, 2008).

İstenmeyen öğrenci davranışını Feldhusen (1978)'de şöyle tanımlamıştır; öğretimin düzenli bir şekilde işlenmesini ve okulun eğitsel çabalarını olumsuz etkileyen davranışlardır. Bununla birlikte öğretim sürecini etkilemediği için bazı davranışlar bu tanımın dışında kalmaktadır. Örneğin öğretmen ders anlatırken yüksek sesle konuşan, sırasının üstünü karalayan veya yanında oturan arkadaşına sessizce mesaj gönderen

üç farklı öğrenci davranışından yalnız ilki istenmeyen öğrenci davranışı olarak algılanmaktadır. Çünkü diğerleri öğretme işini engellememektedirler (Yiğit, 2008).

İstenmeyen davranış, sınıfa, derse, zamana ve duruma göre değişebilmektedir. Herkesin üzerinde anlaştığı istenmeyen davranışları listelemek ve tanımlamak oldukça zordur. Ancak öğrencilerin sınıf içindeki davranışlarını, istenmeyen davranış olarak nitelendirebilmek için dört temel ölçütümüz vardır. Bunlar (Kaya, 2013):

- Davranışın, öğrencinin kendisinin ya da sınıftaki arkadaşlarının öğrenmesini engellemesi,
- Davranışın, öğrencinin kendisini ya da arkadaşlarının güvenliğini tehlikeye sokması,
- Davranışın, okulun araç gereçlerine ya da arkadaşlarının eşyalarına zarar vermesi,
- Davranışın, öğrencinin diğer öğrencilerle sosyalleşmesini engellemesidir.

Genel olarak iyi bir sınıf yöneticisinin sorunla karşılaşmadan önce önlemler alması beklenir. Eğitim sisteminde, sınıf yönetimi ve düzenlenmesinden öğretmen sorumludur. Sınıf yönetiminde öğretmen; ortaya çıkmadan, çıkabilecek sorunlara karşı önlemler almalı ya da soruna neden olabilecek durumları ortadan kaldırmalıdır.

Bireyin davranışları gelişim dönemlerinden etkilenmektedir. Bunun en açık görüldüğü dönem ergenlik dönemidir. Bu dönemde bireyler, hızlı bir fiziksel büyüme dönemine girerler ama organların kontrolsüz ve orantısız büyümesi, motor kontrolün zayıflaması ile karşı karşıya gelmektedirler. Bu dönemde kas becerisini gerektiren davranışlarda yetersizlik görülebilir. Bireylerin bu noktalarda zorlanması yetersizlik algısı ve öğrenmeye karşı olumsuz davranışlar sergilemesine neden olabilir.

Ergenlik döneminde görülen sorunlar, üzerinde önemle durulması gereken olaylar olarak algılanmalıdır. Çeteler üye olma, tehdit, şantaj, yalan söyleme, fiziksel zarar verme vb. davranışları çoğunlukla bu dönemde görülür. Bu dönemde öğrenci öğretmeni bir otorite olarak görür ve otoriteyi yıkmayı, ona zarar vermeyi bir üstünlük, popülerite, kendini gruba ve karşı cinse kabul ettirmenin bir yolu olarak algılar. Öğretmen-öğrenci arasında en önemli problemler bu dönemde yaşanır.

Öğretmen oldukça duyarlı olmalı ve öğrencinin üzerine sertlikle gitmemelidir. Öğrencilerin olumlu üstün yönleri vurgulanarak dikkatlerinin bu yöne çekilmesi sağlanmalı ve olumlu bir iletişim içerisinde olumsuz davranışlar engellenmeye çalışılmalıdır (Öztürk, 2012).

2.7.3.3. Öğrenci Davranışını Etkileyen Etmenler

Eğitim sürecinde temel amaç, bireyde istenilen yönde davranış değişikliğini oluşturmaktır. Ancak, öğrenci davranışına etki eden ve bunu belirleyen sınıf dışı ve sınıf içi birçok faktör vardır. Bu faktörler: aile sosyal çevre, okul, sınıfın yapısı ve ortamı, eğitim programı ve öğretim yöntemleri, bireysel öğrenci farklılıkları, öğretmen davranışı ve özellikleri olarak sayabiliriz.

Sınıf dışı etmenler: Öğrenci davranışlarını etkileyen sınıf dışı etmenleri üç grupta inceleyebiliriz. Bunlar; aile, sosyal çevre ve okuldur (Akar, 2013).

Aile: Birey ilk toplumsal davranışlarını aile bireyleri ile etkileşime girerek ve onları taklit ederek öğrenir. Başka bir deyişle bireyin toplumsallaşması ilk önce ailede başlar (Erden, 2008). Ailedeki ilişkilerin temelini, anne ve babanın birbirlerine karşı olan tutum ve davranışları oluşturur. Anne ve babanın geçimsizlikleri, aile içi kavgalar, çocukları derinden yaralar. Ayrıca, çalışan annelerin çocukları da birtakım sorunlarla karşı karşıya kalabilir. Annenin bütün gün çalışması, eve yorgun gelip çocuklarıyla yeterince ilgilenememesi, sevgi bağlarının zayıflamasına, iletişimin kopmasına yol açmaktadır. Bu durum özellikle okuyan çocukların silik ve çekingen davranışlar sergilemesine neden olmaktadır. Ergenlik döneminde genç birey bir taraftan içinden gelen dürtüleri dizginlemeye uğraşırken öte yandan ailesinden yeterince yakınlık alamadığı için dış dünya ile çatışmaya girer. İç dünyası ile dış dünyası arasında dengeler kurmaya çalışır. Bu dönemde genç birey, kendi görüş, inanç ve davranışlarına hâkim olmak ister. Anne baba ve büyüklerin egemenliğinden kurtulmaya çalışır. Genç kendisini kanıtlama çabası içine girer. Ancak, yeterli deneyimden yoksun olduğu için hatalar yapar ama denemekten vazgeçmez. Kimi zaman yoldan çıkar, uyarılara da pek kulak asmaz. Bağımsız görünmek uğruna yanlış davranışında inatla direnir. Anne-babasına karşı çıkmış olmak için karşı gelir. Anne-babadan gelen baskılar arttıkça gençteki karşı koyma eğilimi de artar (Akar, 2013).

Bütün bu gelişmeler, öğrenci okul ilişkisini olumsuz yönde etkiler. Okula devamsızlıklar artabilir, okul ve sınıf içinde istenmeyen davranışlar gelişir ve sonuçta başarı düşer.

Sosyal çevre: Her toplumunu sosyal ve kültürel özelliklerinden oluşan bir yapısı vardır. Bireyin sosyal çevresini oluşturan bu yapı, bireyin davranışlarını etkilemekle kalmaz, aynı zamanda şekillendirir (Akar, 2013).

Öğrenci için son derece önemli olan okul, belli bir sosyal çevre içinde yer alır. Okulda değişik davranış kalıplarına sahip olan öğrenciler, farklı toplumsal kesimlere ait değer ve beklentilerini yansıtmaktadırlar. Davranış, içinde yer aldığı çevrenin sosyal ve kültürel değişkenleri tarafından kontrol edilir. Bu nedenle, eğitimin amacı olan öğrencide davranış değişikliği oluşturmayı, aynı zamanda sosyal çevrede egemen olan ilişki biçimlerinin de niteliğini bilmek gerekir. Kitle iletişim araçları ve günümüzde gençler arasında son derece popüler olan internet ağları, gencin davranışının oluşumunda büyük bir payı vardır. Genç birey çoğu zaman sorunlarını bu ağlarda arkadaşları ile paylaşır ve onlara sığınır. Bu bakımdan okul yönetimleri ve öğretmenlerin bu çevresel etmenlere karşı uyanık olması gerekir (Akar, 2013).

Okul: Bilginin üretimi ve uzmanlaşmanın önem kazandığı çağdaş toplumlarda bireylerin belli amaçlar doğrultusunda planlı ve programlı bir şekilde yetiştirilmesi gerekmektedir. Bu da ancak okullarda gerçekleştirilebilir.

Okullar da diğer örgütler gibi kendi kültürünü yaratma eğilimindedir. Okulda birbirinden çok farklı davranış ve özelliklere sahip bireyler olsa bile, sosyal ilişki ağı ve okuldaki tüm bireylerin davranışlarını etkileyen farklı birey ve grup etkileşimleri birbiri üzerine etkili olmaktadır. Öğretmenin öğrenciler yönelik davranışları, okulun yapısından ve politikasından etkilenebilir(Akar,2013).

Sınıf içi etmenler: Öğrenci davranışlarını etkileyen sınıf içi etmenler şu şekilde sıralanabilir.

- Sınıfın yapısı ve ortamı: Sınıf eğitim öğretim etkinliklerinin gerçekleştiği bir ortamdır. Sınıfın yoğunluğu, öğrencilerin sınıfta yerleşim şekilleri, sınıftaki öğretim materyallerinin dağılımı, dış ortamdan kaynaklan gürültü, ışık, temizlik, duvarların rengi öğrencinin davranışlarını etkiler. Bu ortamda öğretmen-öğrenci ilişkileri etkilenir. Sınıfın sosyal ortamı da öğrenci davranışlarını etkiler, çünkü değişik sosyalleşme ortamlarından gelen ve aynı eğitim sürecine dâhil olan öğrenci davranışları farklılıklar gösterecektir (Akar, 2013). Öğrenci sınıfın içine dışardan getirdikleri ile girmektedir. Bu yüzden öğretmen sınıftaki öğrencilerin farklı değer, alışkanlıklar ve davranışlara sahip olduğunu göz önünde bulundurması gerekmektedir (Başar, 2004). Öğrenme ortamının öğretmen merkezli ya da öğrenci merkezli olması da öğrenci öğretmen davranışlarını etkilemektedir (Akar, 2013).
- Eğitim programı ve öğretim yöntemleri: Davranış sorunlarının önemli bir nedeni de, öğrenci için belirlenen hedeflere öğrencinin ulaşamaması veya beklentilerin gerisinde kalmasıdır. Öğretmenin yaptığı plan, öğrenci gereksinimlerini karşılamadığı zaman davranış sorunlarının görülmesi kaçınılmazdır. Öğretmenlerin öğretim plan ve programlarını hazırlarken öğrencilerin özelliklerini ve düzeylerini dikkate almaları, kazandırılması öngörülen davranışları bireyin içinde bulunduğu sosyal çevresini de göz önüne alarak hazırlamaları gerekir. Öğretmenin, öğrencilerin dersten kopmalarını engellemek, sınıf ortamını olumsuz etkilemelerini ortadan kaldırmak için farklı yöntemler uygulaması gerekmektedir. Öğrenciler, hep aynı yöntemle ders anlatımından, sürekli izleyici veya dinleyici konumunda bulunmaktan sıkılır ve alternatif olarak arayışlara girebilirler. Öğrenciyi derse çekebilmek, tekdüzelikten kurtulmak için öğretmen yöntemini sınıfın öğrenme ortamına göre değiştirebilme kapasitesinde olmalıdır.
- Öğrenci özellikleri: Sınıfta bulunan öğrenciler homojen değildir. Farklı sosyal çevrelerden, ilgi ve ihtiyaçları, yetenekleri, kişilik yapıları değişik olan öğrencilerden oluşur. Öğrencilerin derslerde gösterdikleri ilgi ve alaka da bireyin o derse ve öğretmene duyduğu yakınlık hissi ile bağıntılıdır. Sınıf içindeki istenmeyen öğrenci davranışları çoğunlukla olduğu şartlara ve koşullara da bağlı olarak çeşitlilik göstermektedir. Öğrencilerin bazı kişisel özellikleri de istenmeyen öğrenci davranışlarına sebep olabilir.

- Evsiz, beslenme yetersizliği olan, anne-baba ayrı olan, bulunduğu sosyal çevrede suç oranı yüksek olan, okuldan ve evden kaçma alışkanlığı bulunan, dini ve kültürel olarak farklı olan öğrencilerin farklı davranışlar sergilemeleri her zaman beklenebilecek durumlardır.
- Öğretmenin bu durumdaki öğrencileri tanıyıp farklılıklarını görüp önlemler almaları ve öğrencileri kazanmak için sabırlı, sevgi dolu, empatik, adil ve tutarlı davranışlar kurması öğrencileri olumlu olarak etkileyip sınıfta istenmeyen davranışların doğmasını engeller.
- Öğretmen davranışı ve özellikleri: Sınıf içinde öğrencilerin dış dünyası, öğretmenleri ve arkadaşlarıdır. Öğretmenler, öğrencilerin dünyasında son derece önemli bir yere sahiptir. Davranışlarıyla öğrencilere rol model konumundadırlar. Öğretmenlerin, görünüşü ve davranışlarının yanında kişisel nitelikleri, beklentileri, tutumları ve değerleriyle bireyin okula ve eğitime yönelik tutumlarını etkilediğini göstermektedir (Duman, Gelişli ve Çetin, 2006; Aksüt, Kaya ve Kuzu 2009). Öğretmenlerin öğrencilere yönelik beklentileri hele daha önce istenmeyen davranış göstermiş öğrenciye yönelik olumsuz beklenti içinde olma, öğretmen-öğrenci ilişkilerini düşmanca tavırlar içinde kalmasına neden olmaktadır. Bazı öğrenciler başarılı olamayacakları veya öğretmenin kendisi hakkında adaletsiz olduğu gibi düşünceler geliştirirse, isyan etmeye, derse ilgisiz kalmaya, devamsızlık yapmaya ya da tamamen vazgeçmelerine neden olabilmektedir (Burden, 1995).
- Hoşgörü göstermeyen, sert, sınıfta öğrencilerini hor gören, hakaret eden öğretmenler öğrencinin doğru davranışlar göstermesini çok az etkiler (Çalışkan, 2003). Öğrenciye kendisini kötü hissetmesine neden olmak, okulun ona göre bir yer olmadığını düşünmesine ve öğretmeni zor durumda bırakacak davranışlara sebebiyet vermektedir. Genellikle bu öğrenciler, okula sürekli devamsız, sınıfta yalnız zaman dolduran, derslerde başka şeylerle meşgul olan, arkadaşlarının dikkatlerini dağıtan problemlili öğrenci olarak nitelenen bireyler olarak karşımıza çıkmaktadırlar.

2.7.3.4. İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Karşı Stratejiler

Öğretmenlerin, sınıflarında olan bitene karşı duyarsız olmamaları, dikkatli bir şekilde sınıfı gözlemleyerek, olumsuz davranışlara anında müdahale etmeleri gerekmektedir.

Aksi durumda yapılanını öğretmen tarafından onaylandığını düşünen öğrenci bundan cesaret bularak davranışını sürdürebilir, dozajını artırabilir. İstenmeyen davranışın zamanında görülmesi ve anında müdahale edilmesi öğretmenin sınıfta olan bitenin farkında olduğunu gösterir. Ancak her olumsuz yada istenmeyen davranışın bilinçli yapıldığı anlamına gelmediğini tecrübeli bir öğretmen olayın oluş şekli ve davranışın niteliğine göre karar vermelidir. Bu nedenle öğretmenin peşin bir yargıyla, sinirle, acele davranmaması gerektiğini yapılan araştırmalar desteklemektedir (Yiğit, 2008).

Sorun; davranışın nedenlerini ve olası çözüm yollarını bulmaktan ziyade istenmeyen davranışın devam etmesini ve derinleşmesini engellemek için ortamın ayarlanması, dikkatin başka yönlere çekilmesi ilk etapta basit sorunlar için denenebilecek stratejilerdir.

Bentham (2006)'a göre, sınıfta istenmeyen davranışların yönetimine ilişkin stratejileri, ABC yaklaşımı, verimli öğrenme ortamı yaratma, onları iyi davranırken yakalama, övgüyü kullanma, olumlu dil kullanma, model olma, özel konuşma ve görmezden gelme olarak belirlemiştir.

ABC yaklaşımı: Davranışı değiştirmek için en önemli şey, kişinin bu davranışı niçin yaptığının keşfidir. A, davranıştan önce ne olduğu (Antecent), B, davranışın ne olduğu (Behaviour) ve C, davranışın sonucunda öğrenciye ne olduğu (Consequence) gözlemeyi ve kategorize etmeyi gerektirir (Bentham 2006).

Verimli bir öğrenme ortamı yaratma: Öğrenciler yaptıkları şeyle ilgilenip kendilerini başarılı hissederlerse muhtemelen daha az davranış problemi göstereceklerdir. Öğretmen öğrencilerini tanıyıp yapacaklarını ve yapamayacaklarını bilmeli, öğrenci zorlanırsa onu destekleyip sorunlar ortaya çıkmadan önleyebilmelidir (Bentham, 2006). Bunları başarabilmesi için öğretmenin derse hazırlıklı girmesi, önemli noktalar üzerinde durarak tekrarlar yapması, kavram ve fikirleri öğrencilerin anlama seviyelerinde zenginleştirilmesi gerekir (Metcalf, 1991; akt: Erden, 2005).

Onları iyi davranırken yakalama: Sınıfta öğrenciler olumlu bir davranış sergilediklerinde çoğunlukla fark edilmez, ama olumsuz bir hareket yaptıklarında ise

hemen dikkat edilir (Bentham, 2006). Öğrenci olumlu davranırken ödüllendirilirse olumlu davranışlar pekiştirilmiş olur. Bazen davranışı değiştirmek için eğer mümkün olursa hafif olumsuz davranışları görmezden gelmek ve uygun olan bir davranışı ödüllendirmek etkili olabilir.

Övgüyü kullanma: Öğretmen tarafından kullanılan olumlu pekiştireçler arasındadır, fakat dikkat edilmesi gereken bazı noktalar vardır. Bunlar; övgü içten olmalı, öğrenciyeye özel olmalı, öğrenci niçin övgü aldığını bilmeli (Bentham, 2006).

Olumlu dil kullanmak: Öğrenciyeye verilecek komutlar ve ondan beklentiler olumlu cümleler ile ifade edilmelidir. İsteklerdeki vurgu, ne yapmaması değil neleri yapması gerektiği üzerine olmalıdır.

Model olmak: Sosyal öğrenme, insanların, başka insanların davranışlarını gözleyerek, onları taklit ederek öğrenmeleridir. Bu nedenle öğretmen davranışlarına dikkat etmelidir. Öğretmen uygun davranışlara modellik yapmalı ya da diğer öğrencilere örnek olan öğrencileri işaret etmelidir (Celep, 2008).

Özel konuşmak: Öğretmen ve öğrenci arasında derste meydana gelen olumsuz bir durum da tartışma olursa bu durum öğrenci lehine gelişir ve diğerlerinin beğenisini kazanır. Bu nedenle öğretmen öğrenci ile tartışmadan sorunu başka bir ortamda baş başa konuşmalıdır (Celep, 2008).

Görmezden gelme: Davranışı zayıflatmak, azaltmak ya da ortadan kaldırmak için planlanmış bir söndürme taktiğidir.

Görmezden gelmenin bir başka şekli de temel davranışa odaklanma ve ikincil olanı görmezden gelmedir. Temel davranış problem yaşamasına neden olan davranıştır, ikincil davranış ise derste ortaya çıkan istenmeyen davranıştır (Erden, 2005).

Yapılan birçok çalışmada istenmeyen davranışların engellenmesinde ödül cezaya göre daha etkili olmaktadır. Bu nedenle ceza kullanımını yerine istenilen davranışın pekiştirilmesi oldukça önemlidir.

2.8. İlgili Araştırmalar

Dede'nin (2008) yaptığı “Meslek liselerindeki Öğrencilerin Teknik Öğretmenlere ve Kültür Öğretmenlerine Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi” isimli araştırmasında meslek liselerinde okuyan öğrencilerin, meslek derslerini rahatça anlayabildiklerini, öğretmenlerin ders işleyiş ve yöntemlerini beğendiklerini ve öğretmenlerin onlara tolerans gösterdiklerini belirtmiştir. Araştırmaya katılan 3.sınıf teknik lise öğrencileri kültür ders öğretmenleri ile daha iyi diyalog kurduklarını ifade etmişlerdir. Bunun nedenini ise, üniversiteye giriş için kültür dersi öğretmenleri ile daha fazla zaman geçirdiklerini belirttikleri görülmüştür.

Cinsiyet farklılığı değişkenine göre ise; kız öğrenciler kültür derslerinde öğrendikleri bilgi ve becerilerin meslek hayatlarında yarar sağlayacağına inanırken; erkek öğrenciler meslek derslerine daha fazla önem vermişlerdir. Buradan erkek öğrencilerin meslek derslerine daha fazla önem verdikleri ve kültür derslerinin gelecekteki meslekleri için fazla önemli olmadığını düşündükleri söylenebilir (Dede,2008).

Aslan'ın (2008) yaptığı “Endüstri Meslek Liselerinde Kültür Dersi Öğretmenlerinin Mesleğe ve Kuruma Yabancılaşma Düzeyleri” isimli araştırmasında okulda bulunma süresi 1-5 yıl olan öğretmenlerin; kendilerini körelmiş olarak hissettiklerini, kendilerini okulun bir parçası olarak göremediklerini, iyi bir okul bulunca oraya geçmek istediklerini, meslek liselerini ideal çalışılacak okul olarak görmediklerini ve öğrenme-araştırma isteklerinin kaybolduğunu düşünmektedirler. Öğretmenlerin okuldaki kültürcü meslekçi ayrımının işlerini zorlaştırdığını ayrıca okulda yapılan etkinliklere katılma düşüncelerinin düşük olduğunu ifade etmişlerdir. Okulda kalma süresi 6-10 yıl olan öğretmenlerin de aynı düşüncelere sahip oldukları görülmüştür. Aynı zamanda bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre meslek liselerini sahiplenemedikleri ve yabancılaştıkları tespit edilmiştir.

Genç'in (2008) yaptığı “Meslek Liselerinde Sınıf İçi Öğretmen Öğrenci İletişiminin Öğrencilere Göre Algılanması” isimli araştırmasında kız ve erkek öğrencilere göre sınıfta bulunan öğretmenin iletişim içerisinde bulunduğu grupta farklı algılanmalara

çeşitli nedenlerin sebep olduğu tespit edilmiştir. Anne babanın sosyo ekonomik ve eğitim durumları yükseldikçe öğrencinin özgüveni yüksek ve daha iletişime yatkın oldukları görülmüştür. Anne-baba tarafından desteklenmeyen, eğitimleri yetersiz aile çocuklarının sınıf içinde ve akranlarıyla iletişimlerinin yetersiz olduğu görülmüştür. Öğretmenler, sınıfta kız-erkek ayrımı yapmadan, not ile korkutmadan, adil davranarak ve en önemlisi mesleklerine gönülden bağlanarak yapmaları durumunda başarılı nesillerin geleceği görülmüştür. Ayrıca, öğretmenlerin iletişim unsurlarını yalnızca sınıflarda değil hayatın her alanında insanlara değer vermek ve bunu muhatabına hissettirmek olduğunu benimsediklerinde, sınıfta diyalog ortamı sağlayacak kendini ifade eden, kendine güvenen, toplumsal yapıyı algılayan bireylerin yetişmesine katkıda bulunacakları tespit edilmiştir.

Emir'in (1996) yaptığı "Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Meslek Derslerindeki Akademik Başarıları ile Uygulama Derslerindeki Mesleki Performansları Arasındaki İlişki" isimli araştırmasında mesleği benimseme ile mesleki performans arasındaki ilişki anlamlı bulunmamıştır. Derslere karşı geliştirilen olumsuz tutumlardan, mesleğe yönelecek hedef sapmalarının oluşmaması için, uygulama öğretmenlerinin ve hastane personelinin öğrenciye mesleği sevdirecek tutum ve davranışlar kazandırmaları gerektiği bulunmuştur. Olumlu tutuma sahip olduğunda, mesleki performans düzeyinde de yükselme görülür.

Ülger'in (2000) yaptığı "Sağlık Meslek Lisesi Öğretmen ve Öğrencilerinin Meslek Dersleri Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi" isimli çalışmada; sağlık meslek liselerindeki meslek dersleri öğretiminin sorunları araştırılmıştır. Meslek dersleri öğretmenlerinin, ders araç gereçlerinin yeterince bulunmadığı ve bilimsel olmadıkları gerekçesi ile kullanamadıkları, ders kitaplarının yetersiz oldukları, meslek dersi öğretmenlerinin hem kendi branşlarında hem de branş dışı uygulamada görevlendirildikleri, hizmet içi programlarının yetersiz olduklarını tespit etmiştir. Meslek dersi öğretmenlerinin, öğretimin daha kaliteli olması için bu sorunların giderilmesi gerekliliğini ifade ettiklerini belirtmiştir.

Ökdem'in (1994) yaptığı "Kız Meslek ve Endüstri Meslek Liselerinde Kültür Dersi ve Meslek Dersi Öğretmenleri Arasındaki İletişim" isimli araştırmasında kültür dersi

ve meslek dersi öğretmenlerinin iletişimi nasıl algıladıkları, bu algılar arasında bir fark olup olmadığını incelemiştir. Kız meslek ve endüstri meslek liselerindeki öğretmenler benzer konuları iletişim engeli olarak görmüşlerdir. Kız meslek liselerinde velilerin meslek derslerine daha fazla önem vermelerinin, cinsiyet faktörünün, maddi imkanların farklılıklarının iletişim engeli olduğu konusunda görüş birliği içinde oldukları görülmüştür. Endüstri meslek liselerinde de genellikle benzer konuları iletişim engeli olarak gördüklerini, fakat sosyal faaliyetlerin azlığının, ders yükünün fazlalığının iletişimi güçleştirdiğini, maddi imkanların farklılığının sorunlar yarattığı konularında görüş ayrılığı gösterdiğini tespit etmiştir.

Oğur'un (2012) de yaptığı "Kız Teknik ve Meslek Liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin Özdenetim Yeterliliğinin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi" adlı çalışmasında, öğrencilerin en olumlu değerlendirdiği görüş, "Öğretmen sınıfa/laboratuvara girdiğinde öğrencileri selamlar" ifadesidir. Katılımın en az olduğu görüş ise, "Öğretmenimiz soru sormamızı istemez" görüşüdür. Meslek dersi öğretmenlerinin özdenetim yeterliliğine yönelik değerlendirmeler sınıf değişkenine göre farklılaşmaktadır. En olumlu öğrenci değerlendirmelerinin olduğu sınıfın 10. sınıf olduğu görülmüştür.

Mamal'ın (2008) yaptığı "Meslek Liselerinde Uygulanan Beceri Eğitiminin Öğrenciler Üzerindeki İstenmeyen Davranışlara Etkileri" isimli araştırmasında, meslek liselerinde görev yapan öğretmenlere anket uygulanarak beceri eğitiminin istenmeyen davranışlara etkileri saptanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda; beceri eğitimi başladıktan sonra okulda, sırası ile kılık kıyafet dağınıklığı, okuldan kaçma, okulda baskı kurmaya yönelik hareketler olduğu görülmüştür. Beceri eğitimine başladıktan sonra sınıfta, sırası ile hazırlıksız gelme, kitap defter getirmeme, sınıfta oturma düzenine uymama davranışları görülmüştür. İstenmeyen davranışların oluşmasında işletmedeki arkadaş gruplarının, işletme ortamının ve usta öğreticinin davranışları olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme ile araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanmasında izlenen yol ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel teknikler hakkında bilgiler açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, sağlık meslek liselerinde bulunan öğrencilerin çeşitli değişkenlere bağlı olarak kültür ve meslek dersleri öğretmenlerine karşı gösterdikleri davranış farklılıklarının nedenlerini belirlemektir. Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı betimsel tarama modeli ile yapılan çalışmadır.

Araştırmada, tarama modelleri, geçmişte ve halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan yaklaşımlardır. Araştırmaya konu olan olay, kişi ya da nesne, kendi koşulları içerisinde olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Önemli olan araştırma konusunu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir. Tarama modelleri evren hakkında genel bir yargıya varabilmek için, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar,2008).

3.2. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Her araştırmada, belirlenen amaçları gerçekleştirebilecek “en uygun evren” bir tanedir; araştırmacının bunu kestirebilmesi gereklidir (Karasar, 2008).

Karasar (2008)’a göre genel evren ve çalışma evreni olmak üzere iki evren vardır. Genel evren soyut bir kavramdır, tanımlanması kolay, fakat ulaşması güç, hatta imkânsızdır. Çalışma evreni ulaşılabilen evrendir, somuttur. Araştırmacının hakkında görüş bildireceği çalışma evrenidir.

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında 52'si resmi,28'i özel sağlık meslek liselerinde eğitim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu okullarda 9.000 civarında öğrenci bulunmaktadır. Ancak; bu okulların birçoğu yeni açılan okullardır. Bu nedenle araştırma evreni basit seçkisiz örnekleme metoduyla daha önce açılan 6 Resmi Anadolu Sağlık Meslek Lisesi, 1 Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi oluşturmaktadır. Basit seçkisiz örnekleme yöntemi, her bir örneklem birimine eşit seçilme olasılığı veren bir örnekleme türüdür (Çıngı, 1994).

Araştırma örneklemini ise; İstanbul'daki Kadıköy, Üsküdar, Bakırköy, Bağcılar ve Şişli İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri'ne bağlı sağlık meslek liselerinde eğitim gören öğrenciler arasından tesadüfi olarak seçilen 544 öğrenci oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmanın veri kaynağını anketlerle toplanan veriler oluşturmaktadır. Bu nedenle, önce İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli yazışmalar yapılarak 18.12.2013 tarihinde valilik kararıyla izin alınmıştır (Ek.1). Valilik onayından geçen anketler çoğaltılarak izin alınan sağlık meslek liselerine, öğrencilere uygulanmak üzere dağıtılmıştır. Anketlerin uygulanmasında gönüllülük esas alınmıştır.

Anket, Gül (2008)'ün "Mesleki Eğitimde Öğrencilerin Kültür Dersleri ve Meslek Dersleri Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Davranış Farklılıklarının Nedenlerinin Belirlenmesi" isimli yüksek lisans tezinden araştırmacının izni ile kullanılmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümün baş kısmında öğrencilere hitaben bir açıklama yer almıştır. Daha sonra altı bağımsız soru bulunmaktadır. İkinci bölümde ise öğrencilerin meslek ve kültür dersi öğretmenlerine karşı geliştirdikleri davranış farklılıklarının nedenlerini belirleyebilmek için 33 soru bulunmaktadır. Öğrenciler her soru ile ilgili görüşlerini hem kültür dersleri öğretmenleri hem de meslek dersleri öğretmenleri için ayrı ayrı cevaplandırmışlardır.

Geliştirilen anketin anlamlılık düzeyi $P < 0.05$ kabul edilmiştir.

Birinci bölümdeki 6 soru öğrencilerin kişisel özelliklerini tanımaya yöneliktir. İkinci bölümde ise öğrencilerin kültür dersi ve meslek dersi öğretmenlerine yönelik işaretlemesi gereken sorularda dörtlü derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Bunlar “her zaman”, “çoğu zaman”, “nadiren” ve “hiçbir zaman” şeklindedir.

Ankette yer alan 6, 7, 8, 12, 13, 16, 19, 20, 21, 23, 24, 26, 28 ve 31. soru olmak üzere 14 soru ters soru şeklindedir. Kodlamaları da ters çevrilerek değerlendirilmiştir.

Anketimizde yer alan 33 sorudan “Öğrencilerin Öğretmen Davranışlarından Memnuniyet Düzeyleri” elde edilmeye çalışılmıştır. Bu değerlendirme yapılırken, sorulara verilen cevaplar toplanarak elde edilen skor, yüzlük puanlama sistemine çevrilerek değerlendirmeye alınmıştır. 1 puan memnuniyetsizlik göstergesi iken, 100 puana yaklaştıkça memnuniyet düzeyi artmakta olduğunu gösterir.

İkinci bölümde elde edilen görüşlerin aritmetik ortalama ağırlıkları

Verilen Ağırlık	Seçenekler	Sınırı
1	Hiçbir zaman	1,00 – 1,75
2	Nadiren	1,76 – 2,50
3	Çoğu zaman	2,51 – 3,25
4	Her zaman	3,26 – 4,00

Ölçeklerin güvenilirliğinin test edilmesinde Alfa Katsayısından (Cronbach Alfa) yararlanılmıştır (Şencan, 2005). Yapılan analizlerde 544 katılımcıdan elde edilen veriler kullanılmıştır.

Alfa katsayısının değerlendirilmesi aşağıdaki ölçüte göre yapılır (Büyüköztürk, 2007).

$0.00 \leq \alpha < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.

$0.40 \leq \alpha < 0.60$ ise ölçek düşük güvenilirliktedir.

$0.60 \leq \alpha < 0.80$ ise oldukça güvenilirdir.

$0.80 \leq \alpha < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir.

Öğrenci davranışlarını etkileyen öğretmen davranışları anketinin kültür ve meslek dersi öğretmenlerine yönelik 33 soruluk ankete verilen cevapların değerlendirilmelerinin iç tutarlılığının incelenmesi yapılmıştır.

Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Öğretmen Davranışları	Cronbach Alfa	N
Kültür Dersi Öğretmenlerinin Davranışlarından Memnuniyet Puanı	0,640	33
Meslek Dersi Öğretmenlerinin Davranışlarından Memnuniyet Puanı	0,620	33

Öğrenci davranışlarını etkileyen öğretmen davranışları anketini oluşturan maddelerin güvenilirlik düzeyine etkileri ise yukarıda gösterilmiştir. Öğrenci davranışlarını etkileyen öğretmen davranışları anketinin kültür dersi öğretmenlerine verilen cevaplar için elde edilen Cronbach Alpha katsayısı 0,640 ve meslek dersi öğretmenlerinin Cronbach Alpha katsayısı ise 0,620 olarak saptanmış olup her ikisi de oldukça güvenilir olarak değerlendirilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

İstatistiksel analizler için NCSS (Number Cruncher Statistical System) 2007 & PASS (Power Analysis and Sample Size) 2008 & Statistical Software (Utah, USA) programı kullanılmıştır.

Çalışma verileri değerlendirilirken ve tablo içerisinde ifade edilirken, tanımlayıcı istatistiksel metodlar olan ortalama, standart sapma, minimum, maksimum, medyan, frekans, oran şeklinde ifade edilmiştir.

Nicel (ölçülebilir) verilerin karşılaştırılmasında, normal dağılım gösteren parametrelerin iki grup karşılaştırmalarında Student t Test kullanılmıştır.

Normallik analizlerinde öncelikle One-Sample Kolmogorov Smirnov Test kullanılmıştır, gruptaki olgu sayılarının yeterliliği incelenmiş (olgu sayısı on ve

altında olanlar normal dağılsa nonparametrik testler ile değerlendirilmiştir) ve Explore dağılım, Box Plot grafikleri incelemesi sonucunda karar verilmiştir.

Normal dağılım gösteren üç ve üzeri grupların karşılaştırmalarında Oneway Anova Test ve farklılığa neden olan grubun tespitinde Tamhane Test kullanılmıştır.

Normal dağılım göstermeyen parametrelerin iki grup karşılaştırmalarında Mann Whitney U Test, üç grup karşılaştırmalarında Kruskal Wallis Test ve farklılığa neden olan grubun tespitinde de Mann Whitney U Test kullanılmıştır.

Normal dağılım göstermeyen tekrarlı anketlerin değerlendirilmesinde Wilcoxon Signed Ranks Test kullanılmıştır.

Anlamlılık $p < 0,01$ ve $p < 0,05$ düzeylerinde değerlendirilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Bulgular

Çalışma 2013-2014 eğitim-öğretim döneminde, Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde eğitim gören öğrencilere uygulanmıştır. Bu çalışma kapsamında toplam 544 öğrencinin kültür ve meslek dersleri öğretmenlerine göre cevaplandığı anketler değerlendirmeye alınmıştır.

4.1.1. Bağımsız Değişkenlerin Frekansları ve Katılım Yüzdeleri

Bu kısımda araştırmaya katılan öğrencilerin kişisel bilgileri ile ilgili: cinsiyet, yaş, sınıf, okul türü, branş ve sınıf mevcudu ile ilgili dağılım ve yüzde hesaplamalarına yer verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin, bu değişkenlere ilişkin sayısal değerleri aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.1: Öğrencilerin “Cinsiyet” Değişkenine Göre Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kız	453	83,3
	Erkek	91	16,7
Toplam		544	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %83,3'ü (n=453) kız öğrenci, %16,7'si (n=91) erkek öğrencidir. Tablo 4.1'e göre sağlık meslek lisesini ağırlıklı olarak kız öğrencilerin tercih ettikleri görülmüştür. Bu veriler toplumda hemşirelik mesleğinin daha çok kadın mesleği olarak algılandığını akla getirmektedir. Ayrıca sağlıkla ilgili branşları daha çok kız öğrencilerin tercih ettikleri görülmektedir. Yine mezuniyet sonrası iş bulma imkanlarının yüksek olması kız öğrencileri okula yöneltmiş olabilir.

Tablo 4.2: Öğrencilerin “Yaş” Değişkenine Göre Dağılımı

		n	%
Yaş	14-15 Yaş	65	11,9
	16-18 Yaş	479	88,1
	Toplam	544	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %11,9’u (n=65) 14 ile 15 yaşları arasında iken, %88,1’i (n=479) 16 ile 18 yaşları arasındadır.

Tablo 4.3: Öğrencilerin “Sınıf” Değişkenine Göre Dağılımı

		n	%
Sınıf	10. Sınıf	394	72,4
	11. Sınıf	150	27,6
	Toplam	544	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %72,4’ü (n=394) 10. sınıf, %27,6’sı (n=150) ise 11. sınıf öğrencisidir. Araştırma yapıldığı zamanlarda son sınıf öğrencilerinin okulda bulunmamasından dolayı araştırmaya dâhil edilmemiştir.

Tablo 4.4: Öğrencilerin “Okul Türü” Değişkenine Göre Dağılımı

		N	%
Okul Türü	Anadolu Sağlık Meslek Lisesi	500	91,9
	Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi	44	8,1
	Toplam	544	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %91,9'unun (n=500) okul türü Anadolu Sağlık Meslek Lisesi iken, %8,1'inin (n=44) Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesidir.

Tablo 4.5: Öğrencilerin “Branş” Değişkenine Göre Dağılımı

		n	%
Branş	Hemşirelik Bölümü	352	64,7
	ATT Bölümü	59	10,8
	Radyoloji Bölümü	21	3,9
	Anestezi Teknisyenliği Bölümü	112	20,6
Toplam		544	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %64,7'sinin (n=352) branşı hemşirelik iken, %10,8'inin (n=59) ATT bölümü, %3,9'unun (n=21) radyoloji ve %20,6'sının (n=112) anestezi teknisyenliğidir.

Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde en fazla tercih edilen bölümün “Hemşirelik” bölümü olduğu görülmektedir. Bu durumun; Milli Eğitim Bakanlığı'nın ülkenin sağlık elemanı ihtiyacına, okullardaki branş öğretmenleri sayısına ve fiziki alt yapı olanaklarına göre düzenlendiği düşünülmektedir.

Tablo 4.6: Öğrencilerin “Sınıf Mevcudu” Değişkenine Göre Dağılımı

		n	%
Sınıf	10-20 Öğrenci	39	7,2
Mevcudu	≥ 21 Öğrenci	505	92,8
Toplam		544	100,0

Çalışmaya katılan öğrencilerin %7,2'sinin (n=39) sınıf mevcudu 10 ile 20 öğrenci arasında iken, %92,8'inin (n=505) 21 ve daha fazla öğrencidir.

Anadolu Sağlık Meslek Liselerindeki öğrenci sayısı merkezi sistem ile belirlenmektedir. Öğrenci sayısının azlığı okulu bırakma ile açıklanabilir.

4.1.2. Sorulara Verilen Cevapların Genel Değerlendirmesi

Tablo 4.7: Öğrencilerin Kültür Dersi Öğretmenlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

Kültür Dersi Öğretmenlerine İlişkin	Her zaman		Çoğu Zaman		Nadiren		Hiçbir Zaman		Puan	
	n	%	n	%	n	%	n	%	Ort	Ss
1. Bana isimle hitap eder.	14	2,6	106	19,5	193	35,5	231	42,5	3,18	0,83
2. Sınıfta espri yapar.	43	7,9	244	44,9	204	37,5	53	9,7	2,49	0,78
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	54	9,9	233	42,8	184	33,8	73	13,4	2,51	0,85
4. Bana güven verir.	52	9,6	157	28,9	212	39,0	123	22,6	2,75	0,91
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	28	5,1	84	15,4	189	34,7	243	44,7	3,19	0,88
6. Beni notla tehdit eder.	278	51,1	139	25,6	74	13,6	53	9,7	1,82	1,00
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	286	52,6	176	32,4	49	9,0	33	6,1	1,69	0,87
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	275	50,6	182	33,5	57	10,5	30	5,5	1,71	0,86
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	64	11,8	160	29,4	187	34,4	133	24,4	2,72	0,96
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	111	20,4	136	25,0	158	29,0	139	25,6	2,60	1,08
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	64	11,8	179	32,9	168	30,9	133	24,4	2,68	0,97
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	322	59,2	143	26,3	48	8,8	31	5,7	1,61	0,87
13. Bana kızdığında arkadaşlarımda önünde beni aşağılar.	276	50,7	152	27,9	69	12,7	47	8,6	1,79	0,97
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	62	11,4	154	28,3	179	32,9	149	27,4	2,76	0,98

15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	132	24,3	203	37,3	147	27,0	62	11,4	2,26	0,95
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	372	68,4	116	21,3	30	5,5	26	4,8	1,47	0,80
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	114	21,0	194	35,7	137	25,2	99	18,2	2,41	1,01
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	49	9,0	89	16,4	185	34,0	221	40,6	3,06	0,96
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	280	51,5	181	33,3	53	9,7	30	5,5	1,69	0,86
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	478	87,9	42	7,7	13	2,4	11	2,0	1,19	0,57
21. Köreldiğini söyler.	369	67,8	109	20,0	34	6,3	32	5,9	1,50	0,85
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	161	29,6	217	39,9	121	22,2	45	8,3	2,09	0,92
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	73	13,4	194	35,7	142	26,1	135	24,8	2,62	1,00
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	426	78,3	76	14,0	22	4,0	20	3,7	1,33	0,72
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	61	11,2	132	24,3	179	32,9	172	31,6	2,85	0,99
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	350	64,3	90	16,5	50	9,2	54	9,9	1,65	1,00
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	109	20,0	221	40,6	134	24,6	80	14,7	2,34	0,96
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	421	77,4	88	16,2	18	3,3	17	3,1	1,32	0,69
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	249	45,8	172	31,6	69	12,7	54	9,9	1,87	0,98
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	78	14,3	124	22,8	192	35,3	150	27,6	2,76	1,01
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	348	64,0	107	19,7	48	8,8	41	7,5	1,60	0,93
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	48	8,8	127	23,3	238	43,8	131	24,1	2,83	0,89
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	182	33,5	147	27,0	89	16,4	126	23,2	2,29	1,16
Toplam Ortalama Puan									2,20	0,26

Öğrencilerin, 3,19 ortalama ile en yüksek puan verdikleri cevap, “5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.” ve onu takiben 3,18 ortalama ile en yüksek puan verdikleri 2. cevap, “1. Bana isimle hitap eder.” olarak saptanmıştır.

Öğrencilerin, 1,19 ortalama ile en düşük puan verdikleri cevap, “20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.” ve 1,32 ortalama ile en düşük puan verdikleri 2. cevap, “28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.” olarak saptanmıştır.

Tüm sorulara verilen cevaplardan elde edilen kültür dersi öğretmenlerine ilişkin ortalama puan ise 2,20 olarak saptanmıştır. Öğrenciler kültür dersi öğretmenlerinin kendilerini nadiren değerli gördüklerini ifade etmektedirler.

Tablo 4.8: Öğrencilerin Meslek Dersi Öğretmenlerine İlişkin Görüşlerinin Dağılımları

Meslek Dersi Öğretmenlerine İlişkin	Her zaman		Çoğu Zaman		Nadiren		Hiçbir Zaman		Puan	
	n	%	n	%	n	%	n	%	Ort	Ss
1. Bana isimle hitap eder.	14	2,6	71	13,1	188	34,6	271	49,8	3,32	0,80
2. Sınıfta espri yapar.	59	10,8	224	41,2	195	35,8	66	12,1	2,49	0,84
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	44	8,1	203	37,3	184	33,8	113	20,8	2,67	0,89
4. Bana güven verir.	48	8,8	99	18,2	203	37,3	194	35,7	2,99	0,95
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	29	5,3	72	13,2	190	34,9	253	46,5	3,23	0,87
6. Beni notla tehdit eder.	298	54,8	133	24,4	67	12,3	46	8,5	1,74	0,97
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	343	63,1	136	25,0	40	7,4	25	4,6	1,53	0,82
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	301	55,3	178	32,7	39	7,2	26	4,8	1,61	0,82
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	44	8,1	109	20,0	180	33,1	211	38,8	3,03	0,96
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	107	19,7	124	22,8	144	26,5	169	31,1	2,69	1,11
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	42	7,7	159	29,2	185	34,0	158	29,0	2,84	0,93
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	347	63,8	127	23,3	37	6,8	33	6,1	1,55	0,87

13. Bana kızdığında arkadaşlarımın önünde beni aşağılar.	308	56,6	132	24,3	61	11,2	43	7,9	1,70	0,95
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	44	8,1	122	22,4	186	34,2	192	35,3	2,97	0,95
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	114	21,0	173	31,8	163	30,0	94	17,3	2,44	1,01
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	373	68,6	116	21,3	26	4,8	29	5,3	1,47	0,82
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	26	4,8	67	12,3	175	32,2	279	50,7	3,29	0,86
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	29	5,3	68	12,5	162	29,8	285	52,4	3,29	0,88
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	307	56,4	140	25,7	57	10,5	40	7,4	1,69	0,93
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	486	89,3	33	6,1	9	1,7	16	2,9	1,18	0,6
21. Köreldiğini söyler.	373	68,6	106	19,5	33	6,1	32	5,9	1,49	0,85
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	145	26,7	182	33,5	150	27,6	67	12,3	2,26	0,99
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	96	17,6	195	35,8	131	24,1	122	22,4	2,51	1,03
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	446	82,0	61	11,2	22	4,0	15	2,8	1,28	0,67
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	51	9,4	86	15,8	182	33,5	225	41,4	3,07	0,97
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	384	70,6	80	14,7	39	7,2	41	7,5	1,52	0,92
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	60	11,0	142	26,1	148	27,2	194	35,7	2,88	1,02
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	436	80,1	58	10,7	24	4,4	26	4,8	1,34	0,77
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	221	40,6	144	26,5	83	15,3	96	17,6	2,10	1,12
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	67	12,3	98	18,0	177	32,5	202	37,1	2,94	1,02
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	389	71,5	78	14,3	34	6,3	43	7,9	1,51	0,92
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	34	6,3	73	13,4	223	41,0	214	39,3	3,13	0,87
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	75	13,8	73	13,4	114	21,0	282	51,8	3,11	1,09
Toplam Ortalama Puan									2,32	0,25

Öğrencilerin, 3,32 ortalama ile en yüksek puan verdikleri cevap, “1. Bana isimle hitap eder.”, onu takiben 3,29 ortalama ile en yüksek puan verdikleri 2. cevap, “17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.” ve 3,29 ortalama ile en yüksek 3. cevap, “18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.” olarak saptanmıştır.

Öğrencilerin, 1,18 ortalama ile en düşük puan verdikleri cevap, “20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.” ve 1,28 ortalama ile en düşük puan verdikleri 2. cevap, “24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.” olarak saptanmıştır.

Tüm sorulara verilen cevaplardan elde edilen meslek dersi öğretmenlerine ilişkin ortalama puan ise 2,32 olarak saptanmıştır. Öğrenciler meslek dersi öğretmenlerinin kendilerini nadiren değerli gördüklerini ifade etmektedirler.

Tablo 4.9: Kültür ve Meslek Dersleri Öğretmenlerine İlişkin Sorulara Verilen Cevapların Soru Bazlı Değerlendirilmesi

	n	Ort	Ss	Medyan	Z	P
<i>1. Bana isimle hitap eder.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	3,18	0,83	3,0	-3,995	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	3,32	0,80	3,0		
<i>2. Sınıfta espri yapar.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,49	0,78	2,0	-0,059	0,953
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,49	0,84	2,0		
<i>3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,51	0,85	2,0	-4,084	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,67	0,89	3,0		
<i>4. Bana güven verir.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,75	0,91	3,0	-6,568	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,99	0,95	3,0		
<i>5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	3,19	0,88	3,0	-1,228	0,220
Meslek Dersi Öğretmen	544	3,23	0,87	3,0		

<i>6. Beni notla tehdit eder.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,82	1,00	1,0	-2,100	0,036*
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,74	0,97	1,0		
<i>7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,69	0,87	1,0	-4,378	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,53	0,82	1,0		
<i>8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,71	0,86	1,0	-3,024	0,002**
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,61	0,82	1,0		
<i>9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,71	0,96	3,0	-7,516	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	3,03	0,96	3,0		
<i>10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,60	1,08	3,0	-2,224	0,026*
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,69	1,11	3,0		
<i>11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,68	0,97	3,0	-3,759	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,84	0,93	3,0		
<i>12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,61	0,87	1,0	-1,833	0,067
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,55	0,86	1,0		
<i>13. Bana kızdığımda arkadaşlarımdan önünde beni aşağılar.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,79	0,97	1,0	-2,403	0,016*
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,70	0,95	1,0		
<i>14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,76	0,98	3,0	-5,024	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,97	0,95	3,0		
<i>15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,26	0,95	2,0	-5,219	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,44	1,01	2,0		
<i>16. Derste soru sormamıza izin vermez.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,47	0,80	1,0	-0,055	0,956
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,47	0,82	1,0		
<i>17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,41	1,01	2,0	-14,133	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	3,29	0,86	4,0		

<i>18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	3,06	0,96	3,0	-5,895	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	3,29	0,88	4,0		
<i>19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,69	0,86	1,0	-0,124	0,902
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,69	0,93	1,0		
<i>20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,19	0,57	1,0	-0,238	0,812
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,18	0,60	1,0		
<i>21. Köreldiğini söyler.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,50	0,85	1,0	-0,358	0,720
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,49	0,85	1,0		
<i>22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,09	0,92	2,0	-5,369	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,26	0,99	2,0		
<i>23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,62	1,00	3,0	-3,175	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,51	1,03	2,0		
<i>24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,33	0,72	1,0	-1,858	0,063
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,28	0,67	1,0		
<i>25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,85	0,99	3,0	-5,609	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	3,07	0,97	3,0		
<i>26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,65	1,00	1,0	-4,097	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,52	0,92	1,0		
<i>27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,34	0,96	2,0	-10,080	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,88	1,02	3,0		
<i>28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,32	0,69	1,0	-0,671	0,502
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,34	0,77	1,0		
<i>29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.</i>						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,87	0,98	2,0	-5,249	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,10	1,12	2,0		

30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,76	1,01	3,0	-5,347	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,94	1,02	3,0		
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	1,60	0,93	1,0	-2,459	0,014*
Meslek Dersi Öğretmen	544	1,51	0,92	1,0		
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,83	0,89	3,0	-7,171	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	3,13	0,87	3,0		
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,29	1,16	2,0	-10,130	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	3,11	1,09	4,0		
Toplam Ortalama Puan						
Kültür Dersi Öğretmeni	544	2,19	0,26	2,2	-12,712	0,001**
Meslek Dersi Öğretmen	544	2,32	0,25	2,3		
<i>Wilcoxon Signed Ranks Test</i>		<i>*p<0,05</i>			<i>**p<0,01</i>	

Aşağıdaki sorulara verilen cevaplarda meslek dersi öğretmenlerine olan memnuniyet anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Bana isimle hitap eder”.
- “Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur”.
- “Bana güven verir”.
- “Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir”.
- “Öğrenciler arasında ayırım yapmaz”.
- “Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir”.
- “Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir”.
- “Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över”.
- “Derste uygulama çalışmalarına önem verir”.
- “Yeni bilgiler vermekten mutlu olur”.
- “Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır”.
- “Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar”.
- “İş hayatı hakkında bilgiler verir”.

- “Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam”.
- “Çalışılacak ideal bir okul olarak görür”.
- “Dersi güncel örnekler vererek anlatır”.
- “Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim”.

Aşağıdaki sorulara verilen cevaplarda kültür dersi öğretmenlerine olan memnuniyet anlamlı düzeyde yüksektir (sorular ters soru olarak değerlendirilmiştir):

- “Beni notla tehdit eder”.
- “Öğretmekten bıkmış gibi davranır”.
- “Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar”.
- “Benim başarılarımı önemsemez ve görmez”.
- “Bana kızdığı anda arkadaşlarımdan önünde beni aşağılar”.
- “Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler”.
- “Derse geç girmek için bahaneler yaratır”.
- “Başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler”.
- “Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder”.

Tüm sorulara verilen cevapların ortalama puanları elde edilerek yapılan değerlendirmede; kültür ve meslek dersi öğretmenleri arasında istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Meslek dersi öğretmenlerine olan memnuniyet anlamlı düzeyde yüksektir.

Eldeki veriler, öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerine kendilerini biraz daha yakın hissettikleri algısına varılabilir. Meslek dersi öğretmenlerinin, mesleki hassasiyet ve sorumluluk bilinci ile öğrencilerini yetiştirmeye gayret ettikleri düşünülebilir.

4.1.3 Kültür Dersi Öğretmenlerine İlişkin Verilen Cevapların Tanımlayıcı Özelliklere Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.10: Cinsiyete Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Kültür	Kız (n=453)			Erkek (n=91)			Z	P
	\bar{X}	Ss	Med-yan	\bar{X}	Ss	Med-yan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,14	0,83	3,00	3,37	0,80	4,00	-2,612	0,009**
2. Sınıfta espri yapar.	2,51	0,75	2,00	2,42	0,91	2,00	-1,261	0,207
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,50	0,84	2,00	2,53	0,90	2,00	-0,286	0,775
4. Bana güven verir.	2,76	0,91	3,00	2,70	0,94	3,00	-0,542	0,588
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,23	0,83	3,00	2,97	1,06	3,00	-1,935	0,053
6. Beni notla tehdit eder.	1,81	0,99	1,00	1,86	1,03	1,00	-0,323	0,746
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,68	0,87	1,00	1,73	0,87	2,00	-0,629	0,529
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,66	0,85	1,00	1,95	0,92	2,00	-2,979	0,003**
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	2,75	0,95	3,00	2,54	1,03	2,00	-1,856	0,063
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,58	1,09	3,00	2,67	1,04	3,00	-0,691	0,489
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,69	0,97	3,00	2,65	0,99	3,00	-0,384	0,701
12. Benim başarılarımı önemsemeyip görmez.	1,57	0,84	1,00	1,79	0,99	1,00	-1,978	0,048*
13. Bana kızdığımda arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,75	0,96	1,00	1,99	0,99	2,00	-2,322	0,020*
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	2,77	0,98	3,00	2,71	0,99	3,00	-0,485	0,628
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,25	0,95	2,00	2,29	0,95	2,00	-0,322	0,747
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,43	0,77	1,00	1,64	0,93	1,00	-2,160	0,031*
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	2,45	1,03	2,00	2,21	0,91	2,00	-2,017	0,044*
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,08	0,97	3,00	2,96	0,91	3,00	-1,550	0,121
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,67	0,86	1,00	1,79	0,84	2,00	-1,649	0,099
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,15	0,52	1,00	1,34	0,73	1,00	-3,444	0,001**
21. Köreldiğini söyler.	1,47	0,83	1,00	1,67	0,96	1,00	-2,178	0,029*
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,09	0,93	2,00	2,09	0,86	2,00	-0,150	0,881
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,65	0,99	3,00	2,51	1,04	2,00	-1,138	0,255

24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,28	0,66	1,00	1,56	0,95	1,00	-3,015	0,003**
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	2,84	1,00	3,00	2,88	0,95	3,00	-0,271	0,786
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	1,62	0,99	1,00	1,80	1,08	1,00	-1,771	0,077
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,36	0,97	2,00	2,25	0,90	2,00	-0,902	0,367
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,30	0,66	1,00	1,43	0,82	1,00	-1,333	0,183
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	1,88	0,98	2,00	1,82	0,98	2,00	-0,513	0,608
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,77	1,01	3,00	2,69	1,03	3,00	-0,655	0,512
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,58	0,92	1,00	1,70	1,01	1,00	-1,008	0,313
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	2,85	0,88	3,00	2,76	0,96	3,00	-0,716	0,474
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	2,28	1,16	2,00	2,33	1,16	2,00	-0,329	0,742
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,19	0,24	2,21	2,22	0,32	2,18	0,312	0,755

Mann Whitney U Test

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

Aşağıdaki sorularda erkek öğrencilerin puanı kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Kültür dersi öğretmenim bana isimle hitap eder”.
- “Kültür dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar”.
- “Kültür dersi öğretmenim benim başarılarımı önemsemez ve görmez”.
- “Kültür dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımdan önünde beni aşağılar”.
- “Kültür dersi öğretmenim derste soru sormamıza izin vermez”.
- “Kültür dersi öğretmenim derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler”.
- “Kültür dersi öğretmenim köreldiğini söyler”.
- “Kültür dersi öğretmenim derse geç girmek için bahaneler yaratır”.

Aşağıdaki soruda kız öğrencilerin puanı erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Kültür dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir”.

Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre biraz daha fazla kültür dersi öğretmenlerinden ilgi bekledikleri ve memnuniyetsiz oldukları söylenebilir. Erkek öğrencilerin sayıca az olması bu duruma neden olmuş olabilir.

Kültür dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.11: Yaşa Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Kültür	12 – 15 Yaş (n=65)			16 – 18 Yaş (n=479)			Z	P
	\bar{X}	Ss	Medyan	\bar{X}	Ss	Medyan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,11	0,79	3,00	3,19	0,84	3,00	-0,956	0,339
2. Sınıfta espri yapar.	2,31	0,68	2,00	2,52	0,79	2,00	-2,305	0,021*
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,37	0,88	2,00	2,53	0,84	2,00	-1,608	0,108
4. Bana güven verir.	2,77	0,93	3,00	2,74	0,91	3,00	-0,294	0,769
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,17	0,98	3,00	3,19	0,87	3,00	-0,173	0,863
6. Beni notla tehdit eder.	1,66	1,03	1,00	1,84	0,99	2,00	-1,847	0,065
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,66	0,80	1,00	1,69	0,88	1,00	-0,094	0,925
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,82	0,90	2,00	1,70	0,86	1,00	-1,116	0,264
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	2,65	1,01	3,00	2,72	0,96	3,00	-0,479	0,632
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,69	1,01	3,00	2,58	1,09	3,00	-0,702	0,483
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,60	0,97	3,00	2,69	0,97	3,00	-0,673	0,501
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	1,54	0,83	1,00	1,62	0,88	1,00	-0,642	0,521
13. Bana kızdığımda arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,94	0,98	2,00	1,77	0,97	1,00	-1,508	0,132
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	2,75	0,97	3,00	2,76	0,98	3,00	-0,105	0,917
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,28	0,99	2,00	2,25	0,95	2,00	-0,117	0,907

16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,54	0,85	1,00	1,46	0,80	1,00	-0,784	0,433
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	2,26	0,99	2,00	2,43	1,02	2,00	-1,221	0,222
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,05	0,94	3,00	3,06	0,97	3,00	-0,263	0,793
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırından alır.	1,66	0,83	1,00	1,70	0,86	1,00	-0,238	0,812
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,20	0,67	1,00	1,18	0,55	1,00	-0,306	0,759
21. Köreldiğini söyler.	1,49	0,83	1,00	1,50	0,86	1,00	-0,003	0,998
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,11	0,90	2,00	2,09	0,92	2,00	-0,263	0,793
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,68	0,90	3,00	2,62	1,01	2,00	-0,570	0,569
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,25	0,56	1,00	1,34	0,74	1,00	-0,530	0,596
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	2,91	0,95	3,00	2,84	0,99	3,00	-0,408	0,683
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	1,62	1,01	1,00	1,65	1,00	1,00	-0,457	0,648
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,38	0,90	2,00	2,33	0,97	2,00	-0,518	0,605
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,28	0,65	1,00	1,33	0,69	1,00	-0,571	0,568
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	1,69	0,79	2,00	1,89	1,00	2,00	-1,103	0,270
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,57	0,97	3,00	2,79	1,01	3,00	-1,683	0,092
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,49	0,79	1,00	1,61	0,95	1,00	-0,646	0,518
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	2,92	0,80	3,00	2,82	0,91	3,00	-0,577	0,564
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	2,12	1,13	2,00	2,32	1,16	2,00	-1,270	0,204
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,16	0,23	2,15	2,20	0,26	2,21	-1,523	0,128

Mann Whitney U Test * $p < 0,05$

“Kültür dersi öğretmenim sınıfta espri yapar” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,021$; $p < 0,05$). 16-18 yaş grubu öğrencilerin “Kültür dersi öğretmenim sınıfta

espri yapar” ifadesi için puanı, 12-15 yaş grubu öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir.

“*Kültür dersi öğretmenim beni notla tehdit eder*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmazken ($p=0,063$; $p>0,05$); 16-18 yaş grubu öğrencilerin “*Kültür dersi öğretmenim beni notla tehdit eder*” ifadesi için puanı, 12-15 yaş grubu öğrencilerine göre dikkat çekici düzeyde yüksektir.

Tablo 4.12: Sınıfa Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Kültür	10. Sınıf (n=394)			11. Sınıf (n=150)			Z	P
	\bar{X}	Ss	Medyan	\bar{X}	Ss	Medyan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,18	0,81	3,00	3,17	0,90	3,00	-0,340	0,734
2. Sınıfta espri yapar.	2,50	0,76	2,00	2,47	0,82	2,00	-0,255	0,799
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,52	0,84	2,00	2,49	0,86	2,00	-0,231	0,818
4. Bana güven verir.	2,78	0,92	3,00	2,65	0,90	3,00	-1,440	0,150
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,24	0,86	3,00	3,05	0,91	3,00	-2,282	0,023*
6. Beni notla tehdit eder.	1,75	0,96	1,00	2,01	1,09	2,00	-2,529	0,011*
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,62	0,79	1,00	1,85	1,04	1,50	-1,787	0,074
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,72	0,82	2,00	1,68	0,97	1,00	-1,512	0,131
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	2,76	0,98	3,00	2,61	0,90	3,00	-1,731	0,083
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,66	1,04	3,00	2,43	1,16	2,50	-2,058	0,040*
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,72	0,96	3,00	2,59	1,00	2,00	-1,428	0,153
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	1,55	0,85	1,00	1,76	0,92	2,00	-2,799	0,005**
13. Bana kızdığımda arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,78	0,97	1,00	1,83	0,97	2,00	-0,624	0,532
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	2,78	1,00	3,00	2,72	0,92	3,00	-0,747	0,455
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,25	0,96	2,00	2,27	0,94	2,00	-0,280	0,780
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,44	0,78	1,00	1,53	0,86	1,00	-1,158	0,247

17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	2,42	1,00	2,00	2,37	1,04	2,00	-0,552	0,581
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,16	0,88	3,00	2,81	1,13	3,00	-2,930	0,003**
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,67	0,83	1,00	1,75	0,94	1,00	-0,512	0,609
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,16	0,54	1,00	1,25	0,63	1,00	-1,724	0,085
21. Köreldiğini söyler.	1,43	0,80	1,00	1,70	0,96	1,00	-3,627	0,001**
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,12	0,92	2,00	2,01	0,90	2,00	-1,166	0,244
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,58	0,97	2,00	2,74	1,08	3,00	-1,716	0,086
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,35	0,75	1,00	1,28	0,64	1,00	-0,545	0,586
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	2,93	0,99	3,00	2,64	0,98	3,00	-3,138	0,002**
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	1,55	0,93	1,00	1,89	1,14	1,00	-3,398	0,001**
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,30	0,93	2,00	2,45	1,03	2,00	-1,467	0,142
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,28	0,65	1,00	1,42	0,77	1,00	-2,285	0,022*
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	1,92	0,99	2,00	1,74	0,94	1,00	-2,028	0,043*
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,84	1,01	3,00	2,55	0,99	3,00	-3,052	0,002**
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,57	0,89	1,00	1,67	1,03	1,00	-0,774	0,439
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	2,87	0,89	3,00	2,74	0,89	3,00	-1,450	0,147
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	2,35	1,15	2,00	2,13	1,16	2,00	-2,101	0,036*
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,20	0,26	2,21	2,19	0,26	2,18	-0,058	0,954

Mann Whitney U Test

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

Aşağıdaki sorularda 10. sınıf öğrencilerinin puanı 11. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Kültür dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler”.
- “Kültür dersi öğretmenim öğrenciler arasında ayırım yapmaz”.
- “Kültür dersi öğretmenim yeni bilgiler vermekten mutlu olur”.

- “Kültür dersi öğretmenim öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar”.
- “Kültür dersi öğretmenim ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam”.
- “Kültür dersi öğretmenim çalışılacak ideal bir okul olarak görür”.
- “Kültür dersi öğretmenim sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim”.

Aşağıdaki sorularda 11. sınıf öğrencilerinin puanı 10. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Kültür dersi öğretmenim beni notla tehdit eder”.
- “Kültür dersi öğretmenim benim başarılarımı önemsemez ve görmez”.
- “Kültür dersi öğretmenim köreldiğini söyler”.
- “Kültür dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler”.
- “Kültür dersi öğretmenim okula gelmeyi istemediğini söyler”.

10. sınıf öğrencilerinin kültür dersi öğretmenlerinin kendilerine olan davranışlarından memnun oldukları görülmektedir. Bunun bir nedeni; 10. sınıfların özellikle meslek derslerinin yoğunluğunun fazla olması dolayısıyla kendilerini kültür derslerine daha fazla verdikleri düşünülebilir.

11. sınıflarda ise tam tersi bir durum söz konusu. Kültür dersi öğretmenlerinin davranışlarından hoşnutsuzluk görülmektedir. Bunun nedeni 11. sınıflar hastane uygulamalarına giderek sahada pratik yapmaktadırlar. Bu da öğrencilerin farklı ortamlarda bulunmalarını, teorik bilgilerini sahada göstermelerini ve kendilerine güven duymalarını sağlarken biraz okuldan soğumalarına neden olmuş olabilir.

Kültür dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.13: Okula Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Kültür	Anadolu SML (n=500)			Özel SML (n=44)			Z	P
	\bar{X}	Ss	Medyan	\bar{X}	Ss	Medyan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,15	0,84	3,00	3,45	0,73	4,00	-2,329	0,020*
2. Sınıfta espri yapar.	2,47	0,77	2,00	2,68	0,80	3,00	-1,437	0,151
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,50	0,84	2,00	2,59	0,90	2,50	-0,613	0,540
4. Bana güven verir.	2,74	0,91	3,00	2,77	0,91	3,00	-0,105	0,916
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,20	0,86	3,00	3,02	1,11	3,00	-0,637	0,524
6. Beni notla tehdit eder.	1,80	0,99	1,00	2,00	1,16	1,50	-0,845	0,398
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,68	0,85	1,00	1,80	1,07	1,00	-0,224	0,823
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,67	0,84	1,00	2,14	1,05	2,00	-3,029	0,002**
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	2,72	0,96	3,00	2,64	1,06	3,00	-0,528	0,598
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,57	1,08	3,00	2,89	0,99	3,00	-1,819	0,069
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,68	0,97	3,00	2,70	1,00	3,00	-0,155	0,877
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	1,61	0,87	1,00	1,57	0,90	1,00	-0,537	0,591
13. Bana kızdığımda arkadaşlarımdan önünde beni aşağılar.	1,78	0,97	1,00	1,93	0,99	2,00	-1,101	0,271
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	2,75	0,97	3,00	2,86	1,13	3,00	-0,876	0,381
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,26	0,94	2,00	2,25	1,04	2,00	-0,099	0,921
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,46	0,79	1,00	1,59	0,95	1,00	-0,665	0,506
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	2,39	1,01	2,00	2,61	1,06	2,50	-1,348	0,178
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,07	0,95	3,00	3,02	1,07	3,00	-0,031	0,975
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,71	0,87	1,00	1,50	0,76	1,00	-1,644	0,100
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,19	0,57	1,00	1,18	0,54	1,00	-0,260	0,795
21. Körelendiğini söyler.	1,49	0,84	1,00	1,64	1,04	1,00	-0,573	0,567
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,08	0,90	2,00	2,25	1,10	2,00	-0,754	0,451

23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,66	0,99	3,00	2,23	0,96	2,00	-2,755	0,006**
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,32	0,70	1,00	1,45	0,98	1,00	-0,125	0,900
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	2,84	0,98	3,00	2,91	1,10	3,00	-0,619	0,536
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	1,63	0,99	1,00	1,84	1,16	1,00	-1,051	0,293
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,33	0,95	2,00	2,41	1,11	2,00	-0,421	0,674
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,32	0,69	1,00	1,32	0,71	1,00	-0,027	0,978
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	1,86	0,98	2,00	1,95	0,99	2,00	-0,757	0,449
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,80	0,99	3,00	2,36	1,08	2,00	-2,599	0,009**
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,57	0,91	1,00	1,98	1,15	1,50	-2,447	0,014*
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	2,81	0,89	3,00	3,05	0,94	3,00	-1,753	0,080
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	2,27	1,16	2,00	2,55	1,17	2,50	-1,516	0,130
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,19	0,25	2,18	2,27	0,27	2,28	-2,142	0,032*

Mann Whitney U Test

**p<0,05*

***p<0,01*

Aşağıdaki sorularda Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin puanı Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Kültür dersi öğretmenim bana isimle hitap eder”.
- “Kültür dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar”.
- *Kültür dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder”.*

Aşağıdaki sorularda Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin puanı Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Kültür dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler”.
- “Kültür dersi öğretmenim çalışılacak ideal bir okul olarak görür”.

Özel okullarda öğretmenlerin öğrencilere resmi okullardan farklı yaklaşımları görülmektedir. Nedeninin ekonomik kaygılardan olduğu düşünülmektedir.

Kültür dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, okul türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermektedir ($p < 0,05$). Özel sağlık meslek lisesi öğrencilerinin puanları, Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 4.14: Branşa Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Kültür	Hemşirelik (n=352)			ATT (n=59)			Radyoloji (n=21)			Anestezi Teknikeri (n=112)			χ^2	p
	\bar{X}	Ss	Medyan	\bar{X}	Ss	Medyan	\bar{X}	Ss	Medyan	\bar{X}	Ss	Medyan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,16	0,83	3,00	2,88	0,95	3,00	3,29	0,78	3,00	3,38	0,74	4,00	12,507	0,006**
2. Sınıfta espri yapar.	2,54	0,76	3,00	2,29	0,89	2,00	2,24	0,54	2,00	2,49	0,78	2,00	8,700	0,034*
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,60	0,82	3,00	2,14	0,88	2,00	2,52	0,87	2,00	2,42	0,86	2,00	16,636	0,001**
4. Bana güven verir.	2,80	0,92	3,00	2,34	0,96	2,00	2,86	0,73	3,00	2,79	0,86	3,00	13,247	0,004**
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,26	0,83	3,00	2,78	0,95	3,00	3,43	0,75	4,00	3,13	0,94	3,00	16,403	0,001**
6. Beni notla tehdit eder.	1,78	1,01	1,00	2,17	1,09	2,00	2,05	0,86	2,00	1,72	0,94	1,00	11,527	0,009**
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,61	0,82	1,00	2,19	1,03	2,00	1,71	0,78	2,00	1,64	0,89	1,00	20,409	0,001**
8. Ders anlatırken yalnız ön suralara bakar.	1,64	0,84	1,00	1,98	0,92	2,00	1,71	0,64	2,00	1,79	0,92	2,00	10,864	0,012*
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	2,83	0,93	3,00	2,15	1,01	2,00	2,52	0,87	2,00	2,70	0,97	3,00	24,295	0,001**
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,63	1,10	3,00	2,31	1,05	2,00	2,43	1,12	2,00	2,69	1,00	3,00	5,990	0,112
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,71	0,98	3,00	2,53	1,02	3,00	2,62	0,80	3,00	2,67	0,96	3,00	1,593	0,661
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	1,59	0,85	1,00	1,90	1,08	2,00	1,43	0,51	1,00	1,55	0,84	1,00	4,905	0,179
13. Bana kızdığında arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,72	0,96	1,00	2,22	1,02	2,00	2,14	1,01	2,00	1,74	0,91	1,00	19,102	0,001**
14. Derse katılımımı için bizi cesaretlendirir.	2,79	0,99	3,00	2,41	0,93	2,00	2,71	0,85	3,00	2,88	0,97	3,00	10,214	0,017*
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,26	0,95	2,00	2,19	0,94	2,00	2,10	1,14	2,00	2,29	0,95	2,00	1,432	0,698

16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,40	0,74	1,00	1,75	0,99	1,00	1,43	0,68	1,00	1,54	0,88	1,00	9,430	0,024*
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	2,43	1,01	2,00	2,34	1,06	2,00	2,00	1,00	2,00	2,45	0,98	2,00	4,128	0,248
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,13	0,92	3,00	2,90	1,06	3,00	2,90	0,94	3,00	2,97	1,04	3,00	3,894	0,273
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,67	0,86	1,00	1,97	0,98	2,00	1,62	0,67	2,00	1,64	0,79	1,00	6,099	0,107
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,18	0,56	1,00	1,36	0,80	1,00	1,05	0,22	1,00	1,14	0,44	1,00	5,400	0,145
21. Köreldiğini söyler.	1,45	0,81	1,00	1,86	1,06	1,00	1,48	0,60	1,00	1,49	0,87	1,00	11,592	0,009**
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,09	0,92	2,00	2,15	0,93	2,00	2,10	0,70	2,00	2,07	0,95	2,00	0,589	0,899
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,65	1,00	3,00	2,97	0,96	3,00	2,43	0,93	3,00	2,39	0,98	2,00	13,956	0,003**
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,28	0,66	1,00	1,73	0,96	1,00	1,33	0,48	1,00	1,29	0,74	1,00	24,998	0,001**
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	2,92	0,96	3,00	2,47	1,10	2,00	2,52	0,98	2,00	2,88	0,98	3,00	11,339	0,010*
26. Başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler.	1,60	0,98	1,00	2,12	1,16	2,00	1,76	0,99	1,00	1,54	0,95	1,00	15,950	0,001**
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,38	0,95	2,00	2,20	0,99	2,00	2,33	0,80	2,00	2,28	0,99	2,00	2,635	0,451
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,27	0,64	1,00	1,59	0,91	1,00	1,29	0,64	1,00	1,35	0,67	1,00	11,717	0,008**
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	1,86	0,99	2,00	1,88	1,07	1,00	1,95	0,86	2,00	1,86	0,94	2,00	0,777	0,855
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,87	1,00	3,00	2,32	1,07	2,00	2,52	0,81	3,00	2,70	0,97	3,00	16,123	0,001**
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,50	0,87	1,00	2,12	1,12	2,00	1,38	0,74	1,00	1,68	0,96	1,00	24,936	0,001**
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	2,88	0,87	3,00	2,63	1,05	3,00	2,90	0,70	3,00	2,77	0,90	3,00	3,975	0,264
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	2,39	1,17	2,00	2,17	1,19	2,00	1,90	0,99	2,00	2,13	1,11	2,00	7,352	0,061
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,20	0,24	2,21	2,21	0,33	2,15	2,14	0,17	2,12	2,18	0,26	2,18	3,582	0,310

Kruskal Wallis Test

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Tablo 4.15: Branş Değişkenine Göre Kültür Dersi Öğretmeniyle İlgili İfadelerin Mann Whitney U Testi ile İkili Karşılaştırmaları

	Branş	Branş	Z	P
Bana İsimle Hitap Eder	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyeniği	-2,107	0,035*
		Anestezi Teknisyeniği	-2,389	0,017*
	Acil Tıp Teknisyeniği	Anestezi Teknisyeniği	-3,354	0,001**
Sınıfta espri yapar.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyeniği	-2,415	0,016*
		Radyoloji	-1,903	0,057
Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyeniği	-3,862	0,001**
		Anestezi Teknisyeniği	-1,952	0,051
	Acil Tıp Teknisyeniği	Anestezi Teknisyeniği	-2,109	0,035*
Bana güven verir.	Acil Tıp Teknisyeniği	Hemşirelik	-3,522	0,001**
		Radyoloji	-2,323	0,020*
		Anestezi Teknisyeniği	-3,053	0,002**
Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	Acil Tıp Teknisyeniği	Hemşirelik	-3,833	0,001**
		Radyoloji	-2,741	0,006**
		Anestezi Teknisyeniği	-2,455	0,014*
Beni notla tehdit eder.	Acil Tıp Teknisyeniği	Hemşirelik	-2,879	0,004**
		Anestezi Teknisyeniği	-2,761	0,006**
Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	Acil Tıp Teknisyeniği	Hemşirelik	-4,427	0,001**
		Radyoloji	-1,784	0,074
		Anestezi Teknisyeniği	-3,677	0,001**
Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyeniği	-3,083	0,002**
Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	Acil Tıp Teknisyeniği	Hemşirelik	-4,761	0,001**
		Anestezi Teknisyeniği	-3,364	0,001**
Bana kızdığında arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyeniği	-4,011	0,001**
		Radyoloji	-2,037	0,042*
	Acil Tıp Teknisyeniği	Anestezi Teknisyeniği	-3,127	0,002**
Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	Acil Tıp Teknisyeniği	Hemşirelik	-2,895	0,004**
		Anestezi Teknisyeniği	-2,992	0,003**
Derste soru sormamıza izin vermez.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyeniği	-2,938	0,003**
Körelendiğini söyler.	Acil Tıp Teknisyeniği	Hemşirelik	-3,315	0,001**
		Anestezi Teknisyeniği	-2,531	0,011*
Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyeniği	-2,303	0,021*

olduğunu söyler.	Acil Tıp Teknisyeniği	Anestezi Teknisyeniği	-2,338	0,019*
		Radyoloji	-2,190	0,028*
Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	Acil Tıp Teknisyeniği	Anestezi Teknisyeniği	-3,571	0,001**
		Hemşirelik	-4,712	0,001**
Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	Acil Tıp Teknisyeniği	Anestezi Teknisyeniği	-3,881	0,001**
		Hemşirelik	-2,942	0,003**
		Radyoloji	-1,842	0,065
Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	Acil Tıp Teknisyeniği	Anestezi Teknisyeniği	-2,357	0,018*
		Hemşirelik	-3,630	0,001**
Okula gelmeyi istemediğini söyler.	Acil Tıp Teknisyeniği	Anestezi Teknisyeniği	-3,475	0,001**
		Hemşirelik	-3,282	0,001**
Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	Acil Tıp Teknisyeniği	Hemşirelik	-3,601	0,001**
		Anestezi Teknisyeniği	-2,229	0,026*
Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	Acil Tıp Teknisyeniği	Anestezi Teknisyeniği	-4,751	0,001**
		Hemşirelik	-2,009	0,045*
	Acil Tıp Teknisyeniği	Radyoloji	-2,837	0,005**
		Anestezi Teknisyeniği	-2,677	0,007**
<i>Mann Whitney U Test</i>	<i>*p<0,05</i>	<i>**p<0,01</i>		

“Kültür dersi öğretmenim bana isimle hitap eder” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,006$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, acil tıp teknisyeniği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,035$; $p<0,05$). Hemşirelik ve acil tıp teknisyeniği branşı öğrencilerinin puanları, anestezi teknisyeniği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,017$; $p=0,001$ $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “Kültür dersi öğretmenim bana isimle hitap eder” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Kültür dersi öğretmenim sınıfta espri yapar” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,034$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, acil tıp teknisyeniği branşı öğrencilerine

göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,016$; $p<0,05$). Hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, radyoloji branşı öğrencilerine göre yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmamakla beraber, dikkat çekmektedir ($p=0,057$; $p>0,05$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim sınıfta espri yapar*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,035$ $p<0,05$). Hemşirelik branşı öğrencilerinin puanlarının da anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre düşük olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmamakla beraber, dikkat çekmektedir ($p=0,051$; $p>0,05$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim bana güven verir*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,004$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,001$; $p=0,020$; $p=0,002$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim bana güven verir*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,001$; $p=0,006$; $p=0,014$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında

“*Kültür dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim beni notla tehdit eder*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,009$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,004$; $p=0,006$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim beni notla tehdit eder*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,001$; $p<0,01$). Ayrıca, acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanlarının, radyoloji branşı öğrencilerin puanlarından yüksek olması da istatistiksel olarak anlamlı bulunmamakla birlikte dikkat çekici düzeydedir ($p=0,074$; $p>0,05$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,012$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,002$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Kültür dersi öğretmenim herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,001$; $p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında *“Kültür dersi öğretmenim herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir”* ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Kültür dersi öğretmenim öğrenciler arasında ayırım yapmaz” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Kültür dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımda önünde beni aşağılar” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, acil tıp teknisyenliği ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,001$; $p=0,042$; $p<0,05$). Anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,002$; $p<0,001$). Diğer gruplar arasında *“Kültür dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımda önünde beni aşağılar”* ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Kültür dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,017$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,004$; $p=0,003$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında *“Kültür dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir”* ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim derste soru sormamıza izin vermez*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,024$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,003$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim derste soru sormamıza izin vermez*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim köreldiğini söyler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,009$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,011$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim köreldiğini söyler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,003$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,021$; $p=0,028$; $p=0,001$; $p<0,05$). Ayrıca, hemşirelik branşı öğrencilerinin puanları da anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,019$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim derse geç girmek için bahaneler yaratır*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla

yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim derse geç girmek için bahaneler yaratır*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,009$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,003$; $p<0,01$). Hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, radyoloji branşı öğrencilerine göre yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmamakla beraber, dikkat çekmektedir ($p=0,065$; $p>0,05$). Acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,018$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim okula gelmeyi istemediğini söyler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,008$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı,

hemşirelik branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim okula gelmeyi istemediğini söyler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim çalışılacak ideal bir okul olarak görür*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,001$; $p=0,026$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim çalışılacak ideal bir okul olarak görür*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, acil tıp teknisyenliği ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,001$; $p=0,045$; $p<0,05$). Ayrıca, acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,005$; $p=0,007$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Kültür dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Kültür dersi öğretmenim sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmazken ($p=0,061$; $p>0,05$); Hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre dikkat çekici düzeyde yüksektir.

Kültür dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, branş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.16: Sınıf Mevcuduna Göre Kültür Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Kültür	10-20 Öğrenci (n=39)			≥ 21 Öğrenci (n=505)			Z	p
	\bar{X}	Ss	Medyan	\bar{X}	Ss	Medyan		
1. Bana ismimle hitap eder.	3,28	0,69	3,00	3,17	0,84	3,00	-0,544	0,587
2. Sınıfta espri yapar.	2,44	0,72	2,00	2,50	0,78	2,00	-0,561	0,575
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,38	0,75	2,00	2,52	0,85	2,00	-0,824	0,410
4. Bana güven verir.	2,60	0,75	3,00	2,76	0,92	3,00	-1,207	0,227
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	2,97	0,84	3,00	3,21	0,88	3,00	-1,882	0,060
6. Beni notla tehdit eder.	1,67	0,87	1,00	1,83	1,01	1,00	-0,768	0,443
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,79	0,86	2,00	1,68	0,87	1,00	-1,075	0,282
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,46	0,68	1,00	1,73	0,87	2,00	-1,780	0,075
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	2,59	0,94	3,00	2,72	0,97	3,00	-0,788	0,431
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,64	1,11	3,00	2,59	1,08	3,00	-0,276	0,782
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,41	0,94	2,00	2,70	0,97	3,00	-1,761	0,078
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	1,77	0,87	2,00	1,60	0,87	1,00	-1,564	0,118
13. Bana kızdığında arkadaşlarımla öntünde beni aşağılar.	1,82	0,85	2,00	1,79	0,98	1,00	-0,615	0,539
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	2,59	0,97	3,00	2,78	0,98	3,00	-1,129	0,259
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,38	0,96	2,00	2,25	0,98	2,00	-0,920	0,358
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,41	0,72	1,00	1,47	0,81	1,00	-0,231	0,817
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	2,10	1,02	2,00	2,43	1,01	2,00	-1,986	0,047*
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	2,59	1,07	3,00	3,10	0,95	3,00	-2,996	0,003**
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,69	0,80	2,00	1,69	0,87	1,00	-0,239	0,811
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,23	0,63	1,00	1,18	0,56	1,00	-0,634	0,526
21. Körelendiğini söyler.	1,59	0,82	1,00	1,50	0,86	1,00	-1,286	0,198
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	1,95	0,92	2,00	2,10	0,92	2,00	-1,086	0,278
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,51	1,02	2,00	2,63	0,99	3,00	-0,675	0,499
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,23	0,58	1,00	1,34	0,73	1,00	-0,697	0,486
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	2,62	0,94	3,00	2,87	0,99	3,00	-1,643	0,100

26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağı söyler.	1,74	1,04	1,00	1,64	1,00	1,00	-0,713	0,476
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,08	0,84	2,00	2,36	0,97	2,00	-1,792	0,073
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,49	0,79	1,00	1,31	0,68	1,00	-1,969	0,049*
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	1,54	0,76	1,00	1,89	0,99	2,00	-2,088	0,037*
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,49	0,97	3,00	2,78	1,01	3,00	-1,791	0,073
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,51	0,85	1,00	1,61	0,94	1,00	-0,335	0,737
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	2,56	0,91	3,00	2,85	0,89	3,00	-1,867	0,062
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	2,08	1,11	2,00	2,31	1,16	2,00	-1,244	0,213
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,09	0,25	2,12	2,20	0,26	2,21	-2,665	0,062

Mann Whitney U Test

**p<0,05*

***p<0,01*

Aşağıdaki sorularda sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan sınıflardaki öğrencilerin puanı sınıf mevcudu 10-20 arasında olan sınıflardaki öğrencilerinkine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Kültür dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir”.
- “Kültür dersi öğretmenim yeni bilgiler vermekten mutlu olur”.
- “Kültür dersi öğretmenim ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam”.

Aşağıdaki soruda sınıf mevcudu 10-20 arasında olan sınıflardaki öğrencilerin puanı sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan sınıflardaki öğrencilerinkine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Kültür dersi öğretmenim okula gelmeyi istemediğini söyler”.

Sınıf mevcudu fazla olan öğrencilerin kültür dersi öğretmenlerinin kendilerine olan davranışlarından hoşnut oldukları düşünülmektedir. Az olan sınıflarda ise aksi bir durum söz konusudur.

Kültür dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, sınıf mevcudu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$)

4.1.4 Meslek Dersi Öğretmenlerine İlişkin Verilen Cevapların Tanımlayıcı Özelliklere Göre Değerlendirilmesi

Tablo 4.17: Cinsiyete Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Meslek	Kız (n=453)			Erkek (n=91)			Z	p
	\bar{X}	SS	Medyan	\bar{X}	SS	Medyan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,26	0,81	3,00	3,59	0,68	4,00	-3,927	0,001**
2. Sınıfta espri yapar.	2,51	0,83	2,00	2,41	0,92	2,00	-1,065	0,287
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,66	0,90	3,00	2,76	0,86	3,00	-0,994	0,320
4. Bana güven verir.	3,02	0,94	3,00	2,90	0,98	3,00	-1,015	0,310
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,23	0,85	3,00	3,19	0,98	3,00	-0,022	0,983
6. Beni notla tehdit eder.	1,75	0,98	1,00	1,71	0,95	1,00	-0,212	0,832
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,53	0,82	1,00	1,54	0,85	1,00	-0,095	0,924
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,59	0,79	1,00	1,75	0,93	1,00	-1,336	0,182
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	3,02	0,95	3,00	3,05	0,99	3,00	-0,502	0,616
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,64	1,10	3,00	2,93	1,12	3,00	-2,401	0,016*
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,81	0,95	3,00	3,00	0,84	3,00	-1,651	0,099
12. Benim başarılarımı önemsemeyiz ve görmez.	1,53	0,82	1,00	1,67	1,05	1,00	-0,413	0,680
13. Bana kızdığımda arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,68	0,96	1,00	1,85	0,93	2,00	-2,186	0,029*
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	2,96	0,94	3,00	2,98	0,98	3,00	-0,260	0,795
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,41	0,99	2,00	2,58	1,08	3,00	-1,563	0,118
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,45	0,81	1,00	1,54	0,86	1,00	-1,040	0,298
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	3,35	0,82	4,00	2,97	0,97	3,00	-3,741	0,001**
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,30	0,89	4,00	3,27	0,84	3,00	-0,547	0,584
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırından alır.	1,68	0,93	1,00	1,74	0,92	1,00	-0,768	0,442
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,15	0,55	1,00	1,32	0,77	1,00	-2,705	0,007**
21. Köreldiğini söyler.	1,46	0,84	1,00	1,64	0,90	1,00	-2,103	0,035*
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,24	0,97	2,00	2,32	1,04	2,00	-0,606	0,545

23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,57	1,03	2,00	2,21	0,95	2,00	-3,049	0,002**
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,24	0,60	1,00	1,46	0,91	1,00	-2,184	0,029*
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	3,05	0,98	3,00	3,14	0,93	3,00	-0,701	0,483
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	1,48	0,88	1,00	1,68	1,07	1,00	-1,404	0,160
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,91	1,01	3,00	2,73	1,07	3,00	-1,478	0,139
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,33	0,77	1,00	1,37	0,81	1,00	-0,546	0,585
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	2,09	1,11	2,00	2,13	1,19	2,00	-0,078	0,938
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,96	1,02	3,00	2,88	1,03	3,00	-0,707	0,480
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,46	0,89	1,00	1,73	1,04	1,00	-2,631	0,009**
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	3,14	0,85	3,00	3,11	0,97	3,00	-0,185	0,853
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	3,09	1,11	4,00	3,22	0,99	4,00	-0,834	0,404
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,32	0,24	2,33	2,37	0,29	2,39	-1,798	0,072

Mann Whitney U Test

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

Aşağıdaki sorularda erkek öğrencilerin puanı kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Meslek dersi öğretmenim bana ismimle hitap eder”.
- “Meslek dersi öğretmenim öğrenciler arasında ayırım yapmaz”.
- “Meslek dersi öğretmenim derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler”.
- “Meslek dersi öğretmenim köreldiğini söyler”.
- “Meslek dersi öğretmenim derse geç girmek için bahaneler yaratır”.
- “Meslek dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder”.

Aşağıdaki sorularda kız öğrencilerin puanı erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Meslek dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir”.

- “Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler”

Sınıflarda erkek öğrencilerin sayısının az olmasından dolayı ismen tanımakta zorluk çekmedikleri görülmektedir. Ayrıca sınıflarda eğitim açısından cinsiyet farklılığının da olmadığı görülmektedir. Bununla beraber ergenlik döneminde olan öğrencilerin hassasiyetleri konusunda, meslek dersi öğretmenlerinden anlayış görmediklerini düşündükleri anlaşılmaktadır. Ayrıca erkek öğrenciler, meslek dersleri öğretmenlerinin isteksiz olduklarını düşündükleri anlamına da gelebilecek ifadeler görülmektedir.

Kız öğrencilerin, meslek dersi öğretmenlerinin kendileri hakkında, ilgisiz olmaları dışında sorunları görülmemektedir.

Meslek dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.18: Yaşa Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Meslek	12-15 yaş (n=65)			16-18 Yaş (n=479)			Z	p
	\bar{X}	SS	Medyan	\bar{X}	SS	Medyan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,29	0,79	3,00	3,32	0,80	3,00	-0,354	0,723
2. Sınıfta espri yapar.	2,20	0,75	2,00	2,53	0,85	3,00	-3,045	0,002**
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,55	0,92	2,00	2,69	0,89	3,00	-1,260	0,208
4. Bana güven verir.	2,92	0,94	3,00	3,01	0,95	3,00	-0,744	0,457
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,35	0,84	4,00	3,21	0,88	3,00	-1,339	0,180
6. Beni notla tehdit eder.	1,65	1,07	1,00	1,76	0,96	1,00	-1,529	0,126
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,51	0,85	1,00	1,54	0,82	1,00	-0,508	0,611
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,58	0,75	1,00	1,62	0,83	1,00	-0,003	0,997
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	2,97	0,98	3,00	3,03	0,95	3,00	-0,481	0,630
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,58	1,14	2,00	2,70	1,11	3,00	-0,779	0,436

11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,75	0,90	3,00	2,86	0,94	3,00	-0,885	0,376
12. Benim başarılarımı önemsemeyiz ve görmez.	1,72	0,99	1,00	1,53	0,85	1,00	-1,595	0,111
13. Bana kızdığında arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,78	0,94	1,00	1,69	0,95	1,00	-0,963	0,336
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	3,06	0,93	3,00	2,95	0,95	3,00	-0,885	0,376
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,60	0,95	3,00	2,41	1,01	2,00	-1,498	0,134
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,66	0,97	1,00	1,44	0,79	1,00	-1,796	0,072
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	3,12	0,91	3,00	3,31	0,85	4,00	-1,740	0,082
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,29	0,84	3,00	3,29	0,89	4,00	-0,234	0,815
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,72	0,89	1,00	1,68	0,94	1,00	-0,683	0,495
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,22	0,65	1,00	1,18	0,59	1,00	-0,471	0,638
21. Köreldiğini söyler.	1,48	0,81	1,00	1,49	0,86	1,00	-0,058	0,954
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,34	0,96	2,00	2,24	0,99	2,00	-0,883	0,378
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,58	0,98	3,00	2,50	1,03	2,00	-0,693	0,488
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,26	0,67	1,00	1,28	0,67	1,00	-0,243	0,808
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	3,15	1,02	3,00	3,06	0,97	3,00	-1,034	0,301
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	1,51	0,90	1,00	1,52	0,92	1,00	-0,039	0,969
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,91	0,96	3,00	2,87	1,03	3,00	-0,176	0,860
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,29	0,70	1,00	1,34	0,78	1,00	-0,352	0,725
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	1,89	0,99	2,00	2,13	1,14	2,00	-1,431	0,152
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,72	0,99	3,00	2,97	1,02	3,00	-2,076	0,038*
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,48	0,90	1,00	1,51	0,93	1,00	-0,375	0,708
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	3,12	0,86	3,00	3,14	0,88	3,00	-0,223	0,823
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	3,15	1,08	4,00	3,10	1,10	4,00	-0,360	0,719
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,31	0,25	2,33	2,33	0,25	2,33	-0,562	0,574

Mann Whitney U Test

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Aşağıdaki sorularda 16-18 yaş grubundaki öğrencilerin puanı 12-15 yaş grubundaki öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Meslek dersi öğretmenim sınıfta espri yapar”.
- “Meslek dersi öğretmenim çalışılacak ideal bir okul olarak görür”.

Yaş değişkenine göre küçük yaşta olanların öğretmenleri ile iletişimlerinin iyi olmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin de bu konuda onları destekleyerek soru sormaları cesaretlendirilebilir. Yaşça büyük olan öğrencilerin iletişim yetersizliği görülmemektedir.

Meslek dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.19: Sınıfa Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Meslek	10. Sınıf (n=394)			11. Sınıf (n=150)			Z	p
	\bar{X}	SS	Medyan	\bar{X}	SS	Medyan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,30	0,79	3,00	3,37	0,80	4,00	-1,075	0,282
2. Sınıfta espri yapar.	2,52	0,84	2,00	2,42	0,85	2,00	-1,251	0,211
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,65	0,88	3,00	2,73	0,92	3,00	-1,030	0,303
4. Bana güven verir.	3,01	0,93	3,00	2,97	0,99	3,00	-0,148	0,883
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,25	0,88	3,00	3,17	0,86	3,00	-1,142	0,254
6. Beni notla tehdit eder.	1,69	0,94	1,00	1,89	1,04	2,00	-2,143	0,032*
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,50	0,78	1,00	1,63	0,91	1,00	-1,303	0,193
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,64	0,80	1,00	1,55	0,86	1,00	-2,011	0,044*
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	3,04	0,93	3,00	2,99	1,02	3,00	-0,327	0,743
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,74	1,07	3,00	2,55	1,19	3,00	-1,605	0,109
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,85	0,89	3,00	2,83	1,03	3,00	-0,010	0,992
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	1,48	0,80	1,00	1,73	1,00	1,00	-2,665	0,008**
13. Bana kızdığımda arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,63	0,89	1,00	1,90	1,07	1,50	-2,552	0,011*

14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	3,06	0,92	3,00	2,72	0,98	3,00	-3,752	0,001**
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,47	0,98	2,00	2,35	1,07	2,00	-1,382	0,167
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,43	0,78	1,00	1,57	0,89	1,00	-1,881	0,060
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	3,38	0,81	4,00	3,05	0,95	3,00	-3,869	0,001**
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,40	0,78	4,00	3,00	1,06	3,00	-3,852	0,001**
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,61	0,88	1,00	1,88	1,04	2,00	-2,728	0,006**
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,19	0,62	1,00	1,17	0,55	1,00	-0,039	0,969
21. Köreldiğini söyler.	1,44	0,80	1,00	1,64	0,96	1,00	-2,604	0,009**
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,31	0,98	2,00	2,10	0,98	2,00	-2,358	0,018*
23. Öğrencilerin derlerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,45	0,99	2,00	2,68	1,11	3,00	-2,246	0,025*
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,26	0,63	1,00	1,32	0,76	1,00	-0,381	0,704
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	3,19	0,91	3,00	2,75	1,06	3,00	-4,494	0,001**
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	1,44	0,84	1,00	1,71	1,08	1,00	-2,341	0,019*
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,88	0,99	3,00	2,87	1,11	3,00	-0,266	0,790
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,28	0,69	1,00	1,48	0,95	1,00	-1,975	0,048*
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	2,22	1,13	2,00	1,79	1,04	1,00	-4,128	0,001**
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	3,05	0,98	3,00	2,67	1,07	3,00	-3,744	0,001**
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,45	0,87	1,00	1,65	1,03	1,00	-2,408	0,016*
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	3,20	0,84	3,00	2,95	0,92	3,00	-2,946	0,003**
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	3,11	1,07	4,00	3,11	1,15	4,00	-0,352	0,725
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,33	0,25	2,33	2,31	0,26	2,33	-0,950	0,342

Mann Whitney U Test

* $p < 0,05$ ** $p < 0,01$

Aşağıdaki sorularda 10. sınıf öğrencilerinin puanı 11. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Meslek dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar”.
- “Meslek dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir”.
- “Meslek dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir”.
- “Meslek dersi öğretmenim yeni bilgiler vermekten mutlu olur”.
- “Meslek dersi öğretmenim derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır”.
- “Meslek dersi öğretmenim öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar”.
- “Meslek dersi öğretmenim ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam”.
- “Meslek dersi öğretmenim çalışılacak ideal bir okul olarak görür”.
- “Meslek dersi öğretmenim dersi güncel örnekler vererek anlatır”.

Aşağıdaki sorularda 11. sınıf öğrencilerinin puanı 10. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Meslek dersi öğretmenim beni notla tehdit eder”.
- “Meslek dersi öğretmenim benim başarılarımı önemsemez ve görmez”.
- “Meslek dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımdan önünde beni aşağılar”.
- “Meslek dersi öğretmenim öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır”.
- Meslek dersi öğretmenim köreldiğini söyler”.
- “Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler”.
- “Meslek dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler”.
- “Meslek dersi öğretmenim okula gelmeyi istemediğini söyler”.
- “Meslek dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder”.

10. sınıf öğrencileri meslek derslerinin uygulamalarını okullardaki teknik odalarda ve sınıflarda araç gereçlerle yapmaktadırlar. Öğrendikleri herşey onlar için olağanüstü ve bunları öğreten öğretmenleri de onların gözünde bilgili, deneyimli, öğrenmeleri için her yolu deneyen kişilerdir. 11. sınıflar ise okuldaki uygulamalarını sahada yani

hastanede yapmaktadırlar. Alanlarında farklı uzmanlık gösteren müstakbel meslektaşları ile çalışma ortamında bulunmak farklı deneyimler kazanmalarını sağlar. Özgüvenleri en üst seviyededir. Okula geldiklerinde ise tekrar öğrenci olmak bireyi ikilemede bırakarak çelişkili davranışlar sergilemesine neden olmaktadır. Meslek dersleri öğretmenleri bu durumları bildiği için, ergenlik dönemini de dikkate alarak dengenin korunması adına gerekenleri yapmaktadırlar.

Meslek dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.20: Okula Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Meslek	Anadolu SML (n=500)			Özel SML (n=44)			Z	p
	\bar{X}	SS	Medyan	\bar{X}	SS	Medyan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,31	0,79	3,00	3,36	0,87	4,00	-0,717	0,473
2. Sınıfta espri yapar.	2,50	0,84	2,00	2,36	0,92	2,00	-1,162	0,245
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,70	0,88	3,00	2,39	0,97	2,00	-2,142	0,032*
4. Bana güven verir.	2,99	0,95	3,00	3,07	0,93	3,00	-0,485	0,628
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,23	0,86	3,00	3,23	1,01	4,00	-0,498	0,619
6. Beni notla tehdit eder.	1,76	0,98	1,00	1,57	0,93	1,00	-1,449	0,147
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,55	0,82	1,00	1,34	0,83	1,00	-2,403	0,016*
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,58	0,79	1,00	2,00	1,01	2,00	-2,962	0,003**
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	3,03	0,95	3,00	2,93	1,07	3,00	-0,459	0,646
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,68	1,10	3,00	2,84	1,18	3,00	-1,034	0,301
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,84	0,93	3,00	2,86	0,93	3,00	-0,052	0,958
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	1,56	0,87	1,00	1,43	0,82	1,00	-1,185	0,236
13. Bana kızdığımda arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,71	0,95	1,00	1,66	0,99	1,00	-0,439	0,661
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	2,94	0,95	3,00	3,23	0,96	4,00	-2,089	0,037*
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,45	1,00	2,00	2,25	1,04	2,00	-1,264	0,206

16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,45	0,80	1,00	1,66	0,99	1,00	-1,313	0,189
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	3,31	0,85	4,00	3,07	0,97	3,00	-1,593	0,111
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,31	0,86	4,00	3,14	1,09	4,00	-0,560	0,575
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,68	0,92	1,00	1,73	1,09	1,00	-0,349	0,727
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,18	0,61	1,00	1,18	0,50	1,00	-0,603	0,546
21. Köreldiğini söyler.	1,50	0,85	1,00	1,43	0,90	1,00	-1,042	0,297
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,25	0,98	2,00	2,36	1,06	2,00	-0,604	0,546
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,54	1,03	2,00	2,20	0,88	2,00	-2,113	0,035*
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,27	0,65	1,00	1,34	0,83	1,00	-0,140	0,889
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	3,08	0,97	3,00	2,98	0,98	3,00	-0,735	0,462
26. Başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler.	1,50	0,91	1,00	1,73	0,99	1,00	-2,164	0,030*
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,87	1,02	3,00	2,93	1,04	3,00	-0,421	0,673
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,34	0,77	1,00	1,32	0,80	1,00	-0,564	0,573
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	2,08	1,12	2,00	2,30	1,09	2,00	-1,425	0,154
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,97	1,01	3,00	2,64	1,06	3,00	-2,107	0,035*
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,49	0,91	1,00	1,71	1,05	1,00	-1,582	0,114
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	3,15	0,85	3,00	2,95	1,08	3,00	-0,874	0,382
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	3,07	1,11	4,00	3,50	0,79	4,00	-2,348	0,019*
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,19	0,26	2,18	2,27	0,27	2,28	-0,323	0,746

Mann Whitney U Test

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

Aşağıdaki sorularda Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin puanı Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Meslek dersi öğretmenim bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur”.
- “Meslek dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır”.

- “Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler”.
- “Meslek dersi öğretmenim çalışılacak ideal bir okul olarak görür”.

Aşağıdaki sorularda Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin puanı Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Meslek dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar”.
- “Meslek dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir”.
- “Meslek dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler”.
- “Meslek dersi öğretmenim sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim”.

Özel liselerde öğretmenlerin öğrenci ile iletişiminin iyi olması beklenmektedir. Bu nedenle öğretmen öğrenciyi derse çekebilmek için gayret sarf eder. Ama öğrencinin kapasitesi belli düzeydedir. Bu da öğretmenlerde bıkkınlık doğurabilir.

Resmi liselerde ise öğrenci belli seviye ve düzeyde gelmiştir. Öğretmen eğer kendini bilimsel olarak geliştiremez ise verdiği bilgiler günün şartlarına uyum sağlamadığı için bıkkınlık ortaya çıkabilir.

Meslek dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, okul türü değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.21: Branşa Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Meslek	Hemşirelik (n=352)			ATT (n=59)			Radyoloji (n=21)			Anestezi Teknikeri (n=112)			χ^2	p
	\bar{X}	SS	Med-yan	\bar{X}	SS	Med-yan	\bar{X}	SS	Med-yan	\bar{X}	SS	Med-yan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,23	0,80	3,00	3,31	0,84	4,00	3,48	0,68	4,00	3,55	0,72	4,00	17,470	0,001**
2. Sınıfta espri yapar.	2,50	0,81	2,00	2,27	0,89	2,00	1,95	0,80	2,00	2,69	0,86	3,00	16,394	0,001**
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,63	0,86	3,00	2,53	0,86	2,00	2,52	0,81	2,00	2,90	0,99	3,00	10,891	0,012*
4. Bana güven verir.	2,95	0,98	3,00	2,81	0,92	3,00	2,95	0,74	3,00	3,26	0,85	3,00	12,727	0,005**

5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	3,23	0,86	3,00	2,93	0,93	3,00	3,52	0,81	4,00	3,31	0,85	4,00	11,566	0,009**
6. Beni notla tehdit eder.	1,74	0,96	1,00	2,32	1,20	2,00	1,52	0,60	1,00	1,51	0,79	1,00	21,752	0,001**
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,55	0,82	1,00	1,86	0,97	2,00	1,29	0,46	1,00	1,38	0,74	1,00	16,692	0,001**
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,60	0,80	1,00	1,92	0,92	2,00	1,33	0,48	1,00	1,55	0,83	1,00	11,347	0,009**
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	3,03	0,94	3,00	2,68	1,09	3,00	2,71	0,72	3,00	3,24	0,92	4,00	16,483	0,001**
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,70	1,09	3,00	2,42	1,15	2,00	2,48	1,17	2,00	2,82	1,12	3,00	5,723	0,126
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,78	0,96	3,00	2,63	0,87	3,00	3,00	0,71	3,00	3,12	0,85	3,00	14,464	0,002**
12. Benim başarılarımı önemsemmez ve görmez.	1,55	0,86	1,00	1,78	1,00	1,00	1,52	0,60	1,00	1,45	0,84	1,00	7,117	0,068
13. Bana kızdığımda arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,69	0,98	1,00	2,05	0,94	2,00	1,62	0,97	1,00	1,57	0,85	1,00	13,696	0,003**
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	2,97	0,96	3,00	2,66	1,01	3,00	3,00	0,77	3,00	3,12	0,90	3,00	8,425	0,038*
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,41	0,99	2,00	2,37	1,05	2,00	2,38	0,92	2,00	2,55	1,05	3,00	1,846	0,605
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,44	0,77	1,00	1,73	0,94	1,00	1,33	0,73	1,00	1,46	0,89	1,00	8,147	0,043*
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	3,39	0,84	4,00	3,15	0,96	3,00	3,10	0,83	3,00	3,09	0,84	3,00	16,940	0,001**
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	3,32	0,87	4,00	3,08	0,97	3,00	3,52	0,51	4,00	3,27	0,90	4,00	4,187	0,242
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,71	0,96	1,00	1,85	0,91	2,00	1,76	1,00	1,00	1,52	0,84	1,00	7,821	0,049*
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,15	0,56	1,00	1,44	0,97	1,00	1,10	0,30	1,00	1,16	0,48	1,00	8,435	0,038*
21. Köreldiğini söyler.	1,46	0,81	1,00	1,86	1,04	2,00	1,43	0,68	1,00	1,41	0,85	1,00	14,312	0,003**
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	2,24	1,00	2,00	2,32	0,94	2,00	2,14	0,96	2,00	2,29	0,97	2,00	0,794	0,851
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,55	1,03	2,00	2,92	1,00	3,00	2,10	0,83	2,00	2,27	0,98	2,00	18,982	0,001**
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,22	0,58	1,00	1,61	0,91	1,00	1,33	0,66	1,00	1,28	0,74	1,00	20,751	0,001**
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	3,10	0,96	3,00	2,90	1,06	3,00	2,86	1,01	3,00	3,09	0,94	3,00	2,996	0,392
26. Başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler.	1,47	0,88	1,00	2,00	1,16	2,00	1,33	0,66	1,00	1,45	0,87	1,00	17,172	0,001**
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,85	1,01	3,00	2,95	1,14	3,00	2,71	0,85	3,00	2,96	1,04	3,00	2,588	0,460
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,31	0,75	1,00	1,53	0,94	1,00	1,43	0,81	1,00	1,30	0,76	1,00	5,262	0,154
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	2,05	1,11	2,00	2,12	1,23	2,00	2,43	1,16	2,00	2,18	1,08	2,00	3,566	0,312

30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	3,04	1,02	3,00	2,61	1,07	3,00	2,52	1,03	3,00	2,91	0,94	3,00	14,118	0,003**
31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,44	0,88	1,00	1,76	1,06	1,00	1,29	0,78	1,00	1,61	0,97	1,00	10,535	0,015*
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	3,17	0,83	3,00	3,05	0,99	3,00	3,14	0,96	3,00	3,06	0,93	3,00	0,913	0,822
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	3,00	1,14	3,00	3,03	1,19	4,00	2,76	1,00	3,00	3,54	0,77	4,00	23,422	0,001**
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,31	0,25	2,33	2,37	0,31	2,33	2,22	0,22	2,30	2,36	0,24	2,36	6,259	0,100

Kruskal Wallis Test

* $p < 0,05$

** $p < 0,01$

Tablo 4.22: Branş Değişkenine Göre Meslek Dersi Öğretmeni ile İlgili İfadelerin Mann Whitney U Testi ile İkili Karşılaştırmaları

	Branş	Branş	Z	p
Bana İsmimle Hitap Eder	Anestezi Teknisyenliği	Hemşirelik	-4,109	0,001**
		Acil Tıp Teknisyenliği	-2,010	0,044*
Sınıfta espri yapar.	Hemşirelik	Radyoloji	-2,743	0,006**
		Hemşirelik	-2,075	0,038*
	Anestezi Teknisyenliği	Acil Tıp Teknisyenliği	-2,739	0,006**
		Radyoloji	-3,302	0,001**
Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	Acil Tıp Teknisyenliği	Hemşirelik	-2,791	0,005**
		Anestezi Teknisyenliği	-2,565	0,010*
	Radyoloji	Anestezi Teknisyenliği	-1,853	0,064
Bana güven verir.	Anestezi Teknisyenliği	Hemşirelik	-2,960	0,003**
		Acil Tıp Teknisyenliği	-3,238	0,001**
	Radyoloji	-1,948	0,051	
Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	Acil Tıp Teknisyenliği	Hemşirelik	-2,465	0,014*
		Radyoloji	-2,780	0,005**
	Anestezi Teknisyenliği	-2,805	0,005**	
Beni notla tehdit eder.	Hemşirelik	Anestezi Teknisyenliği	-2,065	0,039*
		Hemşirelik	-3,671	0,001**
	Acil Tıp Teknisyenliği	Radyoloji	-2,547	0,011*
		Anestezi Teknisyenliği	-4,509	0,001**

	Hemşirelik	Anestezi Teknisyenliği	-2,268	0,023*
Öğretmekten bıkmış gibi davranır.		Hemşirelik	-2,700	0,007**
	Acil Tıp Teknisyenliği	Radyoloji	-2,472	0,013*
		Anestezi Teknisyenliği	-3,891	0,001**
Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	Hemşirelik		-2,751	0,006**
	Acil Tıp Teknisyenliği	Radyoloji	-2,613	0,009**
		Anestezi Teknisyenliği	-2,847	0,004**
Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyenliği	-2,354	0,019*
		Radyoloji	-1,899	0,058
	Anestezi Teknisyenliği	Hemşirelik	-2,254	0,024*
Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.		Acil Tıp Teknisyenliği	-3,327	0,001**
		Radyoloji	-2,957	0,003**
	Anestezi Teknisyenliği	Hemşirelik	-3,149	0,002**
Bana kızdığında arkadaşlarımın önünde beni aşağılar.		Acil Tıp Teknisyenliği	-3,423	0,001**
		Hemşirelik	-3,256	0,001**
		Radyoloji	-2,001	0,045*
Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.		Anestezi Teknisyenliği	-3,561	0,001**
	Acil Tıp Teknisyenliği	Hemşirelik	-2,225	0,026*
		Anestezi Teknisyenliği	-2,871	0,004**
Derste soru sormamıza izin vermez.	Acil Tıp Teknisyenliği	Hemşirelik	-2,493	0,013*
		Radyoloji	-1,851	0,064
		Anestezi Teknisyenliği	-2,432	0,015*
Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyenliği	-1,838	0,066
		Radyoloji	-1,845	0,065
		Anestezi Teknisyenliği	-3,769	0,001**
Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	Anestezi Teknisyenliği	Hemşirelik	-1,950	0,051
		Acil Tıp Teknisyenliği	-2,770	0,006**
Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyenliği	-2,860	0,004**
	Acil Tıp Teknisyenliği	Hemşirelik	-3,277	0,001**
Köreltiğini söyler.		Anestezi Teknisyenliği	-3,507	0,001**
	Hemşirelik	Radyoloji	-1,857	0,063
Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.		Anestezi Teknisyenliği	-2,496	0,013*
	Acil Tıp Teknisyenliği	Hemşirelik	-2,556	0,011*
		Radyoloji	-3,164	0,002**

		Anestezi Teknisyenliği	-3,905	0,001**
Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	Acil Tıp Teknisyenliği	Hemşirelik	-4,442	0,001**
		Anestezi Teknisyenliği	-3,314	0,001**
Başka bir okulda daha verimli çalışılacağı söyler.	Acil Tıp Teknisyenliği	Hemşirelik	-3,926	0,001**
		Radyoloji	-2,366	0,018*
		Anestezi Teknisyenliği	-3,385	0,001**
Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyenliği	-2,981	0,003**
		Radyoloji	-2,316	0,021*
Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	Hemşirelik	Acil Tıp Teknisyenliği	-2,569	0,010*
		Anestezi Teknisyenliği	-1,941	0,052
		Acil Tıp Teknisyenliği	Radyoloji	-2,091
Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	Anestezi Teknisyenliği	Hemşirelik	-4,451	0,001**
		Acil Tıp Teknisyenliği	-2,774	0,006**
		Radyoloji	-3,802	0,001**
Mann Whitney U Test	*p<0,05	**p<0,0		

“Meslek dersi öğretmenim bana isimle hitap eder” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır (p=0,001; p<0,01). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir (p=0,001; p=0,044; p<0,05). Diğer gruplar arasında “Meslek dersi öğretmenim bana isimle hitap eder” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır (p>0,05).

“Meslek dersi öğretmenim sınıfta espri yapar” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır (p=0,001; p<0,01). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, radyoloji branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir (p=0,006; p<0,01). Anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, acil tıp teknisyenliği ve radyoloji branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir (p=0,038; p=0,006;

$p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim sınıfta espri yapar*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,012$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,005$; $p=0,010$ $p<0,05$). Radyoloji branşı öğrencilerinin puanlarının da anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre düşük olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmamakla beraber, dikkat çekmektedir ($p=0,064$; $p>0,05$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim bana güven verir*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,005$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,003$; $p=0,001$; $p<0,05$). Radyoloji branşı öğrencilerinin puanlarının da anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre düşük olması istatistiksel olarak anlamlı bulunmamakla beraber, dikkat çekmektedir ($p=0,051$; $p>0,05$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim bana güven verir*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,009$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,014$; $p=0,005$; $p=0,005$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında

“*Meslek dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim beni notla tehdit eder*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,011$; $p=0,001$; $p<0,05$). Hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,039$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim beni notla tehdit eder*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,007$; $p=0,013$; $p=0,001$; $p<0,05$). Hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,023$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,010$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,006$; $p=0,009$; $p=0,004$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Meslek dersi öğretmenim herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,019$; $p<0,05$); radyoloji branşı öğrencilerine göre yüksek olması dikkat çekicidir ($p=0,058$; $p>0,05$). Anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,024$; $p=0,001$; $p=0,003$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında *“Meslek dersi öğretmenim herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir”* ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Meslek dersi öğretmenim ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,002$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,002$; $p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında *“Meslek dersi öğretmenim ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir”* ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Meslek dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımda önünde beni aşağılar” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,003$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,001$; $p=0,045$; $p=0,001$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında *“Meslek dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımda önünde beni aşağılar”* ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,038$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüktür ($p=0,026$; $p=0,004$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim derste soru sormamıza izin vermez*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,043$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşükken ($p=0,013$; $p=0,015$; $p<0,05$). radyoloji branşı öğrencilerine göre yüksek olması dikkat çekicidir ($p=0,064$; $p>0,05$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim derste soru sormamıza izin vermez*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksekken ($p=0,001$; $p<0,01$); acil tıp teknisyenliği ve radyoloji branşı öğrencilerine göre yüksek olması dikkat çekicidir ($p=0,066$; $p=0,065$; $p>0,05$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,049$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı,

acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşükken ($p=0,001$; $p<0,01$); hemşirelik branşı öğrencilerine göre düşük olması dikkat çekicidir ($p=0,051$; $p>0,05$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,038$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknikerliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,004$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim köreldiğini söyler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,003$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim köreldiğini söyler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksekken ($p=0,013$; $p<0,05$); radyoloji branşı öğrencilerinin puanına göre yüksek olması dikkat çekicidir ($p=0,063$; $p>0,05$). Ayrıca, acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanları da, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,011$; $p=0,002$; $p=0,001$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında

“*Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim derse geç girmek için bahaneler yaratır*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim derse geç girmek için bahaneler yaratır*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, radyoloji ve anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,018$; $p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“*Meslek dersi öğretmenim çalışılacak ideal bir okul olarak görür*” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,003$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, acil tıp teknisyenliği ve radyoloji branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,003$; $p=0,021$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “*Meslek dersi öğretmenim çalışılacak ideal bir okul olarak görür*” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Meslek dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,015$; $p<0,05$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; hemşirelik branşı öğrencilerinin puanı, acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde düşüken ($p=0,010$; $p<0,05$); anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanlarına göre düşük olması dikkat çekicidir ($p=0,052$; $p>0,05$). Ayrıca, acil tıp teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, radyoloji branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,037$; $p<0,05$). Diğer gruplar arasında “Meslek dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

“Meslek dersi öğretmenim sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim” ifadesinin aritmetik ortalamaları arasında branşa göre istatistiksel olarak ileri düzeyde anlamlı farklılık saptanmıştır ($p=0,001$; $p<0,01$). Farklılığı yaratan grubu belirlemek amacıyla yapılan ikili karşılaştırmalara göre; anestezi teknisyenliği branşı öğrencilerinin puanı, hemşirelik, acil tıp teknisyenliği ve radyoloji branşı öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir ($p=0,001$; $p=0,006$; $p=0,001$; $p<0,01$). Diğer gruplar arasında “Meslek dersi öğretmenim sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim” ifadesinin puanları bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmamıştır ($p>0,05$).

Meslek dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, branş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

Tablo 4.23: Sınıf Mevcuduna Göre Meslek Dersi Öğretmeni Hakkındaki Görüşlerin Değerlendirilmesi

Meslek	10-20 Öğrenci (n=39)			≥ 21 Öğrenci (n=505)			Z	p
	\bar{X}	SS	Medyan	\bar{X}	SS	Medyan		
1. Bana isimle hitap eder.	3,49	0,68	4,00	3,30	0,80	3,00	-1,298	0,194
2. Sınıfta espri yapar.	2,31	0,66	2,00	2,51	0,85	2,00	-1,464	0,143
3. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	2,79	0,92	3,00	2,66	0,89	3,00	-0,920	0,358

4. Bana güven verir.	3,05	0,86	3,00	2,99	0,95	3,00	-0,176	0,860
5. Ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	2,95	0,83	3,00	3,25	0,87	3,00	-2,471	0,013*
6. Beni notla tehdit eder.	1,74	0,88	2,00	1,74	0,98	1,00	-0,381	0,703
7. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.	1,74	0,88	2,00	1,52	0,81	1,00	-1,916	0,055
8. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	1,41	0,72	1,00	1,63	0,82	1,00	-1,786	0,074
9. Herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	3,10	0,97	3,00	3,02	0,96	3,00	-0,578	0,563
10. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	2,77	1,06	3,00	2,68	1,11	3,00	-0,421	0,674
11. Ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	2,85	0,93	3,00	2,84	0,93	3,00	-0,017	0,986
12. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	1,64	0,96	1,00	1,54	0,86	1,00	-0,621	0,535
13. Bana kızdığımda arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.	1,97	1,01	2,00	1,68	0,95	1,00	-2,039	0,041*
14. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	2,49	0,91	2,00	3,00	0,94	3,00	-3,360	0,001**
15. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	2,36	1,01	2,00	2,44	1,01	2,00	-0,498	0,619
16. Derste soru sormamıza izin vermez.	1,38	0,59	1,00	1,48	0,83	1,00	-0,018	0,986
17. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.	2,87	1,00	3,00	3,32	0,84	4,00	-2,949	0,003**
18. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	2,90	1,05	3,00	3,32	0,86	4,00	-2,643	0,008**
19. Öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	1,77	0,90	2,00	1,68	0,93	1,00	-0,866	0,386
20. Derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.	1,15	0,59	1,00	1,18	0,60	1,00	-0,588	0,556
21. Köreldiğini söyler.	1,72	0,94	1,00	1,48	0,84	1,00	-2,188	0,029*
22. Derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.	1,90	0,88	2,00	2,28	0,99	2,00	-2,364	0,018*
23. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.	2,62	1,02	3,00	2,50	1,03	2,00	-0,690	0,490
24. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.	1,21	0,70	1,00	1,28	0,67	1,00	-1,228	0,219
25. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.	2,87	0,95	3,00	3,08	0,97	3,00	-1,531	0,126
26. Başka bir okulda daha verimli çalışılacağını söyler.	1,62	1,02	1,00	1,51	0,91	1,00	-0,622	0,534
27. İş hayatı hakkında bilgiler verir.	2,92	1,04	3,00	2,87	1,02	3,00	-0,317	0,751
28. Okula gelmeyi istemediğini söyler.	1,51	0,97	1,00	1,32	0,76	1,00	-1,392	0,164
29. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.	1,51	0,82	1,00	2,14	1,13	2,00	-3,456	0,001**
30. Çalışılacak ideal bir okul olarak görür.	2,77	1,06	3,00	2,96	1,02	3,00	-1,113	0,266

31. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.	1,77	1,04	1,00	1,49	0,91	1,00	-2,350	0,019*
32. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.	2,87	0,95	3,00	3,15	0,86	3,00	-1,872	0,061
33. Sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.	3,00	1,12	3,00	3,12	1,09	4,00	-0,707	0,480
Görüşlerin Ortalama Puanı	2,27	0,22	2,30	2,33	0,25	2,33	-1,585	0,113
<i>Mann Whitney U Test</i>	<i>*p<0,05</i>		<i>**p<0,01</i>					

Aşağıdaki sorularda sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan sınıflardaki öğrencilerin puanı sınıf mevcudu 10-20 arasında olan sınıflardaki öğrencilerinkine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Meslek dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler”.
- “Meslek dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir”.
- “Meslek dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir”.
- “Meslek dersi öğretmenim yeni bilgiler vermekten mutlu olur”.
- “Meslek dersi öğretmenim derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır”.
- “Meslek dersi öğretmenim ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam”.

Aşağıdaki soruda sınıf mevcudu 10-20 arasında olan sınıflardaki öğrencilerin puanı sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan sınıflardaki öğrencilerinkine göre anlamlı düzeyde yüksektir:

- “Meslek dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımdan önünde beni aşağılar”.
- “Meslek dersi öğretmenim köreldiğini söyler”.
- “Meslek dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder”.

Sınıfları kalabalık olan öğrencilerin öğretmenleri ile iletişim sorunları yaşamadıkları, hatta eğitim öğretim konusunda çok iyi bir ortam sağlandığı söylenebilir. İlginç olan sınıf mevcudu az olmasına rağmen öğrencilerin meslek dersi öğretmenleri ile kötü bir iletişim içerisinde oldukları görülmektedir.

Meslek dersi öğretmenlerine ait 33 soru toplamından elde edilen ortalama puan, sınıf mevcudu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($p>0,05$).

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde araştırmaya katılan öğrencilere uygulanan anketler neticesinde kültür dersi öğretmenleri ile meslek dersi öğretmenlerinin sınıf içinde ve sınıf dışındaki davranışlarının öğrenciler tarafından algılanma düzeyleri yorumlanarak aşağıdaki sonuçlara varılmıştır.

5.1. Sonuçlar

5.1.1. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kişisel Bilgilerine İlişkin Sonuçlar

Bu bölümde, anketlere cevap veren öğrencilerin kişisel bilgilere ait sorulara verdiği cevaplara ilişkin sonuçlar verilmektedir.

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin; %83,3'ünü kız öğrenciler, %16,7'sini erkek öğrenciler oluşturmaktadır.
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin; %11,9'u 14-15 yaş aralığında, %88,1'i de 16-18 yaş aralığındadır.
3. Araştırmaya katılan öğrencilerin; %72,4'ünü 10. sınıf öğrencileri, %27,6'sını 11. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin; %91,9'u devlet Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde, %8,1'i de özel sağlık meslek lisesinde okumaktadır.
5. Araştırmaya katılan öğrencilerin; %64,7'sini hemşirelik bölümü öğrencileri, %20,6'sını anestezi teknisyenliği bölümü öğrencileri, %10,8'ini acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencileri ve %3,9'unu radyoloji bölümü öğrencileri oluşturmaktadır.
6. Araştırmaya katılan öğrencilerin; %7,2'si sınıf mevcudu 10-20 aralığındaki sınıflarda eğitim alan öğrenciler, %92,8'ini sınıf mevcudu 21 ve üzeri sınıflarda eğitim alan öğrenciler oluşturmaktadır.

5.1.2. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin, Kültür Dersi Öğretmenlerine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplara İlişkin Sonuçlar

Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde eğitim gören öğrencilerin “*Kültür dersi öğretmenim bana isimle hitap eder*” ve “*Kültür dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler*” ifadelerine yüksek oranda katıldıkları görülmektedir.

Öğrencilerin; kültür dersi öğretmenlerinin derslere hazırlık yapmaya gerek olmadığı yönündeki ifadeleri ve okula gelmeyi istemediğini söylemeleri ise en az katılım gösteren sorular olduğu görülmektedir.

5.1.3. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Meslek Dersi Öğretmenlerine Yönelik Sorulara Verdikleri Cevaplara İlişkin Sonuçlar

Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde eğitim gören öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerine ilişkin en fazla katıldıkları sorular şu şekildedir:

1. Bana isimle hitap eder.
2. Derslerde uygulama çalışmalarına önem verir.
3. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.

Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde eğitim gören öğrencilerin meslek dersi öğretmenlerine ilişkin en az katıldıkları sorular ise;

1. Derslere hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.
2. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.

5.1.4. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Kültür ve Meslek Dersi Öğretmenlerine İlişkin Memnuniyet Düzeylerine Ait Sonuçlar

Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde eğitim gören öğrencilerin, meslek dersi öğretmenlerinden memnuniyet oranı incelendiğinde istatistiksel olarak aşağıdaki sorularda yüksek sonuçlar görülmüştür:

1. Bana isimle hitap eder.
2. Bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.
3. Bana güven verir.
4. Öğrenciler arasında ayırım yapmaz.
5. Ders dışındaki konularla ilgili soru sormamıza izin verir.

6. Derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.
7. Sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.
8. Derste uygulama çalışmalarına önem verir.
9. Yeni bilgiler vermekten mutlu olur.
10. Derslerde öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.
11. Öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.
12. İş hayatı hakkında bilgiler verir.
13. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.
14. Dersi güncel örnekler vererek anlatır.
15. Çalışılacak ideal okul olarak görür.
16. Sınıf rehber öğretmenini olarak tercih ederim.

Öğrencilerin kültür dersi öğretmenlerinden memnuniyet oranı incelendiğinde ise istatistiksel olarak yüksek orana sahip olan sorular şunlardır:

1. Beni notla tehdit eder.
2. Öğretmekten bıkmış gibi davranır.
3. Ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.
4. Benim başarılarımı önemsemez ve görmez.
5. Bana kızdığı anda arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.
6. Öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.
7. Derse geç girmek için bahaneler yaratır.
8. Başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler.
9. Verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.

5.1.5. Kültür Dersi Öğretmenlerine İlişkin Verilen Cevapların Tanımlayıcı Özelliklere Göre Değerlendirme Sonuçları

“Cinsiyet” değişkenine göre;

Erkek öğrencilerin yüksek oranda katıldıkları sorular:

1. Bana isimle hitap eder.
2. Kültür dersi öğretmenim beni konuşurken sözümü kesmeden dinler.
3. Kültür dersi öğretmenim herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.
4. Kültür dersi öğretmenim benim başarılarımı görmez ve önemsemez.

5. Kültür dersi öğretmenim derslerde uygulama çalışmalarına önem verir.
6. Kültür dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.
7. Kültür dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımda önünde beni aşağılar.
8. Kültür dersi öğretmenim derste soru sormamıza izin vermez.
9. Kültür dersi öğretmenim derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.
10. Kültür dersi öğretmenim köreldiğini söyler.
11. Kültür dersi öğretmenim derse geç girmek için bahaneler yaratır.

“Yaş” değişkenine göre;

16-18 yaş grubunda bulunan öğrencilerin en fazla katıldıkları soru:

- Kültür dersi öğretmenim sınıfta espri yapar.

ifadesi olmuştur. Diğer sorularda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık saptanmamıştır.

“Sınıf” değişkenine göre;

10. sınıf öğrencilerinin en fazla katıldıkları sorular:

1. Kültür dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.
2. Kültür dersi öğretmenim herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.
3. Kültür dersi öğretmenim yeni bilgiler vermekten mutlu olur.
4. Kültür dersi öğretmenim öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.
5. Ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.
6. Kültür dersi öğretmenim çalışacak ideal bir okul olarak görür.
7. Kültür dersi öğretmenimi sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim

11. sınıf öğrencilerinin en fazla katıldıkları sorular:

1. Kültür dersi öğretmenim beni notla tehdit eder.
2. Kültür dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır.
3. Kültür dersi öğretmenim benim başarılarımı görmez ve önemsemez.
4. Kültür dersi öğretmenim derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.
5. Kültür dersi öğretmenim köreldiğini söyler.

6. Kùltür dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.
7. Kùltür dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler.
8. Kùltür dersi öğretmenim okula gelmeyi istemediğini söyler.

“Okul Türü” değişkenine göre;

özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin yüksek oranda katıldıkları sorular:

1. Kùltür dersi öğretmenim bana isimle hitap eder.
2. Kùltür dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar
3. Kùltür dersi öğretmenim öğrenciler arasında ayırım yapmaz.
4. Kùltür dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okulda bir işe yaramayacağını söyler.
5. Kùltür dersi öğretmenim dersi güncel örnekler vererek anlatır.

Resmi Anadolu Sağlık Meslek Liseleri öğrencilerinin yüksek oranda katıldıkları sorular:

1. Kùltür dersi öğretmenim öğrencilerin derslere karşı ilgisiz olduğunu söyler.
2. Kùltür dersi öğretmenim çalışacak ideal okul olarak görür.

“Branş” değişkenine göre ise sonuçları incelemeden önce şu bilgiyi vermek doğru olacaktır: Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olan Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde on bir farklı branş vardır. Araştırmaya konu olan okullarda ise şu branşlar bulunmaktadır: Hemşirelik, acil tıp teknisyenliği, radyoloji teknisyenliği, anestezi teknisyenliği.

“Branş” değişkenine göre katılım oranları incelendiğinde:

- “Kùltür dersi öğretmenim bana isimle hitap eder” ifadesine, hemşirelik bölümünde eğitim gören öğrencilerin, acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerine göre daha fazla katıldıkları görölmektedir.
- “Kùltür dersi öğretmenim bana isimle hitap eder” ifadesine en fazla katılan bölümün anestezi teknisyenliği bölümünde eğitim gören öğrenciler olduğu görölmektedir.

- “Kültür dersi öğretmenim sınıfta espri yapar” ifadesine en fazla katılan bölümün hemşirelik olduğu görülmektedir. En az katılan bölümün ise acil tıp teknisyenliği olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim sınıfta bizimle ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur” ifadesine, acil tıp teknisyenliği bölümünde eğitim gören öğrencilerin, hemşirelik ve diğer bölümlere göre daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim sınıfta bizimle ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur” ifadesine, en az katılan bölümün hemşirelik branşında eğitim gören öğrenciler olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim bana güven verir” ifadesine, acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin, hemşirelik, radyoloji ve anestezi bölümü öğrencilerine göre daha az katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler” ifadesine, acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin, hemşirelik, radyoloji ve anestezi bölümü öğrencilerine göre daha az katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır” ifadesine, acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin, hemşirelik ve anestezi teknisyenliği branşlarına göre daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler” ifadesine, hemşirelik bölümü öğrencilerinin, anestezi teknisyenliği öğrencilerine göre daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim beni notla tehdit eder” ifadesine, en fazla katılan grubun acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencileri olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar” ifadesine en fazla katılan bölümün acil tıp teknisyenliği bölümündeki öğrenciler olduğu görülmektedir.
- “Kültür ders öğretmenim herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir” ifadesine en az katılan bölümün acil tıp teknisyenliği bölümünde bulunan öğrenciler olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımda önünde beni aşağılar” ifadesine en az katılan bölümün hemşirelik bölümü olduğu görülmektedir.

- “Kültür dersi öğretmenimiz ders katılım için bizi cesaretlendirir” ifadesine en az katılan bölümün acil tıp teknisyenliği bölümünde bulunan öğrenciler olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenimiz derste soru sormamıza izin vermez” ifadesine en fazla katılan bölümün acil tıp teknisyenliği bölümünde bulunan öğrencilerin olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim köreldiğini söyler” ifadesine en fazla katılan bölümün acil tıp teknisyenliği bölümünde bulunan öğrenciler olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim ders geç girmek için bahaneler yaratır” ifadesine en fazla katılan bölümün acil tıp teknisyenliği bölümünde bulunan öğrenciler olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar” ifadesine en fazla katılan bölümün hemşirelik branşında bulunan öğrenciler olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler” ifadesine en fazla katılan bölümün acil tıp teknisyenliği bölümünde bulunan öğrenciler olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okulda bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder” ifadesine en az katılan bölümün hemşirelik olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenimi sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim” ifadesine hemşirelik bölümü öğrencilerinin diğer bölümlere oranla daha fazla katıldıkları görülmektedir.

“Sınıf Mevcudu” değişkenine göre katılım oranları incelendiğinde;

- “Kültür dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve daha fazla olan öğrencilerin katılma oranlarının yüksek olduğu görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.

- “Kültür dersi öğretmenim ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim yeni bilgiler vermekten mutlu olur” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim iş hayatı hakkında bilgiler verir” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim okula gelmeyi istemediğini söyler” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Kültür dersi öğretmenim çalışacak ideal okul olarak görür” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve üzeri olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.

5.1.6. Meslek Dersi Öğretmenlerine İlişkin Verilen Cevapların Tanımlayıcı Özelliklere Göre Değerlendirme Sonuçları

“Cinsiyet” değişkenine göre;

erkek öğrencilerin yüksek oranda katıldıkları sorular:

1. Meslek dersi öğretmenim bana isimle hitap eder.
2. Meslek dersi öğretmenim öğrenciler arasında ayırım yapmaz.
3. Meslek dersi öğretmenim bana kızdığında arkadaşlarımla önünde beni aşağılar.
4. Meslek dersi öğretmenim derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.
5. Meslek dersi öğretmenim körelendiğini söyler.

6. Meslek dersi öğretmenim derslere geç girmek için bahaneler yaratır.
7. Meslek dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını söyler.

Kız öğrencilerin yüksek oranda katıldıkları sorular:

1. Meslek dersi öğretmenim derslerde uygulama çalışmalarına önem verir.
2. Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.

“Yaş” değişkenine göre;

16-18 yaş grubunda bulunan öğrencilerin en fazla katıldıkları iki soru:

1. Meslek dersi öğretmenim sınıfta espri yapar.
2. Meslek dersi öğretmenim çalışacak ideal okul olarak görür.

“Sınıf” değişkenine göre;

10. sınıf öğrencilerinin en fazla katıldıkları sorular:

1. Meslek dersi öğretmenim dersi anlatırken yalnız ön sıralara bakar.
2. Meslek dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.
3. Meslek dersi öğretmenim derslerde uygulama çalışmalarına önem verir.
4. Meslek dersi öğretmenim yeni bilgiler vermekten mutlu olur.
5. Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre farklı yöntemler kullanır.
6. Meslek dersi öğretmenim öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.
7. Meslek dersi öğretmenim ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.
8. Meslek dersi öğretmenim çalışacak ideal okul olarak görür.
9. Meslek dersi öğretmenim dersi güncel örnekler vererek anlatır.

11. sınıf öğrencilerinin en fazla katıldıkları sorular:

1. Meslek dersi öğretmenim beni notla tehdit eder.
2. Meslek dersi öğretmenim benim başarılarımı önemsemez ve görmez.
3. Meslek dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımda önünde beni aşağılar.
4. Meslek dersi öğretmenim derste soru sormamıza izin vermez.

5. Meslek dersi öğretmenim öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir ağırdan alır.
6. Meslek dersi öğretmenim köreldiğini söyler.
7. Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.
8. Meslek dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler.
9. Meslek dersi öğretmenim okula gelmeyi istemediğini söyler.
10. Meslek dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.

“Okul Türü” değişkenine göre;

Özel Anadolu Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin yüksek oranda katıldıkları sorular:

1. Meslek dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.
2. Meslek dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.
3. Meslek dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler.
4. Meslek dersi öğretmenim sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim.

Resmi Anadolu Sağlık Meslek Liseleri öğrencilerinin yüksek oranda katıldıkları sorular:

1. Meslek dersi öğretmenim sınıfta bizimle ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.
2. Meslek dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır.
3. Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin derslere karşı ilgisiz olduğunu söyler.
4. Meslek dersi öğretmenim çalışacak ideal okul olarak görür.

“Branş” değişkenine göre hemşirelik, acil tıp teknisyenliği, radyoloji teknisyenliği, anestezi teknisyenliği bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin cevaplarına göre katılım oranları incelendiğinde:

- “Meslek dersi öğretmenim bana isimle hitap eder” ifadesine en fazla katılan bölümün anestezi teknisyenliği branşında bulunan öğrenciler olduğu görülmektedir.

- “Meslek dersi öğretmenim bana sınıfta espri yapar” ifadesine en fazla hemşirelik ve anestezi teknisyenliği bölümü öğrencilerinin katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur” ifadesine en az katılan bölümün acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim bana güven verir” ifadesine en fazla katılan bölümün anestezi teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler” ifadesine en az katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim beni notla tehdit eder” ifadesine en fazla katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır” ifadesine en fazla katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar” ifadesine en fazla katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir” ifadesine en fazla katılan branşın hemşirelik bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim ders dışındaki konularla ilgilide soru sormamıza izin verir” ifadesine en fazla katılan branşın anestezi teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımda önünde beni aşağılar” ifadesine en az katılan branşın anestezi teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir” ifadesine en az katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.

- “Meslek dersi öğretmenim derste soru sormamıza izin verir” ifadesine en fazla katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir” ifadesine en fazla katılan branşın hemşirelik bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim derste öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır” ifadesine en az katılan branşın anestezi teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim derse girmeden önce hazırlık yapmaya gerek yoktur” ifadesine en fazla katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim köreldiğini söyler” ifadesine en fazla katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler” ifadesine en fazla katılan branşın hemşirelik bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim derse geç girmek için bahaneler yaratır” ifadesine en fazla katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler” ifadesine en fazla katılan branşın acil tıp teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim çalışacak ideal bir okul olarak görür” ifadesine en fazla katılan branşın hemşirelik bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenimi sınıf rehber öğretmeni olarak tercih ederim” ifadesine en fazla katılan branşın anestezi teknisyenliği bölümü öğrencilerinin olduğu görülmektedir.

“Sınıf Mevcudu” değişkenine göre katılım oranları incelendiğinde;

- “Meslek dersi öğretmenim ben konuşurken sözümü kesmeden dinler” ifadesine sınıf mevcudu 21 ve daha fazla olan öğrencilerin katılma oranlarının yüksek olduğu görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim öğretmekten bıkmış gibi davranır” ifadesine sınıf mevcudu 10 ila 20 arasında olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim bana kızdığımda arkadaşlarımda önünde beni aşağılar” ifadesine sınıf mevcudu 10 ila 20 arasında olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim derse katılımımız için bizi cesaretlendirir” ifadesine 21 ve üzeri mevcudu olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim derste uygulama çalışmalarına önem verir” ifadesine 21 ve üzeri mevcudu olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim yeni bilgiler vermekten mutlu olur” ifadesine 21 ve üzeri mevcudu olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim köreldiğini söyler” ifadesine sınıf mevcudu 10 ila 20 arasında olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre yöntemler kullanır” ifadesine 21 ve üzeri mevcudu olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam” ifadesine 21 ve üzeri mevcudu olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim verdiği bilgilerin bu okulda bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder” ifadesine sınıf mevcudu 10 ila 20 arasında olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.
- “Meslek dersi öğretmenim derse güncel örneklerle anlatır” ifadesine 21 ve üzeri mevcudu olan öğrencilerin daha fazla katıldıkları görülmektedir.

5.2. Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde; elde edilen sonuçlara göre, öğrencilerle öğretmenleri arasında sağlıklı bir iletişimin sağlanması, eğitimde istenen kaliteye ulaşılması için gerekli olan etkili öğretmen davranışları ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.

Kültür dersi öğretmenleri;

1. Anadolu Sağlık Meslek Liselerinde eğitim gören öğrencilerin kendilerine ve mesleklerine olan güveni sağlamalarına özen göstermelidir.
2. Kültür dersi öğretmenleri önce kendileri derslerini önemsemeli ve bunu öğrencilerine de hissettirmelidirler. Dersin gerekliliği sık sık öğrenciye hatırlatılmalıdır.
3. Öğretmenler öğrencilerin ilgisizliği ve isteksizliğinden yılmamalı aksine onlara bir şeyler öğretme kararlılığını göstermelidirler.
4. Erkek öğrencilere derslerde önem vererek onların derslere katılımını sağlamalı ve seçtikleri meslekte yol gösterici olmalıdır.
5. Liseden sonra üniversite için öğrencilerin beklentilerini de dikkate alarak onları motive etmeli ve hazırlanmaları konusunda yol gösterici olmalıdır.
6. Sınıf içerisinde öğrencilerin ilgi ve alakalarını derse çekecek yöntemler geliştirerek onların başarılı olacaklarına inanmalı, inandırmalı ve sınıfın bütününde seviyeyi yüksek tutmalıdır.
7. Öğrencileri tanımak için özel gayret göstermeli ve bireysel farklılıkları dikkate alarak onlara rehberlik yapmalıdır.
8. Sınıf içerisinde istenmeyen davranışları kontrol altına almak için asla öğrencileri, arkadaşları önünde azarlamak, aşağılamak gibi yolları tercih etmemelidir.
9. Sınıfta söz alan öğrencinin konuşmasını kesmeden dinleyebilmelidir.
10. Ders dışındaki konularla ilgili olarak da onlara yol göstererek ihtiyaç duydukları alanlarda bilgilendirme yapabilmelidir.
11. Bütün sınıfa eşit yaklaşarak, cinsiyet ayrımı yapmadan, öğrencilerin ihtiyacına göre davranışlarını ayarlamalıdır.
12. Sınıfta farklı alanlarda uygulama çalışmaları yapabilmelidir.
13. Öğretmen kendi bireysel problemlerini ve idari konulardaki sorunları sınıfta dile getirmemelidir.

14. Öğretmenin alanındaki yeni bilgileri takip ederek kendini geliştirmesi ve derslere hazırlıklı girmesi gereklidir.

Meslek dersi öğretmenleri;

1. Öğrencileri sınıfta bireysel özellikleri ile tanımaya çalışmalı ve onlara isimleri ile hitap etmeye özen göstermelidirler.
2. Sınıflarda kız- erkek öğrenci ayrımı yapmadan eğitimini sürdürmelidir.
3. Sağlık meslek liselerinde, mesleğe yönelik derslerin uygulama çalışmalarına hem sınıfta hem de hastane servislerinde öğrencinin ihtiyacına göre eğitim vermelidir.
4. Öğrencilerin sorunlarını dinlemeye önem vererek onları anlamaya çalışmalı, ergenlik döneminde olduklarını bilerek rehberlik etmelidir.
5. İstenmeyen davranış sergilediklerinde onları asla arkadaşlarını önünde azarlamamalı ve kırıncı sözler sarf etmemeye özen göstermelidir.
6. Sınıfın her tarafında dolaşarak ders anlatmaya önem vermeli, arka sıralarda bulunan öğrencilerin de derse ilgilerini çekecek yöntemler bularak geliştirmelidir.
7. Öğrencileri, seçtikleri mesleğe hazırlarken gereğinden fazla katı davranmamaya özen göstermeli, mesleki tecrübelerini aktarmaktan çekinmemeli, güncel örnekler vererek mesleklerini benimsemelerine yol gösterici olmalıdır.
8. Derslerde öğrencilerin farklı konularla ilgili ihtiyaçlarına yönelik soru sormaları için onları teşvik etmeli ve cevap verirken gerçeklerden kopmamalı, onları hayata hazırlamalıdır.
9. Öğrencilerin ilgisizliği ve isteksizliğinin kendilerini tembelliğe itmesine izin vermemeli, derslere her zaman hazırlıklı gelerek bilimsel gelişmeleri de takip etmelidir.
10. Sağlık sektörü, sürekli değişen ve gelişen bir alan olduğu için öğretmenin kendini güncellemesi ve derslere hazırlıklı girmesi gerekir.
11. Not ile öğrenciyi tehdit ederek başarıyı artırmanın mümkün olmadığını ve sınıfta istenmeyen davranışları kontrol altına almak için not unsurunun tehdit aracı olarak kullanılmasının eğitimin amacı olmadığını benimsemesi gerekir.

12. Öğrencilerin öğrenme düzeyleri, ilgi ve ihtiyaçları göz önüne alınarak öğretim düzenlenmeli ve süreç devam ederken eksiklikler mutlaka göz önüne alınarak devam etmelidir.

Meslek ve kültür dersi öğretmenleri okulda eğitimin daha iyiye gitmesi için;

1. Öğretmenler okulun, bir vizyonu ve misyonunun olduğunu bilerek öğrenciyi hayata ve özelde mesleğe yönelik olarak yetiştirme sorumluluklarının bilincinde hareket etmelidirler. Meslek dersi, ve kültür dersi ayrımı yapmadan beraber ülkenin ihtiyaçlarına uygun nitelikli bir insan gücü yetiştirmek temel gayeleri olmalıdır.
2. Öğrencilerin derslerde ilgisiz olmalarının bir nedeni de öğretmenin öğrencinin ilgisini, ihtiyaçlarını göz önüne almaması veya vermek istediklerini yeterince öğrenciye aktaramamasıdır. Öğretmen sınıfta sürekli yenilikçi düşünceye sahip olmalıdır.
3. Öğretmenler mesleki ve kişisel olarak sürekli kendilerini geliştirmeli ve bu konudaki fırsatları, olanakları araştırıp değerlendirmelidir.
4. Öğretmenler derslerine mutlaka hazırlıklı gelmelidir ki öğrencinin ona olan güveni sarsılmasın.
5. Öğretmenler derslere zamanında girmeye özen göstermelidirler. Derse geç girmek için bahaneler yaratmak mesleki sorumluluk ile bağdaşmamaktadır.
6. Öğretmenler; sınıfta bir otorite figürü olmaktan çok öğrencilerin sorunlarıyla ilgilenen, yol gösteren bir rehber olmalıdır.
7. Meslek dersi öğretmenleri; teorik ve uygulamalı öğretimde geleneksel öğretimden ziyade interaktif yöntemleri kullanmalıdır.
8. Öğretmenler; derste veya ders dışında konu ile ilgili veya değil öğrencilerin sorularını cevaplamaya çalışmalı ve sınıfın her yerinde durmaya gayret etmelidir.
9. Sağlık meslek liselerinde 10. sınıfların ağırlık düzeyi yüksektir. Öğrenciler derslerle baş etmekte zorlanabilirler, anlayışlı davranarak onlara yardımcı olunabilir.
10. Sınıflarda istenmeyen davranışları engellemek, disiplini sağlamak için ders notu bir silah olarak kullanılmamalı ayrıca öğrenci arkadaşlarının önünde azarlanmamalıdır.

11. Okulda öğretmenler bölüm ve sınıf ayrımı yapmaksızın bütün öğrencilere eşit mesafede ve hoşgörüde olmalıdır. Sınıf rehber öğretmeni dahi olsa kendi sınıfına ayrımcılık yapmamalıdır.
12. Kültür dersi öğretmenleri; üniversite konusunda öğrencileri cesaretlendirerek, motive ederek gerekli rehberliği yapmalıdır.
13. Uygulama; sağlık meslek liselerinin en temel vazgeçilmezidir, öğretmenlerin gerekli donanımına sahip olmaları için zaman zaman hizmet içi eğitimlere, konferans ve panellere giderek bilgi birikimlerini güncellemeleri gerekir. Bu konuda gerek milli eğitimin gerekse okul yönetiminin öğretmene destek olması şarttır.
14. Öğretmenlerin öğrencilere daha faydalı olabilmesi, kendilerini huzurlu hissetmeleri, yaptıkları işten zevk alabilmesi için mesleklerini seyerek yapmaları gerekmektedir.
15. Öğretmenler ders sırasında öğrenciyi derse katabilmek için fıkra, hikâye, espri gibi etkinlikler yapmalı, böylece öğrenciyi teşvik ederek ortamı eğitim için daha etkili hale getirmeli, sınıfta gereğinden fazla gergin atmosfer oluşturmamalıdır.
16. Öğrencilerin öğretmenlerine güven duymaları öğrenimi olumlu yönde etkileyeceği için, davranışlarda tutarlılık ve öğrencinin öğretmeni tarafından değer verildiğinin bilinmesi, bunun davranış ve sözle ifade edilmesi karşılıklı güven ortamı için yeterli olmaktadır. Öğretmen, öğrenci için bazen arkadaş bazen de ailenin yerini alabilmelidir.
17. Anadolu Sağlık Meslek Liseleri merkezi sınav ile öğrenci aldığı için öğrencilerin birbirlerinden zeka olarak çok farklılıkları yoktur. Öğrenmedeki farklılık bireysel ve sosyal düzeydedir. Öğretmenin, bireysel farklılıkları göz önüne alarak, onları tanıyarak eğitimi sürdürmelidir.
18. Özellikle meslek dersi öğretmenleri, mezun olduktan sonra karşılaşılabilecekleri sorunlar konusunda öğrencileri bilgilendirerek onları iş hayatına hazırlamaları gerekmektedir.
19. Okulda kaynaşmanın ve sosyalleşmenin sağlanması adına meslek ve kültür dersi öğretmenlerinin beraber hazırlayacakları etkinliklere önem vermek bütünlük için önemlidir. İmkanlar ölçüsünde programlar hazırlanabilir.

5.3. Araştırmacılara Öneriler

Bu araştırma; Anadolu Sağlık Meslek Liseleri'nde yapılmış olup, araştırmacılar Mesleki ve Teknik Eğitim'in diğer bölümlerinde de araştırma yaparak sonuçları karşılaştırabilirler.

Öğrencilerin meslek ve kültür dersi öğretmenleri ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi için veri toplama aracı olarak farklı yöntem ve tekniklerden (gözlem, görüşme tekniği, vb.) faydalanılabilir. Nitel araştırmalarla desteklenmelidir.

Mesleki ve Teknik Eğitim'in kalitesini artırmak için öğretmenlere yönelik bir araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA:

Ada, S. (2000). *Sınıf yönetimini Etkileyen Faktörler*. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Bilimleri Dergisi Sayı: 12, Sayfa 1-8.

Akar, İ. (2013). Öğrenci Davranışını Etkileyen Etmenler (edt. Kaya, Z.), *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Akbaşı, S. (2012). Sınıf İçi Etkileşim ve İletişim (edt. Sarpkaya, R) *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Akgün, E. & Dinçer, Ç. (2011). *Okul Öncesi Öğretmenlerin Sınıf İçi Etkinliklerde Kullandıkları Sınıf Yönetimi Stratejilerinin İncelenmesi*. Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi Cilt: 1, Sayı:3.

Aksüt, M & Kaya, Ş. & Kuzu, V. (2006). İlköğretim okullarında Şiddet ve Şiddetin Öğrenci Gözüyle Değerlendirilmesi, XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, *Bildiri Özetleri*. Muğla: Muğla Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

Aydın. A. (2000). *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Aydın, A. (2012). *Sınıf Yönetimi*. 15. Baskı. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Aydın, A. (2013). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi, 16. Baskı.

Babad, E. (1998). *Advances in Research on Teaching, Expectations in the Classroom*, Prefrential Affect: The Crux Of The Teacher Expectancy Issue, London: Jai Press Inc.

Başar, H. (2003). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı yayıncılık.

Başar, H. (2004). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Bentham, S. (2006). *A Teaching Assistant's Guide Managing Behaviour In The Classroom*. London: Routledge, Uk.

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, (2013). *Türkiye'nin İnsan Kaynaklarının Belirlenmesi Raporu*.

Brophy, F.(1988). *Teaching and Teacher Education*. Vol.4 Nr.1, s.1-18.

Bureden, P. E. (1995). *Methods To Facilitate Cooperation and İnraction, Classroom Management and Discipline*. USA: Longman Publishers.

Bursalıoğlu, Z. (1999). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı Ve Davranış*. Ankara: Pegem Yayınları.

Büyüköztürk, Ş. (2007). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Akademi.

Celep, C. (2002). *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*. Ankara: Anı yayıncılık.

Celep, C. (2008). *Sınıf yönetiminde Kuram Ve Uygulama*. İstanbul Nobel Yayınevi.

Chapman, M.W. (1992). *A Comparative Analysis of the Importance of Selected Elementary School Building Characteristics to teachers, Principals and Architects*. Dissertation Abstracts International. Vol.52, Nr.7, s. 2337.

Cosin, B.R. & Dale, I.R. & v.b (1997). *School and Society*. A Sociological Reader. London: Routledge and Kegan Paul, 2. Baskı.

Cömert, M., Demirtaş, H., Özer, N., Üstüner, M. (2009). *Ortaöğretim Öğretmenlerinin Öz-Yeterlik Algıları*. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi. Eğitim fakültesi Dergisi, Sayı 17 Sayfa 1-6.

Cüceloğlu, D.(2002). *İletişim Donanımları*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Çakmak, M. (2000). *Sınıf Yönetimi Ve Grup Etkileşimi, Sınıf Yönetiminde Yeni Yaklaşımlar* Editör Leyla Küçükahmet. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Çalışkan, N. & Karadağ, E. 2006. “Öğrenme Öğretme Sürecinde İletişim, Çeldirici Uyarılar ve dikkat. Çağdaş eğitim Dergisi, Sayı: 31 Sayfa : 25-31.

Çalışkan, N. & Yeşil, R. (2005). Eğitim Sürecinde Öğretmenin Beden Dili, *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. Cilt 6 Sayı 1 ss 199-207.

Çelik, V. (2012).*Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Çelik, V. (2012). *Sınıf Yönetimi* ,6. Baskı. Ankara: Nobel Yayınları.

Çelikten, M. & Can, N. (2003). Yönetici, Öğretmen ve Veli Gözüyle İdeal Öğretmen, *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 15. Ss 253- 267.

Demirel, Ö. (2012). *Öğretim İlke Ve Yöntemleri, Öğretme Sanatı*. Ankara: Pegem Akademi.

Demirel, Ö. (2005). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme: Öğretme Sanatı* . Ankara: Pegem Akademi.

Denkdemir, E. (2007). *Sınıf Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Hakkındaki Görüşleri ve Bir Uygulama..* Ankara: Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Dokuzuncu Kalkınma Planı, (2006). *Mükerrer Resmi Gazete*, Sayı: 26215 sayfa 40,84.

Doyle, W. (1986). *Handbbok of Research on Teaching*, New York: Ed. Merlin C. Wittrock.

Dönmez, B. & Cömert,(M. 2009). *Öğretmen Adaylarının Kendilerinin ve Uygulama Öğretmenlerinin Sınıf İçi İstenmeyen Öğrenci Davranışları İle Baş Etme Konusundaki Yeterliliklerine İlişkin Alguları* . Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:10 (2) Sayfa 47-55.

Dönmezer, İ. (1999). *Ailede İletişim ve Etkileşim*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Duman, T. & Gelişli, Y. & Çetin, Ş. (2006). Lise Öğrencilerinin İstenmeyen Öğretmen Davranışlarına Yönelik Duygusal ve Davranışsal Tepki Eğilimlerinin Belirlenmesi, XV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi , *Bildiri Özetleri*. Muğla: Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ss. 293-291.

Edwards, C. H. 1997. "Classroom Discipline and Management" . New Jersey: Prentice- Hall, Inc.

Ekici, G. (2006). *Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Öğretmen Öz-Yeterlik İnançları Üzerine Bir Araştırma*. Eğitim Araştırma Dergisi, Sayı 8, sayfa 87-96.

Erden, M. (2001). *Sınıf Yönetimi*, İstanbul: Alkım Yayınevi.

Erden, M. (2008). *Sınıf Yönetimi* Ankara: Arkadaş Yayınevi.

Erdoğan, İ. (2001). *Sınıf Yönetimi* , Ders, Konferans, Panel ve Seminer Etkinliklerinde Başarının yolları. İstanbul : Sistem Yayıncılık.

Ergin, A. (2008). *Eğitimde Etkili İletişim*. Ankara: Anı Yayıncılık

Ergün, M.(2009). *Eğitim Sosyolojisi*: www.egitim.aku.edu.tr / egsoss.pdf.

Eroğlu, E. (2008). Eğitim Ortamlarında Etkili İletişim ve Boyutları. İkinci baskı. (Ed: U. Demiray) *Etkili İletişim*. Ankara: Pegem Akademi

Girmen, P.,& Anılan, H.,& Şentürk, İ. & Öztürk, A. (2006). *Sınıf Öğretmenlerinin İstenmeyen Öğrenci Davranışlarına Gösterdikleri Tepkiler*. Sosyal Bilimler Dergisi, 5, 235-244.

Gordon, T. (1998). *Etkili Öğretmenlik Eğitimi*, (Çev: E. Aksay) . 6. Basım. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Gordon, T. (2009).*Etkili Öğretmenlik Eğitimi* .(Çev. Karakelle, S.), İstanbul: Profil Yayıncılık.

Gökdağ, D. (2008). Etkili İletişim Engelleri, İkinci Baskı (Ed. U. Demiray). *Etkili İletişim*. Ankara: Pegem Akademi.

Grubaugh, S.,& Houston, R. (1990). *Establishing a Classroom Environment That Promotes Interaction and Student Behavior*. The Clearing House. Vol. 63, s.375-378.

Guttek, G. L. (2001). *Eğitime Felsefi ve İdeolojik Yaklaşımlar*. (Çeviren: Kale, N.) İkinci Basım. Ankara: Ütopya Yayınları.

Güçlü, N. (2000). *Öğretmen Davranışları*. Milli Eğitim Yayınları 147. 21-23.

Güçlü, N. (2002). *Sistem Yaklaşımı ve Eğitim*. Öğretmenlik Mesleğine Giriş. Geliştirilmiş 4. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Gül, C. (2008) *Mesleki Eğitimde Öğrencilerin Kültür ve Meslek Dersleri Öğretmenlerine Karşı Geliştirdikleri Davranış Farklılıklarının İncelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.

Gürsoy, H.(2001). *Eğitimde Sınıf Yönetimi*. Adana: MEB, Adana Rehberlik ve Araştırma Müdürlüğü.

Güvenç, B. (1984). *İnsan ve Kültür*. İstanbul: Remzi Kitapevi.

Harris, M. J. & Rosental, R. (1990). *Four Factor In The Mediation of Teacher Expectancy Effects. The Social Psychology Of Education: Current Research and Theory*. Edditet By Robert S. Feldman, Cambridge University Press. New York, 91-114.

Hoşgörür, V. (2013). *İletişim, Sınıf Yönetimi* Ankara: Pegem Akademi.

[http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/1266/unite II.pdf](http://www.aof.anadolu.edu.tr/kitap/IOLTP/1266/unite%20II.pdf)

İpek, C. (2003). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Mikro Yayınevi.

Jakson, J. A. (1998). *Teacher Expectations, the Self-Fulfilling Prophecy, and Four Their Influence On Students Achievement*. Abstract Dissertation International, AAT 139 1201, Pacific Lutheran University.

Jones, V. (2004). *Comprehensive Classroom Management*. Boston: Pearson Education Inc.

Jones, V. & Jones, L. S. 2001. "Comprehensive Scool Classroom Management", Boston: Allyn and Bacon.

Jones, V. & Jones, L. S. (1998). "Comprehensive Classroom Management, Massachusetts: Allyn and Bacon.

Jones, V. & Jones, L. S. (2004). "Comprehensive Classroom Management. Creating Communities of Support and Solving Problems", Seventh Edition. Pearson.

- Karaman, T. F. & Sardoğan, M. E. (2011). Kişilik Gelişimi, *Eğitim Psikolojisi*. (edt. Kaya, A.) Ankara: Pegem Akademi.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Kavcar, C. (1999). Nitelikli Öğretmen Sorunu. *Milli Eğitim Dergisi*. Ankara: 149.
- Kaya, A. (2011). *Kişilerarası İlişkiler ve Etkili İletişim*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kelly, G. A. (1970). *A Brief Introduction To Personal Construct Theory*, New Perspectives İn Personal Consumed Theory. London: Acadmic Press.
- Kıncal, R.Y. (2009). *Eğitim Bilimine Giriş*. Okul Ve Sınıf Ortamı. 2. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kısaç, İ.(2012).Öğretmen Öğrenci İletişimi. *Sınıf Yönetimi*. Editör Karip,E. Ankara: Pegem Akademi.
- Kounin, J. & Sherman, L. (1979). *Scholl Environments As Behavior Settings*. Theory İnto Practice, 18 , 145-1.
- Küçükahmet, L. (2009). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım Tic. Ltd. Şti.
- Lemlech, J.K. (1988). *Classroom Management*. New York: Longman Inc. Second Edition.
- Mamal, O. (2008). *Meslek Liselerinde Uygulanan Beceri Eğitiminin Öğrenciler Üzerindeki İstenmeyen Davranışlara Etkileri*. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013-2017) *Mesleki ve Teknik Eylem Planı*.
- Milli Eğitim Bakanlığı, (2001). *Taşra Teşkilatı Toplam Kalite Yönetimi Uygulama Projesi Klavuzu*. Ankara: MEB Personel Genel Müdürlüğü.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Mevzuat. (2009). *Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları Alan/Bölüm, Atölye ve Laboratuvar Şefliklerine İlişkin Yönerge*; Tebliğler Dergisi: Şubat/2617.
- Norris, J. A. (2003). *Looking At Clasroom Management Through ASocial And Emotional Learning Lens*, Theory And Practice, 42 (4) , 313-318.
- Ocak, G. (2008). Meslek Olarak Öğretmenlik. *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Oğur,S. (2012) *Kız Teknik ve Meslek Liselerinde Görev Yapan Meslek Dersi Öğretmenlerinin Özdenetim Yeterliliğinin Öğrenciler Tarafından Değerlendirilmesi*. İstanbul: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ökdem, M. (1994). *Kız Meslek ve Endüstri Meslek Liselerinde Kültür Dersi ve Meslek Dersi Öğretmenleri Arasındaki İletişim*. Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özbay, Y. (2003). *Gelişim ve öğrenme Psikolojisi*. (Aktaran: Arslan, N.) Trabzon: Akademi Kitapevi.

Özdemir, S. Ve ark. (2004). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: Nobel Yayınevi

Özdemir, S. & Yalın, H. İ. & S, F. (2010). *Eğitim Bilimine Giriş*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.

Özerbaş, M. (2014). *Dünyada Mesleki Ve Teknik Eğitim Nasıl Yapılıyor*. Eğitim Rehberlik Makaleleri: Eğitim Tercih. com (Şubat, 2014).

Öztürk, B. (2007). *Sınıf Yönetimi, Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Giderilmesi* Ankara: Pegem A

Öztürk, B. (2012). Sınıfta İstenmeyen Davranışların Önlenmesi ve Giderilmesi, (edt. Karip, E.) *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.

Paliç, G. & Keleş, E. (2011). *Sınıf Yönetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 17 (2) 199- 220.

Plunket, W.R. & Raymond, F. A. 1998. "Introduction to Management". California: Wadsworth Publishing Company.

Porter, A. C. (1993). *Educational Researchers, School Delivery Standarts*. Vol.22, No:5

Purkey, S. C. ve Smith, M. S. (1983). *Elementary School Journal, Effective Schools; A Rview*. Vol.83, No:4.

Santor, D. A., Messervey, D. & Kusumakar, V. (2000). Measuring peer pressure, popularity, and conformity in adolescent boys and girls: predicting school performance, seksual attitudes, and substance Abuse, *Journal Of Youth and Adolescence*, 29 (2), 163-182.

Sapkaya, R. (2012). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sarıtaş, M. (2006). *Öğretmen Adaylarının Değerlendirmelerine Göre Sınıfta İstenmeyen Öğrenci Davranışlarını Değiştirmek ve Düzeltmek Amacıyla Yararlanılan Stratejiler*. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19 (1), 167-187.

Senemoğlu, N. (2001). *Öğrenci Görüşlerine Göre Öğretmen Nitelikleri*. 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetimi Ulusal Sempozyumu. Ankara: Tekişik Yayıncılık.

- Squires, G. (1999). *Teaching As Professional Discipline*. London: Falmer Press.
- Şahin, Y.(2008). *Communication Skill Levels In Turkish Prospective Teachers, Social Behavior And Personality: An International Journal*, 36 (9) . 1283- 1294.
- Şahinkesen, A. (1992). *Eğitimde İkili Sistem (Okul-İşyeri İşbirliğine Dayalı Sistem)* Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi. Cilt(25), Sayfa (691).
- Şeker, A. (2000). *Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerileri İle Sınıf Atmosferi Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve Davranışsal Ölçümlerde Güvenirlilik ve Geçerlilik*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Şentürk, H. & Oral, B. (2008). *Türkiyede Sınıf Yönetimi İle İlgili Yapılan Bazı Araştırmaların Değerlendirilmesi*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.esosder.org.Elektronik Journal of Social Sciences info@esosder.org C.7 Sayfa 26.
- Tatar, M. (2009). *Öğretmen Beklentisi*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:2, Sayı:2.
- Taymaz, H. (2011). *Teftiş Kavramlar İlkeler Ve Yöntemler*, Ankara: Pegem Akademi.
- Terzi, A. R. (2002). *Sınıf Yönetimi Açısından Etkili Öğretmen davranışları*, Milli Eğitim Dergisi Sayı: 155-156.
- Toprakçı, E. (2002). *Sınıf Örgütünün Yönetimi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Uludağ, Z. & Odacı, H. (2002). *Milli Eğitim Dergisi*. Eğitim Öğretim Faaliyetlerinde Fiziksel Mekan. Sayı 153-154. Ankara: T.C. Meb. Yayınları.
- Umay, A. (2002). *İlköğretim Matematik Öğretmenliği Programının Öğrencilerin Matematiğe karşı Öz-yeterlik algısına Etkisi*. V. Ulusal Fen bilimleri ve Matematik Eğitim Kongresi (16-18 Eylül 2002). Ankara: ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi.
- Ülger, N. (2000). *Sağlık Meslek Lisesi Öğretmen Ve Öğrencilerinin Meslek Dersleri Öğretimine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*; Ankara: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ünal, S & Ada, S. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. İstanbul: Nobel Yayıncılık.
- Weinstein, C. S. (1996). *Dicipline By Negotiation, Methods For Managing Student Behaviour* . Boston: Allyn and Bacon.
- Yeşilmen, N. (1983). *Sınıf İçi Sözlü Öğretim Etkileşim Analizi Yönetimi İle Değerlendirilmesi*. Ankara: Yayınlanmamış Doktora Tezi: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi.

Yılmaz, M.(2013). <http://www.muhammetyilmaz.com> . Alıntı tarihi: 18-03-2014.

EKLER

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/44/3890973
Konu: Anket Birgül LOKMAN

18/12/2013

İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

- İlgi :a)** İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 27/11/2013 tarih ve 34555043-300-210 sayılı yazısı
b) Valilik Makamı'nın 17/12/2013 tarihli ve 59090411/20/3875023 sayılı onayı.

İstanbul sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek lisans programı öğrencisi Birgül LOKMAN'ın " **Öğrencilerin Kültür ve Meslek Dersi Öğretmenlerine Karşı Geliştirdikleri Farklarının İncelenmesi** "konulu tezine dair Anket çalışmasını ilimiz de bulunan ekli listedeki okulların 10. Ve 11 sınıf öğrencilerine, Anket uygulama hakkındaki ilgi (a) yazınız İlgi (b) Valilik Onayı ile uygun görülmüştür

Bilgilerinizi ve ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

M. Nurettin ARAS
Müdür a.
Şube Müdürü

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır
Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden da0a-85ba-32f1-8022-5e19 kodu ile yapılabilir.

NOT: Verilecek cevapta tarih, numara ve dosya numarasının yazılması rica olunur. STRATEJİ GELİŞTİRME BÖLÜMÜ
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr, ADRES: İl Millî Eğitim Müdürlüğü D Blok Bab-ı Ali Cad. No:13 Çağaloğlu
Telefon: Snt.212 455 04 00 Dahili: 243,

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411/20/3874486
Konu: Anket Birgül LOKMAN

17/12/2013

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi : a) İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün 27/11/2013 tarihli ve 34555043-300-210 sayılı yazısı
b) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 07.03.2012 tarihli ve 3616sayılı 2012/13 No.lu Genelgesi.
c) Millî Eğitim Komisyonunun 13.12.2013 tarihli tutanağı.

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek lisans öğrencisi Birgül LOKMAN'ın "Öğrencilerin Kültür ve Meslek Dersi Öğretmenlerine Karşı Geliştirdikleri Davranış Faktörünün İncelenmesi" konulu tezine dair, Anket çalışmasını ilimiz de bulunan ekli listedeki okulların 10. ve 11 sınıf öğrencilerine, Anket Uygulama hakkındaki ilgi (a) yazı ve ekleri müdürlüğümüzce incelenmiştir.

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek lisans öğrencisi Birgül LOKMAN'ın söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması Katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, Eğitim ve Öğretimi aksatmaması koşuluyla ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

Dr. Muammer YILDIZ
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
17/12/2013

Harun KAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. Evrak teyidi <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 1e2e-a897-361b-ab5c-fd36 kodu ile yapılabilir.

NOT: Verilecek cevapta tarih, numara ve dosya numarasının yazılması rica olunur. STRATEJİ GELİŞTİRME BÖLÜMÜ E-Posta: sgb34@meb.gov.tr, ADRES: İl Millî Eğitim Müdürlüğü D Blok Bab-ı Ali Cad. No:13 Cağaloğlu Telefon: Snt.212 455 04 00 Dahili:239

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 34555043-300-210
Konu : Birgül LOKMAN'ın Tez Konusu

27 Kasım 2013
İstanbul

İLGİLİ MAKAMA

Enstitümüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans Programı 500113033 numaralı öğrencisi Birgül LOKMAN'ın EBB 500 Yüksek Lisans Tez konusu "*Öğrencilerin Kültür ve Meslek Dersi Öğretmenlerine Karşı Geliştirdikleri Davranış Farklılıklarının İncelenmesi*" olarak belirlenmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Prof. Dr. Hikmet SAVCI

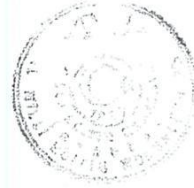
Müdür V.

Not: Bu belge öğrencinin isteği üzerine hazırlanmıştır.

9.ARAŞTIRMAYA DAHİL EDİLEN OKULLAR

1. Koşuyolu Validebağ Sağlık meslek lisesi
2. Kadıköy Haydarpaşa Sağlık meslek lisesi
3. Üsküdar Zeynep Kamil Sağlık meslek lisesi
4. Şişli Sağlık meslek lisesi
5. Bağcılar Aydın Doğan Sağlık meslek lisesi
6. Bakırköy 70. Yıl Sağlık meslek lisesi
7. Bakırköy Özel Mektebim Sağlık meslek lisesi

ÖĞRENCİ ANKETİ

Mesleki Eğitimde Öğrencilerin Kültür Dersleri ve Meslek Dersleri Öğretmenlerine Karşı Gösterdikleri Davranış Farklılıklarının Nedenlerini Belirleme Anketi

Bu anketin amacı mesleki eğitimde öğrencilerin kültür dersleri ve meslek dersleri öğretmenlerine karşı gösterdikleri, öğretmen kaynaklı davranış farklılıklarının nedenlerini belirlemektir.

Anket “Kişisel Bilgiler” ve “Öğrenci Davranışlarını Etkileyen Öğretmen Davranışları” olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın gerçekçi sonuçlara ulaşması cevaplarınızın açık, samimi ve doğru olmasına bağlıdır. Bu nedenle tüm soruları eksiksiz ve doğru olarak cevaplayınız.

Her soru ile ilgili görüşlerinizi belirtirken önce soruyu dikkatlice okuyunuz. Sonra sorularda size uygun olan cevaba (X) işareti koyunuz. Her cümle için mutlaka bir kutucuğu işaretleyiniz. İkinci bölümde soruları **hem Kültür Dersi Öğretmenleriniz için hem de Meslek Dersi Öğretmenleriniz** için cevaplayınız. Elde edilecek veriler kesinlikle gizli tutulacak ve yalnızca Yüksek Lisans Tezi hazırlamak için toplu olarak değerlendirilecektir. Bu nedenle ankete **adınızı ve soyadınızı yazmanıza gerek** yoktur.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Yrd.Doç.Dr. Latife ÇİMEN KABAKLI

Danışman

Birgül LOKMAN

Yüksek Lisans

Öğrencisi

I.BÖLÜM**KİŞİSEL BİLGİLER**

Aşağıdaki soruları cevaplarırken size uygun gelen seçeneğin içerisine (X) isareti koyunuz.

1. Cinsiyetiniz:

- a) () Kız b) () Erkek

2. Yaşınız:

- a) () 12-15 b) () 16-18 c) 19 ve üstü

3. Sınıfınız:

- a) () 10.Sınıf b) () 11.Sınıf

4. Okulunuzun Türü:

- a) () Anadolu Teknik Lise b) () Teknik Lise c) () Meslek Lisesi

5. Bransınız:

- a) () Hemşirelik Bölümü b) () ATT Bölümü
c) () Anestezi Bölümü d) () Radyoloji Bölümü
e) () Diğer

6. Sınıf Mevcudunuz:

- a) () 10-20 b) () 21-40 c) () 41 ve üstü

II. Bölüm

Aşağıdaki anket sorularını kültür ve meslek dersi öğretmenleriniz için ayrı ayrı cevaplayınız ve size uygun olan kutucuklara (x) işareti koyunuz.

HER ZAMAN ÇOĞU ZAMAN NADİREN HIÇBİR ZAMAN		HER ZAMAN ÇOĞU ZAMAN NADİREN HIÇBİR ZAMAN
Kültür Dersi Öğretmenim	Bu Okulda;	Meslek Dersi Öğretmenim
() () () ()	1. bana isimle hitap eder.	() () () ()
() () () ()	2. sınıfta espri yapar.	() () () ()
() () () ()	3. bizimle sınıfta ders dışı konularla ilgili olarak da konuşur.	() () () ()
() () () ()	4. bana güven verir.	() () () ()
() () () ()	5. ben konuşurken sözümü kesmeden dinler.	() () () ()
() () () ()	6. beni notla tehdit eder.	() () () ()
() () () ()	7. öğretmekten bıkmış gibi davranır.	() () () ()
() () () ()	8. ders anlatırken yalnız ön sıralara bakar.	() () () ()
() () () ()	9. herhangi bir sorun yaşadığımda benimle ilgilenir.	() () () ()
() () () ()	10. öğrenciler arasında ayırım yapmaz.	() () () ()
() () () ()	11. ders dışındaki konularla ilgili de soru sormamıza izin verir.	() () () ()
() () () ()	12. benim başarılarımı önemsemez ve görmez.	() () () ()
() () () ()	13. bana kızdığımda arkadaşlarımdan önünde beni aşağılar.	() () () ()
() () () ()	14. derse katılımımız için bizi cesaretlendirir.	() () () ()
() () () ()	15. sorduğu soruya doğru cevap verdiğimde beni över.	() () () ()
() () () ()	16. derste soru sormamıza izin vermez.	() () () ()
() () () ()	17. derste uygulama çalışmalarına önem verir.	() () () ()
() () () ()	18. yeni bilgiler vermekten mutlu olur.	() () () ()
() () () ()	19. öğrenci isteklerine cevap verirken isteksizdir, ağırdan alır.	() () () ()

- () () () () **20. derslere girmeden önce hazırlık yapmaya gerek olmadığını söyler.** () () () ()
- () () () () **21. köreldiğini söyler.** () () () ()
- () () () () **22. derste öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değişik yöntemler kullanır.** () () () ()
- () () () () **23. öğrencilerin derslerine karşı ilgisiz olduğunu söyler.** () () () ()
- () () () () **24. derse geç girmek için bahaneler yaratır.** () () () ()
- () () () () **25. öğrencilerde öğrenme isteği yaratmak için çaba harcar.** () () () ()
- () () () () **26. başka bir okulda daha verimli çalışacağını söyler.** () () () ()
- () () () () **27. iş hayatı hakkında bilgiler verir.** () () () ()
- () () () () **28. okula gelmeyi istemediğini söyler.** () () () ()
- () () () () **29. ders saatleri uzun olmasına rağmen hiç sıkılmam.** () () () ()
- () () () () **30. çalışılacak ideal bir okul olarak görür.** () () () ()
- () () () () **31. verdiği bilgilerin bu okuldaki öğrencilerde bir işe yaramayacağını sık sık tekrar eder.** () () () ()
- () () () () **32. dersi güncel örnekler vererek anlatır.** () () () ()
- () () () () **33. sınıf rehber öğretmeni olarak tercih eder.** () () () ()

ÖZGEÇMİŞ

1970 yılında İstanbul'da doğdu. İlk ve orta öğrenimini İstanbul'da tamamladı.1987 yılında İstanbul Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Ebelik Bölümü'ne girerek birincilikle tamamladı. 1989 yılında İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Doğum Ana Bilim Dalı'nda ebe olarak göreve başladı. 1994 yılında Özcan Sabancı Sağlık Eğitim Enstitüsü Ana-Çocuk Sağlığı Bölümü'ne öğrenci olarak başladı. 1997 yılında Kocaeli Körfez Sağlık Meslek Lisesi'nde meslek ders öğretmeni olarak göreve başladı. 1999 yılında Marmara Sağlık Eğitim Fakültesi Sağlık Eğitimi Bölümü'nde lisans tamamlama programını bitirdi. 2000 yılından bu yana Bakırköy 70.Yıl Anadolu Sağlık Meslek Lisesi'nde meslek dersi öğretmeni olarak görev yapmaktadır.